ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

VD-rapport

Ledning

Serneke

Älvstranden och Serneke kom den 22 juni överens om ett tidigare tillträde till fastigheten där Karlatornet ska uppföras än vad som tidigare avtalats. Den 28 juni 2016 tillträdde därför Serneke aktierna i det bolag som äger fastigheterna Lindholmen 2:15 och Lindholmen 2:16. Älvstranden och Serneke har ingått ett samarbetsavtal för att samverka i fortsatt planarbete.

Samarbetsavtal med Lindholmen Science Park

Förhandlingar om ett nytt samarbetsavtal mellan Lindholmen Science Park och Älvstranden Utveckling har pågått under året. Ett avtal gällande till och med 2017-12-31 tecknades den 31 augusti 2016.

Rapport från Almedalen

Första veckan i juli var bolaget en av deltagarna i Västsvenska Arenan i Almedalen. Det var en mycket lyckad satsning där vi deltog i planering, programpunkterna ”Bostäder till alla – bered plats i stadsrum, lagrum och hjärterum” och ”Electricity, en tur på testarenan för framtidens hållbara kollektivtrafik” samt fanns närvarande i tältet/montern.

Det finns ett mycket stort och brett intresse för Göteborgs stadsutveckling och vd var inbjuden att närvara vid Boverkets seminarium ”Villkor för att bo och leva i en hållbar stad”, ett rundabordssamtal om ”Hur vi ska kunna bygga bostäder som fler har råd med” arrangerat av NCC samt Volvo Bussars samtal om framtidens kollektivtrafik.

Bolaget var dessutom medarrangör i Statens konstråds seminarier ”Social hållbarhet – hur får vi det att hända på riktigt?” och ”Konstnärer och planbyggnadsprocesser – krock eller hållbar stadsutveckling?” De fullsatta seminarierna rönte stor uppmärksamhet och inleddes av kulturministern och miljöministern.

I övrigt skrev vi ett flertal nyhetsartiklar till bolagets intranät och hemsida samt tog del av Almedalens gedigna seminarieprogram för omvärldsbevakning och benchmarking. Några av de seminarier vi besökte handlade om IT-utveckling, tekniktrender samt samverkan och glapp inom verksamhet för barn- och ungdomsvård.

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Rapport från Mipim 2016

I mars 2016 deltog bolaget som partner i regionens satsning på att marknadsföra Västsverige vid den internationella fastighetsmässan i Cannes. Årets upplaga var mycket lyckosam för Göteborgs del och alla deltagare var mycket positiva efteråt. Business Region Göteborg samordnade stadens deltagande.

Under mässdagarna är trycket på att träffa Älvstranden Utvecklings representanter mycket stort. Se agenda för bolagets deltagande under veckan i Bilaga 1. Behov finns därför av att 2017 närvara med fyra personer från bolaget.

Bolagsdag 2016 och Ägardialog 2017

Göteborgs Stadshus AB har bjudit in Älvstrandens styrelse till en bolagsdag den 11 november kl. 8.00–16.00 på Gothia Towers. I juni skickades inbjudan till samtliga i styrelsen.

Styrelsen för Göteborgs Stadshus AB fastställde vid sitt sammanträde den 1 juli 2016 schema för ägardialoger under 2017. Ägardialogerna förläggs i samband med ordinarie styrelsesammanträden i Göteborgs Stadshus AB. För lokalklustrets del sker ägardialogen den 8 maj 2017.

Studieresor

Nordisk Nätverksträff

För att möjliggöra erfarenhetsutbyte startade för ett par år sedan Nordisk Nätverksträff med deltagande från personer som aktivt arbetar med stadsutvecklingsprojekt i de olika nordiska ländernas hamnnära städer. Det senaste mötet, 19–20 mars 2015, hölls i Göteborg där cirka 20 personer från Sverige och våra grannländer deltog. Vid årets möte, som hölls i Stockholm och Helsingfors 24–25 augusti, representerades Älvstranden av Hanna Areslätt, Rune Arnesen och Åsa Swan.

Styrelsens ordförande har godkänt deltagandet i nätverksträffen.

IFHP-Summit, Rotterdam

Satsningen på socialt blandat boende i Frihamnen skapar nationell och internationell uppmärksamhet. Samtidigt behöver Älvstranden och staden i stort ta hjälp av internationella erfarenheter för att belysa aspekter av de affärsmodeller som växer fram inom ramen för arbetet i Frihamnen.

IFHP-Summit äger rum i Rotterdam 10–11 november och kommer att ha fokus på bostadsförsörjningsfrågor ur ett socialt perspektiv. Tre teman kommer att behandlas:

- Making housing for all – affordable and inclusice
- Making more space for housing – spatial limitation
- Making space within the existing housing track

Se fullständigt program under Bilaga 2.

Älvstrandens representant i Rotterdam 10–11 november är Kristian Käll, Processledare Social hållbarhet. Han kommer under andra temat att föredra arbetet med socialt blandat boende i Frihamnen utifrån Göteborgs bostadssociala kontext samt delta både i workshops med experter inom området och de ”study visits” i Rotterdam som erbjuds.

Ingen deltagaravgift tas ut. Total kostnad för resa och logi beräknas uppgå till cirka 8 000 kronor.

Styrelsens ordförande har godkänt deltagandet i konferensen.

Avdelningen Fastighetsutveckling

Avdelningen planerar under hösten en studieresa till Nederländerna, och eventuellt även Tyskland, för kunskapsinhämtning och erfarenheter kring intressanta platser och projekt som har anknytning till temporär byggnation, platsbyggnad och fastighetsutveckling.

HR

Organisations- och personalförändringar

Organisation

Ekonomiavdelningen gjorde under våren en utvärdering av ekonomifunktionen i syfte att identifiera utvecklingsområden för att bättre anpassa sig till organisationens behov. Ett resultat av utvärderingen är att avdelningen nu är organiserad i två delar: Redovisning respektive Affärsstyrning.

Bolagets fastighetschef Kjell Johansson sade upp sig innan semestern och slutade sin tjänst i augusti. I avvaktan på rekrytering av ny fastighetschef leds avdelningen genom en temporär lösning där vice vd tar personalansvaret och två personer från avdelningen gemensamt tar verksamhetsansvaret. De leder det dagliga arbetet och är en länk mot ledningsgruppen och ledningsutskotten.

Under hösten kommer kommunikationsavdelningen att genomföra en genomlysning av avdelningen, likt den som ekonomiavdelningen gjort, i syfte att se över hela kommunikationsfunktionen och hur vi bättre kan möta organisationens behov av kommunikation.

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Personal

I samband med omorganisationen på ekonomiavdelningen har Kristina Andersson fått ansvar för gruppen Redovisning och Madelaine Mattson, som började den 1 september, för gruppen Affärsstyrning. Eva Franzén, som under en tid varit chef för redovisningsgruppen, kommer framåt att fokusera på arbetet med transaktioner och utvecklings- och effektiviseringsprocesser.

Avdelningen Projektstyrning har kontinuerligt behov av förstärkning, men då det råder stark konkurrens på marknaden och rörligheten är stor har de utannonserade tjänsterna inte kunnat tillsättas i den utsträckning som vi önskat. En ny projektledare börjar i oktober. Inom CMB:s program ”Framtidens samhällsbyggare” har en ny trainee, Abdurrahman Toryalay, börjat.

På Urban Planering har stora personalförändringar skett. Hittills under året har fem nya medarbetare anställts. En arkitekt, en projektledare/arkitekt och tre miljöstrateger. En av de sistnämnda är en projektanställning på två år för arbetet med ElectriCity-projektet. Före sommaren slutade Erica Svantesson som under flera år arbetat som miljöstrateg och en arkitekttjänst ersätter den projektanställning Bo Aronsson har. Efter sin pensionering 2015 har Bo fortsatt att arbeta i projektform, något som avslutas nu i höst.

Avdelningen Fastighetsutveckling har fått förstärkning genom Karolin Rosengren som i augusti började som affärsutvecklare transaktioner.

En ersättare på tjänsten som kommunikatör för internkommunikation och Älvrummet börjar i oktober. Carin Malmberg slutade i augusti som strategisk kommunikatör.

Lena Lundblad och Peter Junker har rekryterats från fastighetskontoret för att i projektform under två år stärka styrningen och ledningen inom Älvstaden som helhet. De ska även bidra till att stärka samverkan mellan bolaget och stadens planerande och genomförande förvaltningar.

Värdegrundsarbetet

I värdegrundsarbetet har vi tillsammans tagit fram gemensamma löften, dvs. vilka förväntningar vi internt har på varandra. Löftena är resultatet av att alla medarbetare under våren spelade HUR-spelet.

Målet är nu att ta fram ett antal värdeord som kan användas både internt och externt. För att även få externt perspektiv på våra löften har en grupp med utvalda medarbetare fört diskussioner med en konsult. Vid mötet deltog även kommunikationsbyrån Welcom som i nästa steg kommer att väva ihop värdegrunds- och varumärkesarbetet.

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Strategisk verksamhetsstyrning

Uppföljning av Verksamhetsplan 2016

Under augusti gjordes årets andra uppföljning av aktiviteterna i det Styrkort och Verksamhetsplan 2016 som antogs av styrelsen i september 2015. Uppföljningen i sin helhet bifogas som Bilaga 3.

Totalt innehåller planen 119 aktiviteter varav sju ursprungligen har en planerad sluttid senare än 2016. Uppföljningen har därför gjorts på 112 aktiviteter. Bedömningen är att fler än hälften av de 112 aktiviteterna (58 %) kommer att levereras under året och därmed uppnås bolagets årsmål. 13 aktiviteter har hittills levererats, sex stycken har parkerats alternativt utgått och 28 löper risk för missad leverans 2016.

Av de 112 aktiviteterna har 33 (28 %) flyttats över från 2015. Av dessa beräknas 49 % levereras under 2016.

Uppföljning av Inriktningsdokument 2016

Styrelsen överlämnade vid styrelsemötet den 18 september 2015 ett inriktningsdokument för bolaget innehållande tre prioriterade mål utifrån kommunfullmäktiges budget 2016. Följande mål prioriterades:

- Alla stadens verksamheter ska genomsyras av mänskliga rättigheter och främja likabehandling (KF1)
- Bostadsbristen ska byggas bort och bostadsbehoven tillgodoses bättre (KF2)
- Samverkan för fler hållbara innovationer och jobbtillväxt ska öka (KF3)

Dessa mål kopplades till mål och aktiviteter i bolagets styrkort och verksamhetsplan för 2016: KF1 och KF2 till vardera två aktiviteter och KF3 till fem aktiviteter. Vid uppföljningen av verksamhetsplanen kan vi konstatera att samtliga nio aktiviteter planeras bli levererade 2016. Se gul markering i Uppföljning 2 av Verksamhetsplan 2016, Bilaga 3.

Uppföljning av Risk- och Internkontrollplan

En uppföljning av alla bolagets tidigare identifierade risker i de processer som hittills kartlagts på bolaget gjordes under våren. En ny riskanalys för att identifiera eventuellt nytillkomna risker i dessa processer har gjorts. Vi har under senhösten 2015 och våren 2016 identifierat 19 nya risker. Fyra av dessa har bedömts ha ett högt riskvärde (riskvärde 9 eller högre) enligt nedan:

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Markanvisningar: En risk som uppmärksammades i höstas var att prissättning i markanvisningar sker för tidigt, vilket har som möjlig effekt att prisbilden blir fel när det väl blir dags för försäljning. Detta har nu åtgärdats genom en omförhandlingsklausul i avtalen som innebär att fasta priser inte sätts utan en marknadsvärdering sker vid transaktionstillfället. Risken har efter åtgärden värderats ligga på en acceptabel nivå.

Transaktioner: Brist på personal leder till tidsbrist vid transaktioner, med en möjlig effekt att vi säljer till fel pris eller till fel aktör på grund av bristande analys av marknad, behov och krav. Risk också för att försäljning inte sker enligt plan. Som åtgärd har en rekrytering skett och personen finns på plats i augusti. Ny riskbedömning görs under hösten.

Uthyrning: Risk för att processen från ledig lokal till inflyttning är för långsam med möjlig effekt att önskad affär går förlorad. Planerad åtgärd är att utreda varför processen är långsam, vilket ska ske under året.

Informationssäkerhet: Risk finns för att användaren ej följer dokumenthanteringsplanen med dess informationsklassning, vilket skulle kunna ha effekten att vi bryter mot stadens riktlinjer, begår lagbrott och får dålig mediauppmärksamhet. För att motverka detta har bolaget en anvisning för hantering av allmänna handlingar, en rutin för post och e-post och en session i ämnet i introduktionen för alla nyanställda.

I övrigt ligger vi i fas med risk- och internkontrollplanen och ingen av åtgärderna har förfallit, se Bilaga 4 för mer information.

Under kvartal 2 och 3 har också stickprover genomförts enligt övervakningsplanen som antogs av styrelsen i november 2015. Dessa visade att vi har allvarliga avvikelser på tre kontrollområden, nämligen ”Attest av egna kostnader”, ”Underlag för representation, kurser och konferenser” samt ”Posthantering”. Åtgärdsplan för att säkerställa processerna kommer att arbetas fram och antas av ledningsutskottet Bolagsstyrning under september 2016. För en sammanställning av alla stickprover, se Bilaga 5.

Återrapportering till Stadsrevisionen

Efter sin granskning av bolagets verksamhet 2015 lämnade stadsrevisionen ett antal rekommendationer och begärde samtidigt att bolagets styrelse senast den 23 juni skulle inkomma med yttrande till stadsrevisionen. Av yttrandet skulle framgå vilka åtgärder styrelsen har vidtagit respektive planerar att vidta med anledning av de lämnade rekommendationerna.

Styrelsen skickade ett brev daterat den 16 juni 2016 som bilagt innehöll den handlingsplan med anledning av stadsrevisionens granskningsredogörelse för 2015 som presenterades för styrelsen vid sammanträdet den 12 februari 2016.

Se Bilaga 6. Handlingsplanen kompletteras kontinuerligt med den uppföljning som görs. Se Bilaga 7.

Projektet MAXA – införande av metodik och verktyg för styrning och ledning av projekt

XLPM – projektmetodik

Under våren 2016 gjordes en värdeanalys för införande av projektmetodiken XLPM. Värdeanalysen är beslutad av projektets styrgrupp och ger oss ett underlag för förväntad nytta, risker och de förväntade kostnaderna för att uppnå resultatet. Utifrån informationen i värdeanalysen har en aktivitets- och tidplan arbetats fram som sträcker sig fram till 2018.

En intensiv höst väntar där vi ska skräddarsy XLPM-metodiken till Älvstrandens verksamhet. Lina Lundgren leder arbetet med coachning från Semcon.

Utbildningstrappor i XLPM-metodiken påbörjas, en för chefer, en för projektledare, en för uppdragsledare samt grundutbildning för övriga linjefunktioner. Detta kommer att lyfta bolaget oerhört i projektmognad.

Antura – projektverktyg

I arbetet med att skräddarsy projektverktyget Antura så att det fullt ut kan fungera som dokumenthanteringssystem för våra projekt pågår nu ett valideringsarbete.

Antura kommer enligt tidplanen att vara på plats för Älvstranden i månadsskiftet september–oktober.

Pilot i XLPM och Antura – Södra Älvstranden

Nu pågår en intensiv inventering av Södra Älvstrandens program Skeppsbron och Masthuggskajen i syfte att anpassa dem som mallprogram i XLPM och Antura. I nuläget har vi förtydligat och lyft fram programmets effekter, nyttor och resultat samt framtida förslag på stadens organisation där Älvstranden tar det övergripande ansvaret med helhetens styrning och ledning.

Syftet är att övriga delområden, Frihamnen, Lindholmen och Gullbergsvass, ska kunna använda detta case för att senare under hösten göra samma inventering och anpassning till metodiken.

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Samverkansprojekt med staden

I det stadengemensamma arbetet med införande av metodiken XLPM ligger Älvstranden några steg före övriga förvaltningar. Älvstranden har valt att från och med den 1 november 2016 följa standarden ISO 21500 för samtliga nystartade projekt.

Det pågår även en diskussion bland stadens förvaltningar (SBK, TK, FK och PoNF) huruvida Älvstranden som kommunalt bolag kan ligga i samma systemmiljö för projekt i Antura som övriga myndighetsutövande förvaltningar. Detta är ännu inte beslutat. Kommer vi att exkluderas från detta kan det få konsekvenser för Älvstaden-projekten då vi inte kan arbeta i samma projektmiljö som våra samverkansparter i staden.

ÄPIC – Plattform för intern information, dokumenthantering och samverkan

Vi kommer under detta och nästa år att införa en ny plattform vars syfte är att göra det lättare för verksamheten att hitta och hantera dokument och främja samarbetet internt.

Projektet har tre övergripande leveranser:

- Grundplattform som sätter förutsättningarna, flödet för den interna informationen och en struktur för den färdiga plattformen (2016)
- Dokumenthantering där dokument flyttas från nuvarande servrar till plattformen, en förvaltningsplan och lansering inklusive medarbetarutbildning (2016)
- Diarium och e-arkiv samt planering för vidareutveckling av plattformen (2017)

Projektet har fått arbetsnamnet ÄPIC (Älvstrandens Platform for Internal Content). Just nu arbetar vi med att färdigställa och testa plattformens första del, vilket innebär att vi förbereder inför den första lanseringen. Eftersom vi har ett utbyte med Framtidenkoncernens utveckling av plattformen FDA för vi samtal och planerar produktionssättningen och den framtida förvaltningen både med dem och med Framtidens IT.

Vi har även kommit långt med produktionen av den andra dellanseringen som har ett fokus på samarbete och dokumenthantering. Allt tyder på att projektets leveranser kommer att ske inom budget och tidplan.

IT

Arbete har sedan våren pågått med bolagets nya IT-strategi som beräknas vara färdigställd för beslut under oktober/november. Arbetet har även innefattat en

översyn av de processer vi i nuläget använder gällande IT-styrningen samt vilka vi i framtiden ska använda oss av.

Planen är också att starta ett IT-råd på bolaget i syfte att skapa en gemensam helhetssyn och förståelse för vår IT-miljö och de utmaningar vi står inför hos alla systemägare. Alla projekt gällande IT ska starta i IT-rådet som också ska hantera verksamhetens framtida IT-behov och de prioriteringar som behöver göras. IT-rådet svarar för verksamhetens IT-förvaltning enligt gällande processer.

Pågående och planerade inköp och upphandlingar

Älvstranden har tillsammans med Chalmersfastigheter genomfört en upphandling avseende Parallella uppdrag för Centrala Lindholmen. 21 anbud inkom och efter genomförd utvärdering har följande fyra arkitektkontor valts ut för att var för sig skissa på en struktur för området inför kommande detaljplanearbete: EG Architects AB, Liljewall arkitekter AB, Henning Larsen Architects och SWMS arkitektur AB.

Medlemskap i internationella organisationer

Kommunfullmäktige fattade 2014 beslut om gällande policy och riktlinjer för internationellt samarbete i Göteborgs Stad. I enlighet med beslutet ska samtliga nämnder och styrelser få eventuella medlemskap i branschspecifika internationella organisationer utvärderade och prövade.

I april begärde stadsledningskontoret att samtliga nämnder och styrelser inom staden skulle följa upp sina eventuella medlemskap i branschspecifika internationella organisationer.

Älvstranden svarade i enlighet med Higabs mall. Uppföljningen visar att bolaget inte har några medlemskap i branschspecifika internationella organisationer.

KPMG:s granskning av intern styrning och kontroll av leverantörer

Stadsrevisionen har under våren genomfört en granskning av intern styrning och kontroll avseende leverantörer hos ett antal nämnder och bolag. Syftet med granskningen har varit att bedöma om den interna styrningen och kontrollen av leverantörer och leverantörsregister är tillräcklig. Granskningen har undersökt om de leverantörer som anlitas lever upp till stadens krav, om nämndernas och bolagens krav på leverantörer är tillräckliga samt om det säkerställs att ett korrekt och fullständigt leverantörsregister upprätthålls.

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Älvstranden har varit ett av de granskade bolagen och stadsrevisionens bedömning är att Älvstranden, liksom övriga granskade nämnder och bolag, i huvudsak har tillräcklig intern styrning och kontroll i hanteringen av leverantörer. Stadsrevisionen rekommenderar Älvstranden att stärka kontrollen avseende underleverantörer samt att genomföra löpande kontroller under avtalstiden. Älvstranden kommer att arbeta in stadsrevisionens rekommendationer i de interna rutinerna för inköp och upphandling.

Fastighetsutveckling

Förhandlingsuppdrag Spårfunktioner Gullbergsvass

Information kring förhandlingarna har hållits i alla berörda styrelser och nämnder, förutom trafiknämnden där ärendet har bordlagts till nästa möte. Arbete pågår kring övergripande avtal som ska tecknas som en del av överenskommelsen mellan staden (KF) och Trafikverket (GD).

Uppdrag att förverkliga de olika delarna i avtalet kommer kommunfullmäktige sedan att ge till styrelser och nämnder. Tidplanen är att avtalstecknandet ska ske i höst.

Temporära bostäder i Frihamnen

Projektet kring temporära bostäder i Frihamnen löper på. Samråd för vattendom gick ut före semestern och avslutades den 29 augusti. Nu följer arbetet med samrådsredogörelse och beslut i Länsstyrelsen om projektet har betydande miljöpåverkan eller ej. Efter detta kan ansökan om vattendom lämnas in.

Ansökan om bygglov lämnades in före semestern och kompletteringar pågår. Projektets innehåll håller på att säkras så att det inte ska äventyras av ett eventuellt överklagande. Därefter kommer bygglovet att kungöras. Vi siktar på beslut i byggnadsnämnden i oktober.

Infrastrukturarbetet är ute på anbudsräkning och sista dag för att lämna anbud är den 15 september.

Älvstranden får ökade kostnader för vattendomen, som inte fanns med i projektets ursprungliga budget eftersom vi då trodde att det skulle räcka med vattenanmälan. Det blir också ökade kostnader för sandtäckningen för att säkra att den inte påverkas av bebyggelsen i vattnet. Dock blir det sannolikt större byggnadsyta än de villkor om 25 000 BTA som ingick i beslutet, förhoppningsvis närmare 30 000 kvm.

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Urban Cribs

De grundläggningsarbeten som åligger bolaget enligt styrelsebeslut den 3 juni 2016 är i stort sett utförda. Dock har kostnaderna för sanering ökat betydligt. Marken har visat sig vara mer förorenad än provtagningen visade. Dessutom har vi på grund av bland annat ledningsomläggningar varit tvingade till sanering av en större yta än planerat. All sanering har dock skyddats mot återkontaminering med tät duk. Dessa kostnader kan därför räknas som en förtida investering inför en eventuell senare markförsäljning då vi i det läget kan sälja ren mark. Följden nu blir att en justering av tidigare beslutad budget måste göras vid ett kommande möte.

Aktören har påbörjat arbeten med montering av lägenhetsmodulerna. I stort sett alla hyresavtal är tecknade och inflyttningar i etapper planeras till i början och slutet av oktober.

Summering av sommaren i Jubileumsparken

Jubileumsparken är under sommarsäsongen i år öppen varje dag mellan den 21 maj och 25 september. Driften sköts av föreningen Passalen, som är upphandlad genom en IOP (Idéburet offentligt partnerskap). Genom Passalen har 33 ungdomar mellan 18 och 26 år via en normkritisk rekrytering anställts. I stort sett alla stadsdelar är representerade.

Ungdomarna har utbildats och fått ett ”Blått certifikat”, vilket innebär grundläggande utbildning och kunskap kring segling, framförande av motorbåt, arbete som badvärd vid pool och bastu, HLR-utbildning, stadsplanering m.m. Eftersom sommarvädret inte alltid varit det allra bästa har ungdomarna också aktiverat besökare genom lekar som bl.a. boule, rockring och yatzy. Socialsekreterare i staden har också uppmärksammat de kostnadsfria aktiviteterna i parken. Parken har därför fått många besök från bland annat HVB-hem och av andra ungdomar som lever en ekonomiskt tuff tillvaro.

Förutom segling, bad och bastu pågår odling för allmänheten, rehabodling, odling för nyanlända, pedagogisk odling för högstadieelever samt en kommersiell odling (Kajodlingen). Dessutom besöker ett stort antal personer lekskulpturen ”Berget”, Roller Derby-banan samt övriga ytor, exempelvis Playan. Besöksstatistik över besökare på dessa ytor är omöjlig att föra. I slutet av augusti blir det också ett seglarläger för nyanlända, där tolkar har rekryterats bland unga göteborgare.

På nästa sida redovisas statistik för segling, bad och bastu omfattar perioden fram till 31 juli.

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Alla kan segla 2016			
	Maj	**Juni**	**Juli**
Antal klasser	25	15	-
Antal särskolor	9	1	-
Antal personer med funktionsvariation	72	7	-
Totalt antal deltagare skolsegling	410	323	-
Antal deltagare Drop In/helger	115	248	363
Antal dagar seglarskola	-	9	21
Antal deltagare seglarskola	-	88	187
Antal öppna dagar	29	24	31
Totalt antal besökare	**525**	**659**	**550**

Det allmänna badet 2016			
	Maj	**Juni**	**Juli**
Antal deltagare simskola	-	23	52
Antal öppna dagar i simskola	-	11	8
Antal besökare Drop In	898	4677	6330
Antal öppna dagar bad	8	26	31
Totalt antal besökare	**898**	**4700**	**6382**

Den allmänna bastun 2016				
	Jan-April	**Maj**	**Juni**	**Juli**
Antal Vän/Hen-pass	125	3	10	21
Antal Dam-pass	31	-	-	-
Antal Herr-pass	31	-	-	-
Antal öppna dagar	62	3	10	21
Antal besökare Vän/Hen	1354	252	833	2968
Antal besökare Dam	303	-	-	-
Antal besökare Herr	231	-	-	-
Totalt antal besökare	**1888**	**252**	**833**	**2968**

Älvrummet 2.0

Den förstudie, ”Älvrummet 2.0 – Förstudie”, som ska leda till markanvisning av både temporärt och permanent Älvrum i Frihamnen är påbörjad. Projektledare och programarkitekt är upphandlade och har efter semestern startat sitt arbete. Vice vd Marika Ogrelius och Ulrika Palmblad Gröön, Chef Fastighetsutveckling, ingår i den interna styrgruppen. Sannolikt kommer även Frihamnens projektchef Hanna Areslätt ingå.

Ombyggnation av Citadellet

Eftersom vi ännu inte fått in alla fakturor och regleringar planerar vi att återkomma med redovisning av projektet ”Ombyggnation av Citadellet” vid styrelsemötet i oktober.

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Fastighet

Ombyggnation för restaurang Kooperativet i del av M1

I vd-rapporten till styrelsemötet i juni redovisades de stora oväntade kostnader som uppkommit i projektet. I samband med detta utlovades att en slutrapport och en exakt slutkostnad för projektet skulle presenteras vid mötet i september.

Den exakta slutkostnaden är nu fastställd men förhandlingarna mellan Älvstranden och entreprenören om fördelningen av kostnaderna är ännu inte avslutade. Ambitionen är att slutreglera projektet vid styrelsemötet i oktober.

Frihamnen

Uppsägningar av befintliga hyresgäster pågår på grund av kommande exploatering. Skadeståndskrav på knappt 12 mnkr har inkommit från Harry Hansson, hyresgäst i Kajskjul 111. Förhandling pågår. Älvstranden anlitar jurist från Front Advokater för ärendet.

NKI (Nöjd kund-index)

NKI-undersökning genomfördes under april 2016 bland Älvstrandens hyresgäster. Svarsfrekvensen låg på 28 %. Helhetsbedömningen från våra hyresgäster visade att 62 % var nöjda/mycket nöjda och vi fick genomgående bra betyg på bemötandet från personalen.

Vår stora utmaning blir att arbeta fram åtgärder avseende inomhusklimatet, där 47 % var missnöjda. Problemet är komplext med våra speciella fastigheter. Benchmarking visar att marknaden i övrigt ligger på 36 %.

Fastighetsavdelningen kommer under hösten att upprätta en handlingsplan för åtgärder.

Göteborgs Modelljärnväg

Avtal är tecknat med Göteborgs Modelljärnväg avseende ersättningslokal. Hyresgästen sitter idag i Gullbergsvass, i en av fastigheterna som ska rivas på grund av Västlänken. Ny adress blir Rörverkstaden, Bror Nilssons gata 4 på Lindholmen. Inflyttning är bestämd till 1 januari 2017.

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Projektstyrning

Projektuppföljning

Ledningsutskottet Projektkontor arbetar med att vidareutveckla rutinerna för hantering av äskanden och projektuppföljning och dessa frågor är nu stående punkter på utskottets mötesagenda.

Projektuppföljningen har fokus på de projekt som överskridit budget. En handlingsplan för att minska överskridande generellt ska tas fram. Arbete pågår också med en utvärdering av att bolaget använder sig av många underprojekt. Enskilda överskridanden i underprojekt kan ge en felaktig bild eftersom de många gånger ändå ryms inom totalprojektet.

Aktuell status i projekten

Frihamnen

Granskningen och antagandet av detaljplanen för etapp 1 kommer att försenas på grund av behovet av justeringar i strukturplanen. Förseningen kan komma att leda till en minskning av utbyggnadsvolymen till 2021.

Tre konsultgrupper lämnade i juni in de första idéskisserna för gestaltning av Jubileumsparken 2021. En utvärderingsgrupp, bestående av representanter för projektets ledning vid park- och naturförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och Älvstranden kommer att återkoppla till konsultgrupperna inför deras fortsatta arbete mot slutinlämning i september.

Enligt ett av förslagen ska hela den mellersta hamnbassängen göras om till ett utomhusbad. Förslaget har mottagits positivt men behöver beskrivas mer detaljerat både ur tekniskt och ekonomiskt perspektiv för att sedan kunna utgöra en del i underlaget för beslut om vidare arbete. Ett eventuellt beslut leder till ytterligare tidsförskjutning av planläggningen, där en reviderad plan påverkar exploateringen av etapp 1.

Södra Älvstranden

Fastighetsbildning och arbetet med genomförandefrågor pågår. Ett förslag till ny gemensam genomförandemodell för Skeppsbron är framtaget. Som rapporterat ovan under Strategisk verksamhetsstyrning är området pilot i införandet av projektet MAXA.

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Masthuggskajen

Arbetet med att ta fram en samrådsredogörelse, ett kvalitetsprogram och en kulturutredning pågår. Plankartan är fortfarande inte klar. Tidpunkten för granskning är framflyttad till september 2016.

Diskussion förs kring eventuellt strategiskt köp av Kommersen och planering av platsskapande aktiviteter här pågår.

Området ingår i pilotprojektet för framtagande av svensk standard för stadsutveckling – Citylab.

Skeppsbron

I Skeppsbron Etapp 1 färdigställer trafikkontoret ytorna kring Resecentrum på Stenpiren, och i Etapp 2 fortsätter arbetet med genomförandefrågor, logistik/utbyggnadsordning och tidplan.

Trafikkontoret påbörjar arbetet med en genomförandestudie. Samtal förs med trafikkontoret, bland annat rörande hur projektet ska organiseras och en eventuell gemensam projektledning. Ett förslag till ny gemensam genomförandemodell är framtaget.

Underlaget för markanvisning är klart men vi avvaktar återkoppling från politiken.

Arbete med direktanvisning av Triangeltomten pågår.

Muntlig information från projektchef angående markanvisning lämnas på mötet.

Gullbergsvass

Runt Gullbergsvass pågår flera stora infrastrukturprojekt och i direkt anslutning pågår stadsutveckling i Centralenområdet. Det har också genomförts förhandlingar om spårfunktioner. Alla dessa projekt påverkar Gullbergsvass, både dess gatustruktur och byggnader, redan nu.

Två strategiskt viktiga planeringsprojekt där Gullbergsvass ingår startas i staden; stadsbyggnadskontoret arbetar med en FÖP och trafikkontoret med en trafiknätsplan för södra centrum. Ett stadsutvecklingsprogram (STUP) behöver starta vid en tidpunkt som stöttar dessa parallella processer på bästa möjliga vis.

Fördjupade diskussioner förs kring resurstillsättning från alla delar av staden. Arbetsbelastningen på Älvstrandens projektchef och koordinator är hög på grund av många områdespåverkande frågor som kräver ”bevakande” arbete snarare än konkret utveckling i närtid.

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Älvstranden kommer att ingå i ett antal nya delprojekt, exempelvis ”Utvecklingsstrategi för terminalbyggnaden ” för att säkra byggnadens ekonomi samt ”Mobilitet” där en genomsyn och handlingsplan för behov inom mobilitet på både kort och lång sikt ska belysas. På sikt kan delprojekt om ”Underjordisk infrastruktur” och eventuellt också ”Markanvändningsstrategi Göteborg Norra” startas.

Lindholmen

Arbetet med STUP för Lindholmen har startat.

Det parallella uppdraget för Centrala Lindholmen har resulterat i 21 inlämnade anbud där fyra team har valts ut. Uppdraget avslutas i december 2016.

I ett positivt planbesked för Pumpgatan efterfrågar byggnadsnämnden en utökning av området för att inrymma grönytor, förskola och utemiljö för bostäder.

Lindholmshamnen

Älvstrandens försäljning av Kvarter 1 planeras till augusti/september. Förhandlingar pågår även mellan parterna och en eventuell köpare till lokalerna samt områdets restaurangfastighet.

PM angående hantering av förorenad mark inom kvartersmark beslutades i styrgruppen för Lindholmshamnen den 22 augusti 2016. Arbetet med en riskhanteringsplan är påbörjat.

Utbyggnaden av allmän platsmark påbörjades i augusti parallellt med att Peab och Skanska byggstartade de första kvarteren.

Karlavagnsplatsen

Efter undertecknandet av det nya aktieöverlåtelseavtalet pågår nu arbete för att definiera omfattning och roll för Älvstrandens insatser framåt och dess reglering.

Linbanans station på Lindholmen

Beslut om ett första alternativt stationsläge på Lindholmen har tagits. Möte med bostadsrättsföreningar och Chalmersfastigheter har bokats in. Stationens placering på Lindholmen ska enligt planen gå upp för beslut vid trafiknämndens sammanträde den 15 september 2016.

Muntlig information från projektchef lämnas på mötet.

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Lindholmens Tekniska Gymnasium

Samrådet är avslutat med ett lågt intresse från allmänheten. Målsättningen är att ha en lagakraftvunnen detaljplan under Q1 2017.

Smedjan

Samrådet är avslutat och granskning pågår. Målsättningen är att ha en lagakraftvunnen detaljplan under Q1 2017.

Avtal med JR Kvartersfastigheter i Frihamnen

Ett avtal är skrivet med JR Kvartersfastigheter som innebär att de utgår ur konsortiet för Frihamnen. Nu återstår att formalisera optionen beträffande de kvadratmeter lokaler de har möjlighet att få direktanvisade. Detta är en stor utmaning då JR fortfarande är aktiva och tror att de kan ställa krav. De har möjlighet men inte rättighet att medverka i processen.

Information om ärendets fortsatta utveckling lämnas på kommande styrelsemöten.

Urban Planering

Aktuella remisser

- Från stadsbyggnadskontoret gällande detaljplan för verksamheter, handel och bostäder norr om Centralstationen
- Från länsstyrelsen gällande ansökan om dumpningsdispens, fråga om snödumpning i Göta älv
- Från miljöförvaltningen gällande begäran om yttrande angående naturvårdsstrategiskt program för biologisk mångfald i Göteborg
- Från stadsledningskontoret gällande delbetänkande från Miljömålsberedningen med förslag om en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige
- Från Göteborgs kommunstyrelse om uppföljning av översynen av kunskapscentrum mot organiserad brottslighet
- Från miljöförvaltningen angående begäran om yttrande över förslag till riktlinjer för grönytefaktor och kompensationsåtgärder i plan- och exploateringsprojekt.

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Besvarade remisser

- Från stadsbyggnadskontoret gällande detaljplan för blandstadsbebyggelse i Frihamnen, etapp 1. Kompletterande samråd
- Från stadsbyggnadskontoret om detaljplan för järnvägstunnel under Krokängsparken inom Bräcke och Sannegården
- Från stadsbyggnadskontoret om inbjudan till samråd av detaljplan för Tekniskt gymnasium vid Kunskapsgatan i Lindholmen
- Från stadsledningskontoret om målbild för stadstrafiken i Göteborg, Mölndal och Partille 2035.

Ekonomi

KPMG:s genomlysning av ekonomiavdelningen

Ekonomiavdelningens arbetsuppgifter har under de senaste åren genomgått en förändring och behovet att organisera om avdelningen finns nu i syfte att möte bolagets nya behov. Tidigare har tyngdpunkten legat på en effektiv fastighetsförvaltning med några få transaktioner. Idag ska avdelningen serva koncernen utifrån andra förutsättningar: nytt uppdrag, fördubblad personalstyrka, ökat behov av ekonomistyrning, fler transaktioner osv.

KPMG har utvärderat ekonomifunktionen i syfte att identifiera utvecklingsområden för att skapa bättre processer, tydligare ansvarsfördelning och ökad effektivitet. Projektet har inneburit en kartläggning av den nuvarande situationen i relation till verksamhetens behov av stöd. I analysen, som omfattar dimensionerna tjänster, organisation och styrning, personal/kompetens, process samt teknik/IT, har 21 intervjuer genomförts som sammantaget visar ett stort behov av anpassning.

Läs mer om resultatet av utvärderingen och ekonomifunktionens nya struktur under Organisation- och Personalförändringar under HR.

Kommunikation

Kommunikation i samband med styrelsemöten

För att både bolaget och styrelsen ska synas mer och få ett mer frekvent nyhetsflöde har vi tagit fram en ordning runt hur vi arbetar med kommunikation vid våra styrelsemöten.

1. Inför varje presidiemöte tas förslag fram på kommunikationsaktiviteter baserat på framtagen föredragningslista. Förslagen baseras på nyhetsvärdet av respektive ärende.
    - Ärende
    - Målgrupp (media, externt, internt)
    - Typ av aktiviteter/kanal (webb-nyhet, Twitter, Linkedin, artikel i nyhetsbrev, personalinformation, pressmeddelande, pressträff etc.)
    - Ev. avsändare/talespersoner
    - Tidpunkt för aktivitet
2. Beslut om kommunikationsaktiviteterna tas på presidiemötet.
3. Aktiviteterna förbereds därefter inför kommande styrelsemöte

Inflyttningsfest

Den inflyttningsfest/fredagsfika vi planerade att hålla före sommaren flyttades och hölls istället den 2 september. Inbjudna talare var stadsbyggnadsdebattören Jan Jörnmark och John Holmberg, professor i fysisk resursteori på Chalmers. Utöver de två huvudtalarna hade vi även tre interna områdesgenomgångar där vi presenterade delområdena Södra Älvstranden, Frihamnen och Lindholmen lite närmare.

Evenemanget, som var välbesökt, uppskattat och lyckat, noterade närmare 130 gäster och flera av dem har dessutom hört av sig efteråt med beröm.

Tall Ship Regatta 3–6 september

Bolaget är med som sponsor för Tall Ship Regatta enligt avtal med Göteborg & Co. Vi höll en mäklarträff på ett av fartygen, där vi presenterade bolaget och vårt utbud av lokaler för uthyrning.

Allmänhetens dag 17 september

Staden anordnar en dag med fokus på bygget vid Marieholm och bygget av nya förbindelser förbi Göta älv. Det blir stadsvandring från Kanaltorget längs kajen till Marieholm med utställningar längs vägen. Vi har en container tillsammans med stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret där vi pratar om Gullbergsvass, Centralenområdet och Hisingsbron.

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Business Arena Stockholm 21–22 september

Tillsammans med staden har vi en monter under Business Arena i Stockholm. Fokus ligger på stadsutveckling i Göteborg. Modellen över Älvstaden är på plats och några representanter från Älvstranden bemannar montern tillsammans med Business Region Göteborg och fastighetskontoret.

Utomhuskampanj Älvstaden

Under veckorna 36 och 37 har vi bokat stadsinfotavlor för Älvstadens räkning. Temat är ”Livet i Älvstaden” och syftet är att öka kännedomen om framtidens Göteborg och Nordens största stadsutvecklingsprojekt. Vi breddar kampanjen på stadsinfotavlorna genom synlighet på skärmar på Stenpirens resecentrum liksom på älvbåtarna och buss 55 under samma period. Målgrupp för kampanjen är göteborgarna.

Älvrummet

Älvrummet har haft en bra sommar besöksmässigt med ungefär lika många besökare som 2015. Alla uppsatta mål för 2016 är redan uppfyllda utom ett, som vi fortsätter att arbeta vidare med. Modellen i Älvrummet har uppdaterats.

Rapport från Kulturkalaset

Jubileumsparken var en del av Göteborgs Stads monter för Jubileumssatsningen under Kulturkalaset. Gestaltningsförslagen för parken presenterades och barnen fick rita sin drömpark och åka rutschkana. Montern var välbesökt och våra parkvärdar gjorde ett bra jobb med att bemanna montern.

Spadtag i Lindholmshamnen

Konsortiet för Lindholmshamnen planerar för ett event i samband med första spadtaget. 29 september är inplanerat och eventet kommer att ske i anslutning till Lindholmen Event & Nöjen.

Medieanalyser

Medieanalyser avseende maj, juni, juli och augusti bifogas som Bilaga 8.

Bilagor

Bilaga 1. Agenda från Mipim 2016

Bilaga 2. Program IFHP Summit 2016

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Bilaga 3. Uppföljning av Styrkort och Verksamhetsplan 2016

Bilaga 4. Uppföljning av Risk- och Internkontrollplan 2016

Bilaga 5. Stickprovsrapport

Bilaga 6. Brev till stadsrevisionen daterat 2016-06-16

Bilaga 7. Uppdatering av handlingsplan till stadsrevisionen

Bilaga 8. Medieanalyser för maj, juni, juli och augusti

Älvstranden Utveckling, VD Lena Andersson (LAN), Vice VD Marika Ogrelius (MOG)

MIPIM 2016 14-17 mars Mässans öppettider 09.00-19.00 tis -tors, fred 09.00-15.00

	MÅNDAG 14 mars	TISDAG 15 mars	ONSDAG 16 mars	TORSDAG 17 mars	FREDAG 18 mars
8.00-8.30				Frukostmöte: Klimatkris, bostadsbrist, flyktingströmmar (LAN, MOG)	
8.30-9.00					
9.00-9.30			09:10 ICA (LAN, MOG)		
9.30-10-00	Taxi 09:45 Hemmet/Lvt	Omvärldsresearch städer, Hamburg etc. (LAN, MOG)		09:30-11:00 Seminarium Svensk Fastighetsmarknad	
10.00-10.30			Tid för spontana möten (LAN, MOG)		
10.30-11.00					
11.00-11.30			11:00-11:30 Nya Hovås (LAN, MOG)		
11.30-12.00	Flyg 11:55 Lvt/Amst 13:30 (KL1156)		11:30-12:30 Anna Sander (LAN)	11:30-13:00 Seminarium Urban planning... (LAN, MOG)	
12.00-12.30			11:30-12:00 Ny markanvsining FK	11:30-12:30 El-city (MOG)	
12.30-13.00			Forts tid spontana möten (LAN, MOG)	12:30-13:30 Catellas Lunch (LAN)	
13.00-13.30			13:00-15:00 Riksbyggen - lunchseminarium (LAN, MOG)	12:00-14:00 White (LAN, MOG)	
13.30-14.00			13:15-14:30 Veidekke seminarium		
14.00-14.30	Flyg 14:35 Amst/Nice 16:35 (AF8231)	14:00-15:00 Polyform (LAN, MOG)		14:00 **BluAzur** Transport Cannes/Nice flygplats?	
14.30-15.00			14:30-16:00 Veidekke mingel		
15.00-15.30		15:00-15:30 Nya Hovås (LAN, MOG)	15:15-16:00 Seminarium Bogemenskap Equator (LAN, MOG)		
15.30-16.00		15:30-16:30 Skanska (LAN, MOG)			
16.00-16.30			16:30-17:30 Seminarium The importance of Logistic..." (LAN, MOG)	Flyg 16:05 Nice/Paris 17:40 (AF7715)	
16.30-17.00	16:35 **BluAzur**Transport Nice/Cannes, Hotel Splendid	forts. omvärldsresearch (LAN, MOG)			
17.00-17.30	Incheck hotel Splendid (LAN, MOG)	17:00 Monterinvigning (LAN, MOG)	17:00-17:30 Pontus Lomar (LAN, MOG)		
17.30-18.00			Forts tid spontana möten (LAN, MOG)		
18.00-18.30			18:00-20:15 Gemensam workshop med hela partnerskapet (LAN, MOG)		
18.30-19.00					
19.00-23.00	Inledande mingel (LAN, MOG)	19:30 Middag med CBRE (LAN, MOG)	20:30 Gemensam middag med hela partnerskapet (LAN, MOG)	Flyg 19:50 Paris/Lvt 21:50 (AF1552)	
		19:30 Mipim invigning med Reed Midem		22:00 Taxi Lvt/hemmet	
		22:00-01:00 Catellas cocktail (LAN)			

IFHP Summit 2016 - programme

Thursday 10.11.16

09.00	Entry and registration Moderator of the day: *Katrina Sichel*
09.30	**Welcome to IFHP Summit** *BPD CEO Walter de Boer & IFHP President Flemming Borreskov*
09:40	**Welcome to Rotterdam** *Mayor of the City of Rotterdam Ahmed Aboutaleb*
10.00	**Global urban agenda** Latest on the global urban agenda from UNs conference Habitat III *IFHP CEO Anette Galskjøt*
10.15	**European urban agenda** Key note to introduce the European urban agenda, it's main challenges and next steps
10.45	**Panel Debate: Cross-sectorial partnerships and new roles** Challenges and opportunities of the 21st century's global and local urban agendas require cooperation and partnership and a re-invention of the role of the actors to allow a reinforced focus on urbanization and area development … for all people. The panel debate will focus upon how to take the European urban agenda forward towards implementation of better solutions for cities and people. *Anne Skovbro, Chief Philantropic Officer Realdania, DK* *Representative from Department of City Development, City of Rotterdam, NL* *Desirée Uitzetter, Director Urban Development BPD, NL* *Mari Vaattovaara, Professor in Urban Geography Department of Geosciences and Geography University of Helsinki, FI* *Representative from Social Housing Sector* - TBC
11.30	**Coffee break**
12.00	**Learning from practice: The north-western European perspective** A presentation of the comparison study between area development in The Netherlands and Germany, supplemented by a Danish study. The presentation will discuss the international differences and the (dis-)advantages and focus on how implementation lessons learnt can be transformed to other countries. *Desirée Uitzetter, Director Urban Development BPD* *Han Joosten, Head of Market Research BPD*
12.20	**Inspiration** Governance of the new urban agendas; Political commitment, private and public sector engagement. Key note reflecting on the panel debate and the challenges of change, new roles and actions - What is Europe's new urban governance?
12.45	**Lunch** & departure for Theater Walhalla, locations for the afternoon program
13.45	**Workshops: Share and generate tools for implementation** Sign up for the workshop you would like to attend when you register. Follow the presentation updates on-going. **Making housing for all – affordable and inclusive** Focus: New alliances to facilitate the inclusive city *Moderator* Helma Born, CEO MCD / Procap *Presentations* 1.1. **A Great Start for Everybody** by Leon Bobbe Startblok in Amsterdam with 500 housing units for youngsters with different backgrounds

where everyone's contributions come first. Integrated housing with workplaces, internship- and learning initiatives. An opportunity to build a future.
1.2. **La cité des 4000** by Cofhuat, French National Chapter of IFHP
The area of La Tour is built in the 1960s to host slum dwellers and workers, both French and migrants and became quite a challenged neighbourhood. The renewal project focused on the desire to give every family a specific and easily identifiable place to live.
1.3.

Making more space for housing - spatial limitation
Focus: Re-development of industrial areas to include (also) affordable housing
Moderator Jeanet van Antwerpen, CEO SADC
Presentations
2.1. **Strategy for creating a social mix and also affordable housing** by Christian Dalsdorf
The vision for Nordhavn is to develop a new part of Copenhagen with great diversity in use and inhabitants. Affordable housing is one way to ensure this challenged by how to be developed, implemented and connected to the existing city.
2.2.**Business model for creating social mix and affordable housing** on Gothenburg, Sweden.
2.3.

Making within the existing stock
Focus: Measures to innovate and improve the sustainability of the existing urban fabric
Moderator Hans-Hugo Smit, BPD
Presentations
3.1. **Making Social Housing Sexy** by Amelia Hunter
Words like social housing' conjure images of stained, peeling facades and dank, neglected corridors. Too often borough solve problems with anti-climb paint & lines of lethal spikes. Amelia Hunter ponders the world of the urban estate through her experience in working on a mass renovation program for a London borough. She considers how artful community activation and extraordinary high-tech design might reverse this dismal trend and create engaged and motivated communities.
3.2. **RenovActive** by Michael K. Rasmussen, Velux Group
3.3.
The workshops consist of

Presentations

Round table discussions and drafting of recommendations for How to meet new urban agendas and implement these

Sharing of round table results and discussions

Merge and wrap-up of workshop, selecting one set of recommendations

16.00 **Coffee break**

16.45 **Closing discussion**
Presentation of tools for implementation - the outcome of the workshops.
Closing discussion: Are the recommendations useful for the professionals in their daily practice?
Moderated by *Katrina Sichel*

17.15 **Closing**
What is ahead - challenges and possibilities for the future

BPD CEO & IFHP President

17.30 **Reception & drinks**

Uppföljning 2 av Verksamhetsplan 2016 inför styrelsemöte 2016-09-23

Mål	Ansvarig i ledningen	Aktivitet	Aktivitets-ansvarig	Ursprunglig planerad leverans	Justerad leverans	Status (Levererat, Trolig leverans 2016, Risk för missad leverans 2016,	Kommentarer (Nytt leveransdatum, anledning till status, risker, beroende, ändrad ansvarig etc)
M1: Säkra leveransen av Frihamnen 2021 [KF2] *Jubileumspark, Socialt blandat boende, 1000B, 1000A	MRA						
M1: Säkra leveransen av Frihamnen 2021		Markanvisning del 2 av etapp 1	HAR	Q4	2017?	Risk för missad leverans 2016	Kan ev. komma att flyttas till 2017 i anslutning till antagande av plan.
M1: Säkra leveransen av Frihamnen 2021		Godkänt tillstånd för vattenverksamhet	HAR	2016/2017	2017	Risk för missad leverans 2016	Flyttas till 2017 i anslutning till antagande av plan. Ev omtag pga förslaget pool/park.
M1: Säkra leveransen av Frihamnen 2021		Antagen detaljplan för etapp 1 inkl jubileumsparken	HAR	Q1 2017		Trolig leverans 2017	
M1: Säkra leveransen av Frihamnen 2021		Samverkansavtal för DP & genomförandeskedet	HAR	December 2015		Levererat	Nytt leveransdatum Q2 2016. Samverkansavtal 1 (plan) levererat. Samverkansavtal 2 (genomförande) levererat.
M1: Säkra leveransen av Frihamnen 2021		Platsbyggnad - överlämning till förvaltning & PoNF	JSE	Q1 2017	Q2 2017	Trolig leverans 2017	
M1: Säkra leveransen av Frihamnen 2021		Temporära bostäder/näringsverksamhet på plats	UPA	Q4	2017	Risk för missad leverans 2016	Projektet i full gång. Vi arbetar för att allt kommer vara på plats 2017.
M1: Säkra leveransen av Frihamnen 2021		Fortsatt arbete med modeller för socialt blandat boende [KF2.]	KKÄ	Q4		Trolig leverans 2016	Nytt leveransdatum Q4 2016. Arbete pågår - oklara mandat från ÄU att påverka samverkande byggherrars modeller.
M1: Säkra leveransen av Frihamnen 2021		Utveckla former för att arbeta med socialt blandat boende i konsortier[KF2]	KKÄ	December 2015	Q2 2017	Risk för missad leverans 2016	Påbörjat arbete med inventering av olika strategier. Trolig leverans Q2 2017.
M1: Säkra leveransen av Frihamnen 2021		Ta fram trafik- och mobilitetsprogram för Frihamnen (delvis införd 2015)	HAR	December 2015		Trolig leverans 2016	
M1: Säkra leveransen av Frihamnen 2021		Säkra framdrift i utvecklingsprojekt: - deltagande i Framtidens mobilitet, DenCity fas2	HAR	Q4		Trolig leverans 2016	
M1: Säkra leveransen av Frihamnen 2021		- utlysning om pilotkvarter inom Integrerad Energidesign	HAR	Q4		Trolig leverans 2016	Arbetet påbörjas 2016.
M1: Säkra leveransen av Frihamnen 2021		Identifiera gapen i "Värderosen" & ta fram åtgärder för att möta dessa [KF3]	HAR	Q4		Trolig leverans 2016	
M1: Säkra leveransen av Frihamnen 2021		Frihamnen: Värdeskapande stadsutveckling/stadskvaliteter	HAR/ÅSW	December 2015	2016	Trolig leverans 2016	
M1: Säkra leveransen av Frihamnen 2021		Avtal påtecknat för uthyrning av Bananpiren	ATI	Q1		Levererat	

M2: Säkra leveransen av Lindholmen[2021] *Förtäta och knyt samman över älven, Linbana, 1000B, 2000A	MRA						
M2: Säkra leveransen av Lindholmen		Antagen detaljplan Smedjan, studentbostäder	MWA	Q4	Q1 2017	Risk för missad leverans 2016. Trolig leverans 2017	Nytt leveransdatum Q1 2017. Miljöförvaltningen ställer krav på ytterligare provtagning i byggnad Smedjan för att kunna gå vidare med studentbostäder. Provtagningen måste vara godkänd innan detaljplanen kan gå på granskning.
M2: Säkra leveransen av Lindholmen		Projektering & byggnation av temporära bostäder/näringsverksamhet	UPA	Q1		Trolig leverans 2016	Vårt åtagande med grundläggning i stort sett klart. Aktören börjar byggnation nu. Inflytt sannolikt okt-nov.
M2: Säkra leveransen av Lindholmen		Program Södra Lindholmen pågår	PKR	2017		Utgått	Området kommer att ingå i stadsutvecklingsprogrammet (STUP) som påbörjas Q1 2016. Har beroenden till Lindholmsförbindelsen till Stigberget. Målet kan utgå då området omhändertas inom STUP
M2: Säkra leveransen av Lindholmen		Påbörja genomförande av Lindholmshamnen	TNY	Q1		Levererat	
M2: Säkra leveransen av Lindholmen		Antagen detaljplan Lindholmens Tekniska Gymnasium	MWA	Q4	Q1 2017	Risk för missad leverans 2016. Trolig leverans 2017	Detaljplanen varit ute på samråd till 7 juli 2016. Nästa steg är granskning. Målsättning laga kraft Q1 2017.
M2: Säkra leveransen av Lindholmen		Förstudie för Hästskotomten (LP1) & Östra Lindholmen	PKR	Q2		Trolig leverans 2016	**Förstudie Hästskotomten**: ingår i område för parallellt program, arbete tillsammans med LSP och CTH. Planerad leverans december 2016. Arbetet intregrerar troligtvis även en linbanestation. **Östra Lindholmen**: Förstudie gjord, planbesked finns med ev utökat område. Start Dpl Q1 2017.
M2: Säkra leveransen av Lindholmen		Delta i Stadsutvecklingsprogram Lindholmen version 1	PKR	2017		Trolig leverans 2017	STUP har startats upp.
M2: Säkra leveransen av Lindholmen		Säkra avtalet Karlavagnsplatsen	PKR	2017		Trolig leverans 2017	Avtal som tas fram Q1 2016 är ramexploateringsavtal (exploateringsavtal till detaljplanens granskning sommar 2016), avtal om ledningsflytt, samarbetsavtal ÄUAB/Serneke.
M2: Säkra leveransen av Lindholmen		Klar långsiktig parkeringsstrategi version 1	PKR/ATI	Q2		Trolig leverans 2016	Kommer att ingå i TROMP, Trafik och Mobiliteringsplan, som en del i STUP.
M2: Säkra leveransen av Lindholmen		Identifiera gapen i "Värderosen" & ta fram åtgärder för att möta dessa[KF3]	PKR	Q4		Trolig leverans 2016	Arbete pågår.
M2: Säkra leveransen av Lindholmen		Följa upp åtaganden och krav i ingångna avtal	PKR	Q4		Trolig leverans 2016	Arbete pågår.
M2: Säkra leveransen av Lindholmen		Säkra framdrift i utvecklingsprojekt: [KF3] - Integrerad Energidesign inkl Carbon Footprint - Lokal dagvattenhantering mha grönska - Utökad Lindholmsleverans (DenCity fas 2) - ElMob/Elcykelpool - ElectriCity Innovation Challenge	PKR	Q4 2016		Trolig leverans 2016	
M2: Säkra leveransen av Lindholmen		Kooperativet inflyttat i M1	KJO	December 2015	Q2 2016	Levererat	Nytt leveransdatum Q2 2016.
M2: Säkra leveransen av Lindholmen		Samarbetsavtal LSP	KJO/MOG/ LAN	December 2015		Trolig leverans 2016	LAN förhandlar med Lindholmen Science Park

M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden [2021] *Linbana, 800B, 3600A	MRA						
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	Skeppsbron etapp 1 klar	RAR	Juni	Augusti	Trolig leverans 2016	Färdigställs under autusti. Trafikkontoret avetablerar Q3 2016
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	Skeppsbron etapp 2 pågår	RAR	2018		Trolig leverans 2018	
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	Markanvisning Skeppsbron etapp 2 kvarter	RAR	Q1	Q3	Missad leverans Q1 och Q2. Trolig leverans 2016	Nytt leveransdatum Q3 2016. Försening förorsakat av politiska diskussioner kring allmännyttans roll i projektet.
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	Antagen detaljplan Masthugget 1	RAR	Q1	Q1 2017	Missad leverans 2016. Trolig leverans 2017	Nytt leveransdatum Q1 2017. SBK styr tidplanen. Resursbrist på SBK. Många stora frågor har kommit efter samråd. Stora tekniska utmaningar kring Götatunneln.
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	Markanvisning Masthugget 1 klar	RAR	Q2	Q2 2017	Missad leverans 2016 Trolig leverans 2017	Nytt leveransdatum Q2 2017. Måste komma efter antagen plan
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	Vattendom klar	RAR	Q4	Q3 2017	Missad leverans 2016. Trolig leverans 2017	Beslut från Länsstyrelsen i mars om utvidgat BMP - betydande miljöpåverkan har försenat processen.
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	Ta fram strategi och kriterier för platsbyggnad och värdeskapande aktiviteter. Plan för platsbyggnad antagen.	JSE	December 2015	2017	Risk för missad leverans 2016	Processplan/strategi för hela Älvstaden utarbetas enligt information i projektledningsgruppen Leverans 2017.
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	Förstudie för Kommersen avslutad	JSE	December 2015	Q1 2017	Risk för missad leverans 2016	Se aktivitet ovan "Ta fram strategi…". Rapport klar Q1 2017
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	Plan för Socialt blandat boende [KF2]	KKÄ	Q1	Q4	Trolig leverans 2016	Arbete pågår. Nytt leveransdatum Q4 2016.
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	Säkra framdrift i utvecklingsprojekt: [KF3]	RAR			Trolig leverans 2016	Flera utvecklingsprojekt pågår.
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	- T.O.R, principer utvecklas, Masthuggskajen utvärderas	ÅVE/ÅSW	Q4		Trolig leverans 2016	Demonstrator 2 invigdes 27 maj. Sammanställning av slutrapport pågår. Arbete med möjligheter till vidare projektutveckling pågår.
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	- City lab action (SGBC) pågår	ALU	Q4		Trolig leverans 2016	
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	- Hållbarhetsstrategi utifrån hållbara livsstilar	ALU	Q4		Trolig leverans 2016	Ändrad ansvarig. Del av hållbarhetsprogram och handlingsplan för Citylab/SGBC
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	- Hållbar mobilitet och citylogistik (DenCity fas 2)	JLI	Q4	Q1 2017	Trolig leverans 2016	Projektet avslutas Q1 2017
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	Identifiera gapen i "Värderosen" & ta fram åtgärder för att möta dessa [KF3]	RAR	Q4		Trolig leverans 2016	Arbete med värderosen och indikatorer för mätning av måluppfyllelse pågår inom Älvstaden
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	Dokumentera & sprida lärdomar - pilotprojekt	ALU	Q4		Trolig leverans 2016	
M3: Säkra leveransen av Södra Älvstranden	Överlämning/försäljning av Skeppsbron 4	UPA	Q1		Levererat	

M4: Säkra leveransen av Gullbergsvass *Samordna infrastrukturen	MRA					
M4: Säkra leveransen av Gullbergsvass		Medverkan i planering av E45 Götaleden, nedsänkning & överdäckning	CAH	2019		Trolig leverans 2019
M4: Säkra leveransen av Gullbergsvass		Antagen detaljplan för överdäckning av Götaleden	CAH	Q2	Q2 2017	Missad leverans 2016
M4: Säkra leveransen av Gullbergsvass		Medverkan i det integrerade arbetet med Centralenområdet med planeringsförutsättningar för högt vatten, geoteknik, mobilitet	CAH	2019		Trolig leverans 2019
M4: Säkra leveransen av Gullbergsvass		Bevaka intressen i arbetet med Västlänken och Centralenområdet samt vidta lämpliga åtgärder	CAH	Q4		Trolig leverans 2016
M4: Säkra leveransen av Gullbergsvass		Avtalshantering för ersättningslokaler för Green Cargo	CAN	Q4		Trolig leverans 2016

Förstudie Kämpegatan leverans Q3 2016.
Gemensam tidplanering med FK inledd.
Genomförbarhet överdäckning östra delen säkras.
"Femte kvarteret" avyttras till FK.
Ledningsförläggningar omfattande fråga.

Diskussion pågår om tidsplanen i detaljplanerarbetet. Senareläggning påverkar dock inte vårt uppdrag negativt, ej heller tidpunkt för färdigställd bebyggelse.
SBK har skjutit fram färdigställd granskningshandling till Q4 2016, vilket innebär antagen dpl under Q2 2017.

Frågan om mobilitet inkl parkering accentueras hösten 2016.

Frågan om bygga på/vid Västlänken utredd under våren. Diskssioner med TrV inledda.
SBK driver, Älvstranden medverkar.
Samverkan Centralenområdet pågår.
Ledningsförläggningar omfattande fråga.

Pågående möten och hjälp från advokat med att göra avtal för överenskommelse om avflytt.

M5: Säkra leveransen av Kvillebäcken 2018 * Skapa atraktiv handel, knyta samman områden, 1000B, 500A	MRA					
M5: Säkra leveransen av Kvillebäcken	Säkra leverans av ingångna avtal	CAH	Q4		Trolig leverans 2016	
M5: Säkra leveransen av Kvillebäcken 2018	Säkra framdrift av utvecklingsprojekt: ElMob/Packcykelpool	CAH	December 2015	2016	Trolig leverans 2016	Ansvarsfrågan för drift och ägande är en risk. Arbete pågår med bl.a. TK och P-bolaget.P-bolaget tar sannolikt drifts- och ägaransvaret.
M5: Säkra leveransen av Kvillebäcken 2018	Dokumentera och dra lärdom av samarbetet med TK	CAH	Q2	Q4	Trolig leverans 2016	Nytt leveransdatum Q4. Start av "Case Kvillebäcken" som innefattar mer än samarbetet med en enskild förvaltning. Ett uppdrag som kan tänkas pågå under en längre tid för att dra lärdom av en mångfald av frågeställningar under en tidsperiod, möjlig start under hösten, kan kanske pågå en bit in på 2017. Tänkta huvudaktörer: SDF Lundby/SLK/SBK/Älvstranden. Ska förankras genom lgr Älvstaden.
M6: Säkra leverans av Norra Älvstranden[2019] 500B, ca 15A & Örgryte Torp[2019] 500B (ingår ej i Älvstaden)	MRA					
M6: Eriksberg	Säkra leverans av ingångna avtal	TNY	Q4	2019	Trolig leverans 2019	Löper på enligt plan fram till ca 2019 baserat på nuvarande plan och utbyggnadstakt
M6: Eriksberg	Avtala en överlämnandeplan inkl pirarna	TNY	Q4	2017	Trolig leverans 2017	Sträckan **mellan** Västra Eriksberg och Sannegården, den s k Älvpromenaden, blir inte klar 2016 utan snarare sent 2017.
M6: Eriksberg	2 antagna och 1 pågående detaljplan utanför Älvstaden - Antagna: Säterigatan och Celsiusgatan	TNY	Q4		Trolig leverans 2016	
M6: Eriksberg	- Pågående: Inre Dockan	TNY	Q4	2018	Trolig leverans 2018	
M6: Sannegården	Säkra leverans av ingångna avtal	TNY	Q4	2017	Trolig leverans 2017	Sista kvarteren pågår nu, klara 2017.
M6: Sannegården	Avtala en överlämnandeplan	TNY	Q4		Trolig leverans 2016	Älvpromenaden klar 2016
M6: Örgryte Torp	Säkra kommunens åtagande	MWA	Q4		Delleverans klar 2016	Arbetet med att säkra leverans av ingångna avtal kommer att pågå till 2019 då området beräknat vara helt färdigbyggt.
M6: Örgryte Torp	Säkra leverans av ingångna avtal	MWA	Q4		Delleverans klar 2016	Arbetet med att säkra leverans av ingångna avtal kommer att pågå till 2019 då området beräknas vara helt färdigbyggt.

M7: Stärka och utveckla Organisation Älvstaden [KF2, KF3]	HPE						
M7: Stärka och utveckla Organisation Älvstaden [KF2, KF3]		Säkra informationsflödet och införande av nya arbetssätt mellan Organisation Älvstaden och Älvstranden	HPE/MJO	Q1		Levererat	
M7: Stärka och utveckla Organisation Älvstaden [KF2, KF3]		Implementera version 1 av mätbara mål för Vison Älvsaden för styrning och uppföljning (inkl samverkan om sociala indikatorer)	HPE	Q2		Trolig leverans 2016	
M7: Stärka och utveckla Organisation Älvstaden [KF2, KF3]		Konkretisera minst tre prioriterade krav inom hållbar stadsutveckling (forts utveckling efter Socialt blandat boende Frihamnen)	ÅSW	Januari	2017	Risk för missad leverans 2016	Resurs saknas i form av utvecklings- och hållbarhetschef.
M7: Stärka och utveckla Organisation Älvstaden [KF2, KF3]		Definiera och inför mätbara mål av Vision Älvstaden	HPE	December 2015	Q3	Trolig leverans 2016	Nytt leveransdatum Q3 2016. Värderosen?
M8: Besluta handlingsplan för att bli nationellt ledande inom hållbar stadsutveckling år 2024 inkl styrande målbild	MKI						
M8: Besluta handlingsplan för att bli nationellt ledande inom hållbar stadsutveckling år 2024 inkl styrande målbild		Ta fram levande handlingsplan	MKI	Q4	2017	Risk för missad leverans 2016	Handlingsplan för nationellt ledande inom hållbar stadsutveckling läggs på de inkommande tjänsterna Stadsutvecklingschef och Hållbarhetschef.
M8: Besluta handlingsplan för att bli nationellt ledande inom hållbar stadsutveckling år 2024 inkl styrande målbild		Tydlig beskrivning vilken bolagets roll är samt metodik & tydlig målbild	MOG	Q2		Trolig leverans 2016 / Pågående process över tid	Presentation klar Q2/Q3. Visionsarbete görs i samband med styrkortsarbete för 2017. Ändrad ansvarig. Bolagets roll och metod finns i presentationsmaterial. Frågan lever nu vidare i koppling till fr.a SBK från Urban Planering och Verksamhetsstyrning. Handlingsplan för nationellt ledande inom hållbar stadsutveckling läggs på de inkommande tjänsterna Stadsutvecklingschef och Hållbarhetschef.
M8: Besluta handlingsplan för att bli nationellt ledande inom hållbar stadsutveckling år 2024 inkl styrande målbild		Hållbarhetsstrategi för att initiera och driva utveckling inom prioriterade områden	ÅSW	Q4	2017	Risk för missad leverans 2016	Resurs saknas i form av utvecklings- och hållbarhetschef.
M8: Besluta handlingsplan för att bli nationellt ledande inom hållbar stadsutveckling år 2024 inkl styrande målbild		SGBC - utveckla, utvärdera och införa i hela Älvstaden	ALU	Q4		Trolig leverans 2016	Utvärdering och spridning av kunskap även 2017
M8: Besluta handlingsplan för att bli nationellt ledande inom hållbar stadsutveckling år 2024 inkl styrande målbild		Fastighetsutvecklingsstrategi antagen	UPA	Q4	2017	Risk för missad leverans 2016	Det kommer att ta längre tid att utforma denna strategi.
M8: Besluta handlingsplan för att bli nationellt ledande inom hållbar stadsutveckling år 2024 inkl styrande målbild		Ta fram arbetsmodell för att prioritera, kategorisera, resurssätta och organisera FoU-målen[KF3]	ÅSW	December 2015	2017	Risk för missad leverans 2016	Nytt leveransdatum Q4 2016. Resurs saknas i form av utvecklings- och hållbarhetschef. Projektchef och konsult arbetar med frågan under året.
M8: Besluta handlingsplan för att bli nationellt ledande inom hållbar stadsutveckling år 2024 inkl styrande målbild		Omvärldsanalys av vilka som är ledande i "alla delar"	ÅSW	December 2015	2017	Risk för missad leverans 2016	Resurs saknas i form av utvecklings- och hållbarhetschef.
M8: Besluta handlingsplan för att bli nationellt ledande inom hållbar stadsutveckling år 2024 inkl styrande målbild		Modeller för avtalspaket för konsortier på plats	UPA	December 2015	?	Utgår	Bedömningen är att vi behöver fler projekt för att kunna skapa en modell. Aktiviteten kan återkomma om några år.

M9: Höja intressenternas förståelse i Visionen & bolagets roll och styrning	MOG						
M9: Höja intressenternas förståelse i Visionen & bolagets roll och styrning		Ta fram, utför "intressentindex" som går att följa över år samt ta fram åtgärdsplan	MOG	Q1		Trolig leverans 2016	Nytt leveransdatum Q4 2016. Genomförande av nollmättning är beroende av ett uppdaterat intressentregister. Enkät går ut i september
M9: Höja intressenternas förståelse i Visionen & bolagets roll och styrning		Förbättra intressenthantering; nyhetsbrev, införa nytt intressentregister inkl verktyg och införa arbetsrutin	MJA	Q4		Trolig leverans 2016	Intressentregistret är på banan. Dock lite försenat pga Framtidens IT. Nyhetsbrev startas upp under hösten. Risk för försening om bolagskommunikatören fortsatt är sjukskriven.
M9: Höja intressenternas förståelse i Visionen & bolagets roll och styrning		Ta fram gemensam plan för att säkra att bolaget är med i rätt sammanhang för att förmedla	MJA	Q2		Trolig leverans 2016	Denna kommer att bli försenad pga sjukskrivningar på avdelningen.
M10: Bredda investeringsintresset till att inkludera Norden i markanvisning del 2 av etapp 2 i Frihamnen under Q3	MOG						
M10: Bredda investeringsintresset till att inkludera Norden i markanvisning del 2 av etapp 2 i Frihamnen under Q3		Göra benchmarking i Malmö	MJA	Q1	Q3	Trolig leverans 2016	Nytt leveransdatum Q3 2016. Ändrad ansvarig.
M10: Bredda investeringsintresset till att inkludera Norden i markanvisning del 2 av etapp 2 i Frihamnen under Q3		Kommunikationsplan för markanvisning inkl PR-insatser i nordisk fackpress, identifiering av relevanta mässor och nätverk, framtagande av informationsmaterial på relevanta språk m m	MJA	Q1	Q3/Q4?	Trolig leverans 2016?	Nytt leveransdatum? PR-aktivitet för Älvstaden i Norden förberedd och klar. Pausad på initiativ av LAN. Inväntar om vi ska köra eller ej. Markanvisning för Frihamnen är försenad varför kommunikationsplan för markanvisningen ej är påbörjad.
M11: NKI-värde på minst 73	UPA						
M11: NKI-värde på minst 73		Minst 4 nyhetsbrev ska skickas ut till hyresgäster under året	KJO	Q4		Levererat	
M11: NKI-värde på minst 73		Ta fram handlingsplan för att förbättra NKI	KJO	December 2015		Levererat	.
M11: NKI-värde på minst 73		Uppdatera med aktiviteter enligt handlingsplan som upprättas under 2015	KJO	Q4		Levererat	
M12: Förbättra relationen med konsortieparter och Älvstadenkollegor	MOG						
M12: Förbättra relationen med konsortieparter och Älvstadenkollegor		Ta fram och utför "nöjd-samarbetspartner-index" som går att följa över år samt ta fram åtgärdsplan	MOG	Q1	Q4	Trolig leverans 2016	Nytt leveransdatum Q4 2016. Samma punkt som rad 87

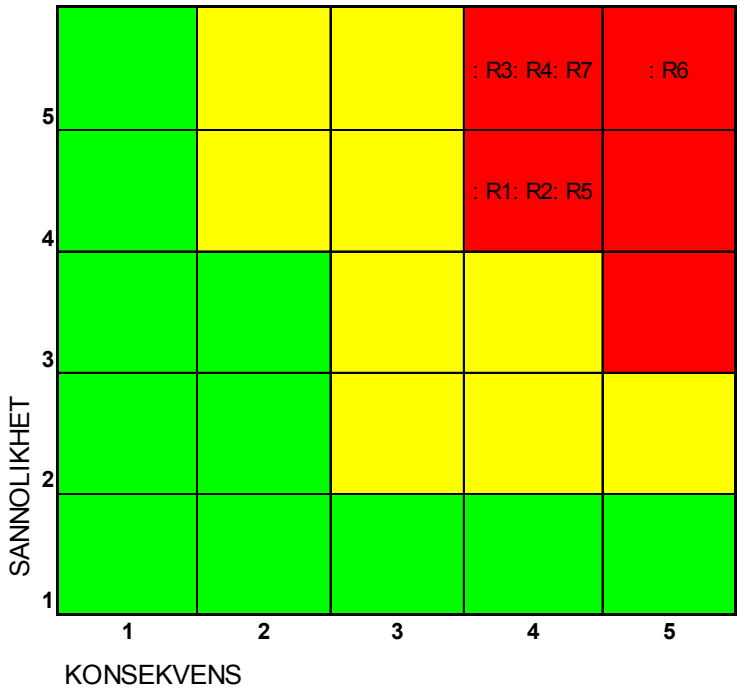
M13: Inför ett tydligt, tillgängligt och kvalitetssäkrat informationsflöde på bolaget	MKI/MOG					
M13: Inför ett tydligt, tillgängligt och kvalitetssäkrat informationsflöde på bolaget		Ta fram och inför en arbetsmodell för dokumenthantering och informationsflöde för bolaget i Sharepoint inkl roller & ansvar (H:/G:/L:, Intranät, nyhetsbrev) (Påbörjas aug 15). Internkommunikation som matchar dagens organisation inkl se över alla-möten (delvis införd 2015)	MKI/MOG	Q4		Trolig leverans 2016	
M13: Inför ett tydligt, tillgängligt och kvalitetssäkrat informationsflöde på bolaget		Älvstaden-projekten och alla nystartade projekt följer gemensam projektmodell och verktyg inom staden, inkl tydliggöra roller & ansvar i projekt och införa modell för prioritering och resurstillsättning	MRA/LLU	Q4		Trolig leverans 2016	Följer plan. Projektmetodik XLPM samt projektverktyg Antura kommer att vara på plats enligt plan Q4 2016. Från och med nov-dec 2016 kommer alla nya projekt att använda metodik och verktyg. Vi beräknar dock att organisationen behöver arbeta med aktiviteter för finslipning och omställning till nya arbetssättet fram till 2018, varför det behöver ingå i framtida verksamhetsplaner.
M13: Inför ett tydligt, tillgängligt och kvalitetssäkrat informationsflöde på bolaget		Anta IT-strategi för bolaget inkl tydliggöra roll och ansvar för systemägare	GJO	Q2	Q3	Trolig leverans 2016	
M13: Inför ett tydligt, tillgängligt och kvalitetssäkrat informationsflöde på bolaget		Utarbeta en bolagsmodell för prioritering & resurstillsättning	MKI	December 2015	Q3	Trolig leverans 2016	Nytt leveransdatum Q3 2016.
M13: Inför ett tydligt, tillgängligt och kvalitetssäkrat informationsflöde på bolaget		Säkra införande av delegeringsordning enligt lagkrav	PST/PLI	November 2015	Q3	Trolig leverans 2016	Nytt leveransdatum Q3 2016.
M13: Inför ett tydligt, tillgängligt och kvalitetssäkrat informationsflöde på bolaget		Förtydliga & kommunicera bolagets processorganisation	MKI	December 2015	Q3	Trolig leverans 2016	Nytt leveransdatum Q3 2016.
M13: Inför ett tydligt, tillgängligt och kvalitetssäkrat informationsflöde på bolaget		Sammankoppla årsredovisning och hållbarhetsredovisning	MKI	December 2015		Trolig leverans 2016	
M13: Inför ett tydligt, tillgängligt och kvalitetssäkrat informationsflöde på bolaget		Drift Larmsystem Linux transformerad	PER	Oktober 2015		Trolig leverans 2016	Leverantör utsedd, arbetet beställt och påbörjat. Kommer att pågå löpande del för del in i 2017.
M13: Inför ett tydligt, tillgängligt och kvalitetssäkrat informationsflöde på bolaget		Utbilda personalen i GEM	ÅSW/PST	September 2015		Parkerad	Avvaktar övriga deltagare i staden.
M14: 25% av bolagets interna processer följer risk- & internkontrollmodellen inkl tydliggöra roll och ansvar för processägare	MKI						
M14: 25% av bolagets interna processer följer risk- & internkontrollmodellen inkl tydliggöra roll och ansvar för processägare		Prioriterade processer enligt antagen plan gjord hösten 2015:					
M14: 25% av bolagets interna processer följer risk- & internkontrollmodellen inkl tydliggöra roll och ansvar för processägare		- Transaktionsprocessen	UPA	Q2		Trolig leverans 2016	Arbete pågår
M14: 25% av bolagets interna processer följer risk- & internkontrollmodellen inkl tydliggöra roll och ansvar för processägare		- GBP	KJO	Q3		Trolig leverans 2016	Leverans Q3 2016

M15: Förbättra möjligheten till uppföljning och styrning av bolaget	MKI						
M15: Förbättra möjligheten till uppföljning och styrning av bolaget		Kartlägga nuvarande & framtida nyckeltal / bolagskrav	NTO	Q4		Trolig leverans 2016	Arbetet påbörjat.
M15: Förbättra möjligheten till uppföljning och styrning av bolaget		Tydliggöra roller & ansvar i kravställning och uppföljning av olika typer av avtal	JFI	Q4		Trolig leverans 2016	Trolig leverans Q4 2016
M15: Förbättra möjligheten till uppföljning och styrning av bolaget		Ta fram likabehandlingsplan enligt GAP-analys[KF1]	KKÄ/PST	Q4		Trolig leverans 2016	Likabehandlingsstrategi avseende hållbar stadsutveckling finns framme för beslut och förankring.
M16: Koncernens egna kapital ska ej understiga 500 mnkr på kort och lång sikt (2025)	MMA						
M16: Koncernens egna kapital ska ej understiga 500 mnkr på kort och lång sikt (2025)		Förbereda och avyttra fastigheter enligt tidssatt transaktionsplan	UPA	Q4	2017?	Risk för missad leverans 2016	Arbete pågår, men stor osäkerhet om tider för överlåtelser inom kommunen. Planen kommer behöva bli ett levande dokument.
M16: Koncernens egna kapital ska ej understiga 500 mnkr på kort och lång sikt (2025)		Förbereda framtida avstyckningar enligt transaktionsplan	THA	Q4		Trolig delleverans 2016	Förbereder de mest prioriterade avstyckningarna. Fortsättning under 2017.
M16: Koncernens egna kapital ska ej understiga 500 mnkr på kort och lång sikt (2025)		Ta fram ny uthyrningsstrategi	KJO	November 2015		Levererat	
M16: Koncernens egna kapital ska ej understiga 500 mnkr på kort och lång sikt (2025)		Minska vakansgraden med 2% i enlighet med ny hållbar uthyrningsstrategi	KJO	Q4		Levererat	
M16: Koncernens egna kapital ska ej understiga 500 mnkr på kort och lång sikt (2025)		Kvalitetssäkrad modell för att hantera ekonomiska 10-års scenarios för bolaget	MMA	Q1	Q1 2017	Trolig leverans Q1 2017	Arbete pågår i samarbete med Sven-Arne Gårdh
M16: Koncernens egna kapital ska ej understiga 500 mnkr på kort och lång sikt (2025)		Aktiva i projekt Värdeskapande stadsutveckling, ex hur densitet, stråk eller en park påverkar värdet på fastigheter	ÅSW	Q2		Trolig leverans 2016	
M16: Koncernens egna kapital ska ej understiga 500 mnkr på kort och lång sikt (2025)		Avstyckning: Lundbyvassen 4:6, Lindholmen 6:9	THA	December 2015	2017?	Risk för missad leverans 2016	Detaljplanen är överklagad. En första avstyckning från 6:9 klar 2016. I övrigt avhängigt flera framtida detaljplaner.
M16: Koncernens egna kapital ska ej understiga 500 mnkr på kort och lång sikt (2025)		Avstyckning: Brotomten	THA	December 2015	Q1 2016	Levererad	
M16: Koncernens egna kapital ska ej understiga 500 mnkr på kort och lång sikt (2025)		Avstyckning: Optionstomt Skanska	THA	December 2015	Q3	Trolig leverans 2016	Nytt leveransdatum Q3 2016.
M16: Koncernens egna kapital ska ej understiga 500 mnkr på kort och lång sikt (2025)		Ta fram strategi utifrån Vision Älvstaden för fastighetsföräljning och direktanvisning	UPA	December 2015		Risk för missad leverans 2016	Resursbrist. Ingår dessutom sannolikt i punkter ovan.
M16: Koncernens egna kapital ska ej understiga 500 mnkr på kort och lång sikt (2025)		Inför kvalitetssäkrad fastighetsdeklarationsprocess	ESV	December 2015	Q4	Trolig leverans 2016	Arbetar med processen under hösten. Troligen leverans Q4 2016
M16: Koncernens egna kapital ska ej understiga 500 mnkr på kort och lång sikt (2025)		Energioptimering, långsiktigt mål om ständig förbättring	KJO	December 2015	Q1 2017	Trolig leverans Q1 2017	Nytt leveransdatum Q1 2017 när årsförbrukningen är känd.

M17: Säkra uppföljning & kontroll av utgifter						
M17: Säkra uppföljning & kontroll av utgifter	All budgetuppföljning / prognos sker via Hypergene	MMA	Q3		Levererat	Nytt leveransdatum Q2 2016.
M17: Säkra uppföljning & kontroll av utgifter	Tydliggöra budgetansvar.	ECG	December 2015	Q2	Trolig leverans 2016	Nytt leveransdatum Q2 2016. Verktyget för budgetuppföljning/prognos Hypergene börjar användas i Q1.
M17: Säkra uppföljning & kontroll av utgifter	Tydlig uppföljningmodell per kostnadsställe	ECG	December 2015	Q2	Trolig leverans 2016	Nytt leveransdatum Q2 2016. Verktyget för budgetuppföljning/prognos Hypergene börjar användas i Q1.
M18: Höja NMI med ett fokus på att öka förtroendet i organisationen och främja medarbetarskap (NMI på minst 62)	LAN					
M18: Höja NMI med ett fokus på att öka förtroendet i organisationen och främja medarbetarskap (NMI på minst 62)	Tydliggöra roll & ansvar hos chefer med personalansvar	PST	Q2		Trolig leverans 2016	Sker genom att varje chef fått tydlig arbetsbeskrivning samt att chefens ansvar också berörs i ledarskapsutbildningen under hösten.
M18: Höja NMI med ett fokus på att öka förtroendet i organisationen och främja medarbetarskap (NMI på minst 62)	Utbilda i ledarskapskompetens för Älvstranden och skapa ledarkriterier för nyanställning	PST	Q2		Trolig leverans 2016	Ledarskapsutbildning sker under hösten 0216 vid tre tillfällen med fokus på synligt ledarskap. Vad gäller ledarkriterier för nyanställning kommer ingen specifik insats ske.
M18: Höja NMI med ett fokus på att öka förtroendet i organisationen och främja medarbetarskap (NMI på minst 62)	Utbilda i projektledning och projektstyrning	MKI/PST	Q2	Q4	Trolig leverans 2016	Första utbildningstillfället genomfördes i januari. Plan för resterande utbildningar tas fram i april. Nytt leveransdatum Q4 2016
M18: Höja NMI med ett fokus på att öka förtroendet i organisationen och främja medarbetarskap (NMI på minst 62)	Träna samtliga medarbetare i att ge konstruktiv feedback	PST	Q3		Parkerad	Inget vi kommer att fokusera på under hösten primärt.
M18: Höja NMI med ett fokus på att öka förtroendet i organisationen och främja medarbetarskap (NMI på minst 62)	Utbilda i "Vad innebär det att jobba på Älvstranden"	PST	Oktober 2015		Parkerad	Behov av att tydligare se över innehåll, syfte och målgrupp innan vi genomför riktad insats kring detta.
M18: Höja NMI med ett fokus på att öka förtroendet i organisationen och främja medarbetarskap (NMI på minst 62)	Utbilda i "Kommunikationens ABC"	PST/MOG	December 2015	2017	Risk för missad leverans 2016	Många aktiviteter sker parallellt i bolaget som tar tid från verksamheten. Avvaktar därför med denna utbildningsinsats.
M19: Gemensam innebörd av Visionens värdegrund	PST					
M19: Gemensam innebörd av Visionens värdegrund	Aktiviteter enligt antagen plan för värdegrundsarbete[KF1]	PST	Q4		Trolig leverans 2016	Bolagets värdeord kommer att vara på plats under Q3-Q4 2016.
M19: Gemensam innebörd av Visionens värdegrund	Skapa effektiv möteskultur	MRA	Q4		Parkerad	Parkerad i ledningsgruppen. Ingen återkoppling

Risker enligt internkontrollplan för 2016

Riskvärden för riskerna i internkontrollplanen när risken identifierades:

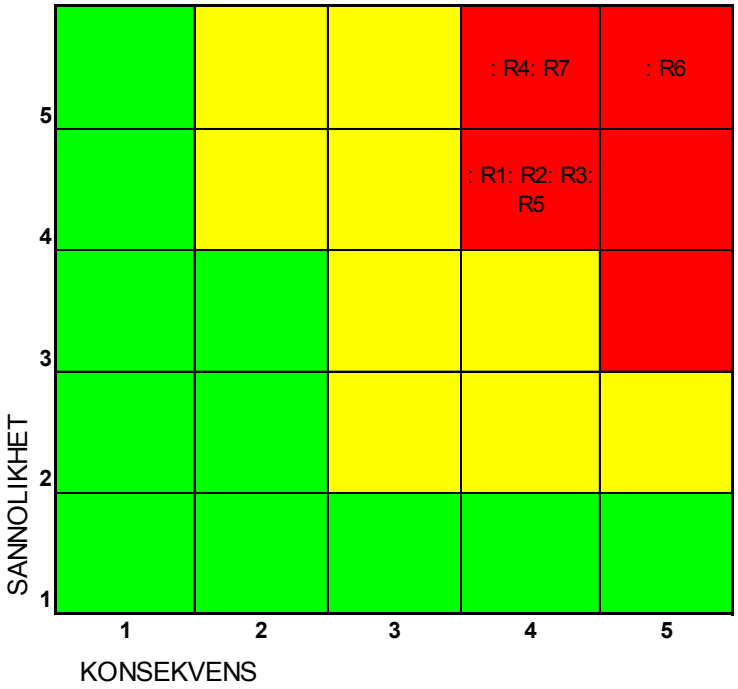

1 Ränteuppgång på marknaden
2 Kvalitetssäkring av indata till fastighetsvärderingsmodellen saknas
3 Vi lever ej upp till byggherreansvar enligt regelverk för byggarbetsmiljösamordning
4 Hög arbetsbelastning
5 Oklarhet i hur och av vem arbetet ska utföras inom bolaget och i staden
6 Eknomiska resurser saknas för att utföra uppdraget och genomföra Vision Älvstaden
7 Lågt NMI-värde

Non analyzed risks'

Uppföljning 2, 2016

Riskvärden för riskerna i internkontrollplanen vid uppföljning augusti 2016. En risk (risk nr 3) har minskat så att den flyttat till en lägre riskgrupp.

1 Ränteuppgång på marknaden
2 Kvalitetssäkring av indata till fastighetsvärderingsmodellen saknas
3 Vi lever ej upp till byggherreansvar enligt regelverk för byggarbetsmiljösamordning
4 Hög arbetsbelastning
5 Oklarhet i hur och av vem arbetet ska utföras inom bolaget och i staden
6 Eknomiska resurser saknas för att utföra uppdraget och genomföra Vision Älvstaden
7 Lågt NMI-värde

Non analyzed risks'

Bilaga 5
Styrelsehandling 17
2016-09-23

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Rapportering av stickprovsresultat enligt övervakningsplan för 2016

Bakgrund

Övervakningsplanen är en del av bolagets arbetsmodell för intern styrning och kontroll. Arbetsmodellen beskrivs i bolagets anvisning för intern styrning och kontroll. Planen innehåller information om vilka stickprover som bolaget gör under året för att kunna övervaka om nuvarande kontrollaktiviteter som anvisningar, rutiner och IT-system säkrar en tillfredsställande efterlevnad av lagar och andra styrande dokument. Årets övervakningsplan beslutades av styrelsen i november 2015.

Ärendet

De stickprover som bolaget valt att prioritera utgår ifrån följande:

- De rekommendationer man har åtgärdat efter stadsrevisionens granskningsrapporter 2014-2015
- Områden som är särskilt viktiga ur ett förtroendeperspektiv
- Områden där ny anvisning och/eller rutin införts.

Stickproverna har genomförts under kvartal 2 och början av kvartal 3 2016. Resultat av dessa stickprover kan utläsas i tabell nedan.

Resultaten visade att bolagets nuvarande rutiner har allvarliga brister på tre områden, ”Attest av egna kostnader”, ”Underlag för representation, kurser och konferenser” samt ”Posthantering”.

- För avvikelserna i processerna för ”Attest av egna kostnader” och ”Underlag för representation, kurser och konferenser” kommer Ledningsutskottet Bolagsstyrning att göra en handlingsplan för att säkra att gällande rutiner följs.
- För postflödet i pappersformat behöver bolagets ansvar och rutiner ses över. Ledningsutskottet Bolagsstyrning kommer att, med hjälp av bolagets arkivarie och verksamhetscontroller, göra en handlingsplan för att säkerställa en fungerande process.

Övervakningsplan för 2017 ska antas vid styrelsemötet i november.

Tabell, Resultat av stickprovskontroll enligt övervakningsplan för 2016

Område	**Stickprov**	**Syfte med stickprov**	**Ansvarig**
Ekonomi	Attestering av egna kostnader.	Säkra att åtgärder efter revisionens granskning 2015 har nått önskat resultat.	ECG
Resultat	*31 slumpartade stickprov gjordes. 15 av dessa stickprov visade på felaktig attestering. Stickproverna valdes ut i tidsintervall feb-april 2016.*		
Ekonomi	Underlag för representation, kurser, konferenser, övriga personalkostnader	Säkra att åtgärder efter revisionens granskning 2014 har nått önskat resultat	ECG
Resultat	*31 slumpartade stickprov gjordes. I 13 fall saknades syfte, deltagarlista eller både och. Stickproverna valdes ut i tidsintervall feb-april 2016.*		
Allmänna handlingar	Post	Säkra att post öppnas och i förekommande fall diarieförs	HFA
Resultat	*När stickprover skulle göras noterades att alla anställda inte har postfack efter flytten till nya lokaler. 39 av 92 anställda saknar postfack helt och deras posthantering kan därför inte undersökas. Av de 53 anställda som har postfack delar en stor andel detta med en kollega.* *I de undersökta postfacken hittades 8 allvarliga avvikelser i posthanteringen. Bland annat hade post inte öppnats och hanterats trots medgivande att öppna personadresserad post och post till person som ej har lämnat medgivande hade legat oöppnat i en månad. Dessutom noterades 11 avvikelser avseende interna dokument som borde ha hanterats.*		
Upphandling & inköp	Ramavtalstrohet/ Leverantörstrohet	Säkra att stadens policy och interna anvisningar och rutiner följs när det gäller upphandling och inköp	JGU
Resultat	*Totalt 63 stickprov har gjorts. Dessa visar att leverantörstroheten har varit hög, 95% av inköpen som kontrollerats har gjorts från ramavtalsleverantör eller enligt egna upphandlingar/direktupphandlingar.* *Endast 5% av kontrollerade inköp har gjorts utan upphandling och av dessa var ingen upphandlingspliktig. Stickproverna valdes ut i tidsintervall januari-mars 2016 från de 7 bolag som hantera flest fakturor.*		
Upphandling & inköp	Direktupphandlingar	Säkra att Älvstranden ej genomför otillåtna direktupphandlingar	JGU
Resultat	*Utifrån den slumpartade kontrollen har det inte konstaterats att några otillåtna direktupphandlingar enligt LOU genomförts. För urval se ovan.*		
Upphandling & inköp	Ramavtals-användning	Säkra att rätt ramavtalsleverantörer används för rätt inköp	JGU
Resultat	*Den kontroll som genomförts visar på en hög leverantörstrohet. Det har inte funnits befogad anledning att göra djupare kontroller att undersöka om ramavtalen hanteras på rätt sätt (d.v.s. om det är rätt produkter/tjänster som köps).*		
Upphandling & inköp	Nya leverantörer	Säkra att nya leverantörer antingen följer av ramavtal eller har stämts av med inköp	JGU
Resultat	*Kontroll av nya leverantörer sker löpande (en gång per månad). I detta avseende finns förbättringspotential, för att öka efterlevnaden av Älvstrandens Rutin för inköp vilket kommer tas med i övervakningsplanen.*		
HR	Hela löneprocessen	Kvalitetssäkra löneprocessen i Hogia efter outsourcingen	PST/ECG
Resultat	*Stickprovskontroll har ej genomförts enligt plan, kommer att göras under september månad. Eventuella avvikelser rapporteras till styrelsen vid nästa styrelsemöte.*		

Dnr: 0573/16

Bilaga 6
Styrelsehandling 17
2016-09-23

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Stadsrevisionen
Magnus Green
Box 2141

403 13 GÖTEBORG

2016-06-16

Lena Andersson

Yttrande med anledning av stadsrevisionens rekommendationer

I stadsrevisionens granskningsredogörelse för 2015 och med anledning av de rekommendationer som lämnades till bolaget avseende 2015 års verksamhet anmodades styrelsen att yttra sig med anledning av de lämnade rekommendationerna senast den 23 juni 2016.

Vid styrelsemötet 2016-02-12 behandlade och godkände styrelsen den handlingsplan som bolaget tagit fram med anledning av rekommendationerna. Handlingsplanen beskriver bakgrund samt handlingsplan för respektive rekommendation. Åtgärder utifrån planen och dess resultat dokumenteras och rapporteras löpande till styrelsen. Planen utgör i sin nuvarande form styrelsens yttrande.

Med vänlig hälsning

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING

Mattias Jonsson
Ordförande

Magnus Nylander
vice ordförande

Bilaga: Handlingsplan med anledning av stadsrevisionens granskningsredogörelse för 2015. Styrelsehandling 11, 2016-02-12

Styrelsehandling 11
Dnr 0064/16
2016-02-12
Mari Kilén

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Informationsärende – Handlingsplan med anledning av stadsrevisionens granskningsredogörelse för 2015

Bakgrund

Stadsrevisionens lekmannarevisorer granskar varje år om stadens förvaltningar och bolags verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Älvstranden Utveckling har upprättat en handlingsplan för de rekommendationer som stadsrevisionen lämnat.

Ärendet

Den upprättade handlingsplanen med anledning av stadsrevisionens granskningsredogörelse för 2015 bifogas som Bilaga 1 och presenteras på mötet.

Bilagor

Bilaga 1. Handlingsplan med anledning av stadsrevisionens granskningsredogörelse för 2015

Bilaga 1

Dnr 0064/16
2016-01-26
Mari Kilén

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Handlingsplan för att åtgärda rekommendationer i stadsrevisionens granskningsredogörelse för 2015

Styrning och uppföljning av investeringar

Bakgrund

Stadsrevisionens granskning av bolaget 2015 resulterade i två rekommendationer avseende styrning och uppföljningar av investeringar:

- Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att tillämpa GBP fullt enligt gällande beslut i kommunfullmäktige
- Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att dokumentera och fastställa sina rutiner för projektstyrning och projektredovisning

Handlingsplan

Tillämpning av GBP

Bolagets införande av GBP kommer att planeras under Q1 och Q2 och därefter införas enligt framtagen plan. Målet är att under senare delen av 2016 använda GPB i alla nystartade projekt/uppdrag där GBP är tillämpligt.

Rutiner för projektstyrning och projektredovisning

Bolaget styr och följer upp investeringar i It-stödet Insikt. Rutinen för användningen av verktyget kommer under Q1 och Q2 2016 att dokumenteras och godkännas så att styrning och uppföljning av investeringar enkelt kan följas.

Upphandling och inköp

Bakgrund

Stadsrevisionens granskning av bolaget 2015 resulterade i två rekommendationer avseende Upphandling och inköp:

Dnr 0064/16
2016-01-26
Mari Kilén

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

- Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att gå igenom bolagets anvisning för inköp samt rutin för direktupphandling och tillse att informationen i dessa dokument överensstämmer med varandra och med förväntat agerande vid direktupphandlingar
- Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att utreda förutsättningarna för hur upphandling och inköp skall hanteras i samarbetsprojekt med externa aktörer. Resultatet av denna utredning bör därefter införas i bolagets riktlinjer för inköp och upphandling

Handlingsplan

Bolagets styrande dokument

Bolagets styrande dokument kommer under Q1 2016 att genomgå en översyn, bland annat med hänsyn till revisionens rekommendation. Utöver att åtgärda rekommendationen kommer de styrande dokumenten även att revideras med hänsyn till ändringar i stadens Inköpspolicy (som förväntas antas av kommunstyrelsen den 27 januari) samt ett utredningsarbete som pågår avseende miljö- och hållbarhetskriterier.

Samarbetsprojekt

Bolaget har sedan tidigare antagit en vägledning avseende hur upphandling och inköp kan hanteras inom ramen för de konsortier som bolaget deltar i. Denna vägledning, som är ett resultat av oklarheter i lagstiftningen, uppmärksammades av revisionen som ett bra exempel på proaktivt arbete. Vägledningen är ett ställningstagande för bolagets agerande där det anses svårt/omöjligt att följa upphandlingslagstiftningen (för det fall den skulle vara tillämplig).

På motsvarande sätt som med konsortier rekommenderar revisionen att bolaget tar ställning till hur upphandling och inköp kan hanteras i andra former av samarbetsprojekt där bolaget anser det svårt/omöjligt att följa upphandlingslagstiftningen (för det fall den skulle vara tillämplig).

Utredningen beräknas kunna vara färdig och antagen senast under april 2016.

Bilaga 1

Dnr 0064/16
2016-01-26
Mari Kilén

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Representation

Bakgrund

Stadsrevisionens granskning av bolaget 2015 resulterade i en rekommendation avseende representation:

- Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att stärka den interna styrningen och kontrollen avseende attest av kostnader för representation

Handlingsplan

Rekommendationen grundar sig på några olika typer av situationer. Utifrån principen att man inte får attestera kostnader för något där man själv deltagit, vem attesterar då styrelse, vice VD och VD samtliga deltagit vid samma dagkonferens? Detta har skett i något fall men aldrig av någon enskild person, snarare har fler än de obligatoriska två personerna attesterat i dessa fall. Andra situationer har varit att antalet namn på anmälningslista och deltagarlista inte har stämt överens vilket har medfört att vi debiterats för extra lunch eller fika vid sena återbud utan dokumentation för detta. Ytterligare exempel är friskvårdsinköp som omfattar all personal och inköp av NMI-undersökning, där har medarbetare som attesterat deltagit i aktiviteten.

Bolaget har under flera års tid arbetat med att skärpa rutinerna runt representation. Det kan konstateras att reglerna är mycket strikta och att det är svårt att få hela organisationen att följa dessa. Under 2016 kommer mer information att ges till samtliga medarbetare om attestreglerna för representation och inköp. Vi kommer även att bli mer restriktiva med representation.

Bilaga 1

Dnr 0064/16
2016-01-26
Mari Kilén

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Arkivförteckning och arkivlokal

Bakgrund

Stadsrevisionens granskning av bolaget 2015 resulterade i två rekommendationer avseende dokumenthantering och arkivbildning:

- Lekmannarevisorerna rekommenderar bolaget att snarast fullfölja det påbörjade arbetet med att ta fram en godkänd arkivförteckning för att följa gällande lag och gällande arkivreglemente i Göteborgs Stad
- Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att fullfölja arbetet med att färdigställa en godkänd arkivlokal

Handlingsplan

Arkivförteckning

Äldre arkivhandlingar

Under Q2 2015 projektanställdes en arkivassistent som ordnade och förtecknade merparten av bolagets äldre byggprojekthandlingar. Det återstår dock en hel del arbete med att inventera, ordna och förteckna övriga äldre pappershandlingar vilket inte minst upptäcktes i samband med kontorsflytten till Citadellet. Dessutom finns ett avstannat projekt med inskanning och förtecknande av ritningar och drift- och underhållsdokument i systemet Trix som behöver återupptas.

Under perioden 27/4–25/5 2016 föreslås att en praktikant tas in från arkivvetenskapsutbildningen vid Göteborgs universitet för att under handledning av arkivarie ordna och förteckna äldre arkivhandlingar enligt allmänna arkivschemat. Finns det därefter behov av ytterligare resurs projektanställs förslagsvis en arkivassistent för att fortsätta förteckningsarbetet samt med hjälp av arkivarie och ansvarig för Trix ta ett helhetsgrepp om ritningarna.

Detta arbete beräknas vara klart senast Q3 2016.

Klassificeringsstruktur

Regionarkivet har nyligen kommit med riktlinjer om att förvaltningar och bolag i Göteborgs Stad ska börja redovisa sina arkiv enligt den nya arkivredovisningen. Under 2016 ska bolaget ta fram en processorienterad klassificeringsstruktur som sedan ligger till grund för en ny dokumenthanteringsplan och arkivförteckning.

Dnr 0064/16
2016-01-26
Mari Kilén

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Detta arbete pågår parallellt med bolagets processinventering och -kartläggning, liksom med införandet av projektstyrningsverktyg och Sharepoint som dokumenthanteringssystem.

Klassificeringsstrukturen beräknas vara klar för godkännande av Regionarkivet under Q2 2016, dokumenthanteringsplan och arkivförteckning Q4 2016.

Arkivlokal

Ombyggnation av förråd i Citadellet till arkivlokal pågår. Arkivlokalen kommer att vara klar i slutet av februari varefter Regionarkivet bokas in för att göra en inspektion. Om inspektionen går bra kan vi beställa kompakthyllor och vartefter arkivet ordnas och förtecknas flytta in handlingar.

Arkivlokalen beräknas vara godkänd under Q2 2016.

Bilaga 7
Styrelsehandling 17
2016-09-23
Ninni Tossavainen

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Uppföljning handlingsplan för att åtgärda rekommendationer i stadsrevisionens granskningsredogörelse för 2015

Styrning och uppföljning av investeringar

Bakgrund

Stadsrevisionens granskning av bolaget 2015 resulterade i två rekommendationer avseende styrning och uppföljningar av investeringar:

- Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att tillämpa GBP fullt enligt gällande beslut i kommunfullmäktige
- Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att dokumentera och fastställa sina rutiner för projektstyrning och projektredovisning

Handlingsplan

Tillämpning av GBP

Bolagets införande av GBP kommer att planeras under Q1 och Q2 och därefter införas enligt framtagen plan. Målet är att under senare delen av 2016 använda GPB i alla nystartade projekt/uppdrag där GBP är tillämpligt.

Uppföljning: GBP-organisation har utsetts på bolaget (GBP-ansvarig Mats Ransgård, Huvudanvändare Marlene Johnson, Kontaktperson Ninni Tossavainen). Verksamhetsanpassade egenkontroller och uppdragsbeställning har arbetats fram och tagits i bruk. Återstår introduktionsutbildning för berörda anställda och också utbildning för huvudanvändare och kontaktperson i dokumentuppdatering i IT-stödet för GBP.

Rutiner för projektstyrning och projektredovisning

Bolaget styr och följer upp investeringar i IT-stödet Insikt. Rutinen för användningen av verktyget kommer under Q1 och Q2 2016 att dokumenteras och godkännas så att styrning och uppföljning av investeringar enkelt kan följas.

Uppföljning: Processkartläggning har gjorts under våren 2016. Under det arbetet framkom att det redan fanns en rutinbeskrivning för hantering av investeringar i IT-stödet Insikt. Workshopteamet, bestående av projektledare, projektcontrollers och verksamhetscontroller, testade befintlig

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

rutinbeskrivning för att försäkra att styrning och uppföljning av investeringar kan följas. Vissa mindre förändringar kommer att göras i beskrivningen under hösten 2016 för att säkra flödet.

Upphandling och inköp

Bakgrund

Stadsrevisionens granskning av bolaget 2015 resulterade i två rekommendationer avseende Upphandling och inköp:

- Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att gå igenom bolagets anvisning för inköp samt rutin för direktupphandling och tillse att informationen i dessa dokument överensstämmer med varandra och med förväntat agerande vid direktupphandlingar
- Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att utreda förutsättningarna för hur upphandling och inköp skall hanteras i samarbetsprojekt med externa aktörer. Resultatet av denna utredning bör därefter införas i bolagets riktlinjer för inköp och upphandling

Handlingsplan

Bolagets styrande dokument

Bolagets styrande dokument kommer under Q1 2016 att genomgå en översyn, bland annat med hänsyn till revisionens rekommendation. Utöver att åtgärda rekommendationen kommer de styrande dokumenten även att revideras med hänsyn till ändringar i stadens Inköpspolicy (som förväntas antas av kommunstyrelsen den 27 januari) samt ett utredningsarbete som pågår avseende miljö- och hållbarhetskriterier.

Uppföljning: Anvisning för upphandling och inköp har reviderats och fastställts 2016-08-31. Tidigare inköpsanvisning samt rutin för direktupphandling har sammanförts i denna anvisning.

Samarbetsprojekt

Bolaget har sedan tidigare antagit en vägledning avseende hur upphandling och inköp kan hanteras inom ramen för de konsortier som bolaget deltar i. Denna vägledning, som är ett resultat av oklarheter i lagstiftningen, uppmärksammades av revisionen som ett bra exempel på proaktivt arbete. Vägledningen är ett ställningstagande för bolagets agerande där det anses

svårt/omöjligt att följa upphandlingslagstiftningen (för det fall den skulle vara tillämplig).

På motsvarande sätt som med konsortier rekommenderar revisionen att bolaget tar ställning till hur upphandling och inköp kan hanteras i andra former av samarbetsprojekt där bolaget anser det svårt/omöjligt att följa upphandlingslagstiftningen (för det fall den skulle vara tillämplig).

Utredningen beräknas kunna vara färdig och antagen senast under april 2016.

Uppföljning: Ny vägledning för inköp i projekt har sammanställts och fastställts 2016-08-31. Tidigare antagen vägledning för inköp i konsortier gäller fortsatt.

Representation

Bakgrund

Stadsrevisionens granskning av bolaget 2015 resulterade i en rekommendation avseende representation:

- Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att stärka den interna styrningen och kontrollen avseende attest av kostnader för representation

Handlingsplan

Rekommendationen grundar sig på några olika typer av situationer. Utifrån principen att man inte får attestera kostnader för något där man själv deltagit, vem attesterar då styrelse, vice VD och VD samtliga deltagit vid samma dagkonferens? Detta har skett i något fall men aldrig av någon enskild person, snarare har fler än de obligatoriska två personerna attesterat i dessa fall. Andra situationer har varit att antalet namn på anmälningslista och deltagarlista inte har stämt överens vilket har medfört att vi debiterats för extra lunch eller fika vid sena återbud utan dokumentation för detta. Ytterligare exempel är friskvårdsinköp som omfattar all personal och inköp av NMI-undersökning, där har medarbetare som attesterat deltagit i aktiviteten.

Bolaget har under flera års tid arbetat med att skärpa rutinerna runt representation. Det kan konstateras att reglerna är mycket strikta och att det är svårt att få hela organisationen att följa dessa. Under 2016 kommer mer information att ges till samtliga medarbetare om attestreglerna för

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

representation och inköp. Vi kommer även att bli mer restriktiva med representation.

Uppföljning: Bolagets rutin för att godkänna och attestera fakturor har omarbetats för att göra den enklare att följa. Inköpsrätten för alla anställda har ändrats för att bättre följa verksamhetens behov.

För att kontrollera att styrande dokument följs gjordes under våren stickprov gällande attest och underlag. Resultatet visade att vi har stora brister gällande detta vilket har lett till följande handlingsplan:

1. Gå igenom samtliga fakturor på aktuella konton från årsskiftet och rätta upp allt som går
    a. komplettera med syften
    b. komplettera/korrigera deltagarlistor
    c. ”efterattestera” de attester som är felaktiga
2. Tillfällig regel införs: Inga beställningar får göras till kontoret avseende representation. Gäller minst året ut.
   Grupp tillsätts för att ta fram annat vi kan bjuda på som inte räknas som representation.
3. Rutin för representation revideras.

Arkivförteckning och arkivlokal

Bakgrund

Stadsrevisionens granskning av bolaget 2015 resulterade i två rekommendationer avseende dokumenthantering och arkivbildning:

- Lekmannarevisorerna rekommenderar bolaget att snarast fullfölja det påbörjade arbetet med att ta fram en godkänd arkivförteckning för att följa gällande lag och gällande arkivreglemente i Göteborgs Stad
- Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att fullfölja arbetet med att färdigställa en godkänd arkivlokal

Handlingsplan

Arkivförteckning

Äldre arkivhandlingar

Under Q2 2015 projektanställdes en arkivassistent som ordnade och förtecknade merparten av bolagets äldre byggprojekthandlingar. Det återstår dock en hel del arbete med att inventera, ordna och förteckna övriga äldre

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

pappershandlingar vilket inte minst upptäcktes i samband med kontorsflytten till Citadellet. Dessutom finns ett avstannat projekt med inskanning och förtecknande av ritningar och drift- och underhållsdokument i systemet Trix som behöver återupptas.

Under perioden 27/4–25/5 2016 föreslås att en praktikant tas in från arkivvetenskapsutbildningen vid Göteborgs universitet för att under handledning av arkivarie ordna och förteckna äldre arkivhandlingar enligt allmänna arkivschemat. Finns det därefter behov av ytterligare resurs projektanställs förslagsvis en arkivassistent för att fortsätta förteckningsarbetet samt med hjälp av arkivarie och ansvarig för Trix ta ett helhetsgrepp om ritningarna.

Detta arbete beräknas vara klart senast Q3 2016.

Uppföljning: Det finns fortfarande en hel del material som inte är ordnat och förtecknat trots att åtgärder enligt ovan genomförts. Fokus för arkivarie ligger nu på att bli helt färdig med förteckningsarbetet av det äldre pappersarkivet. Ett helhetsgrepp kommer också att tas om ritningarna och ansvar för ritningssystemet Trix.

Klassificeringsstruktur

Regionarkivet har nyligen kommit med riktlinjer om att förvaltningar och bolag i Göteborgs Stad ska börja redovisa sina arkiv enligt den nya arkivredovisningen. Under 2016 ska bolaget ta fram en processorienterad klassificeringsstruktur som sedan ligger till grund för en ny dokumenthanteringsplan och arkivförteckning.

Detta arbete pågår parallellt med bolagets processinventering och -kartläggning, liksom med införandet av projektstyrningsverktyg och Sharepoint som dokumenthanteringssystem.

Klassificeringsstrukturen beräknas vara klar för godkännande av Regionarkivet under Q2 2016, dokumenthanteringsplan och arkivförteckning Q4 2016.

Uppföljning: Klassificeringsstruktur har föreslagits för Regionarkivet enligt plan, arbete pågår med att anpassa den enligt Regionarkivets kommentarer.

Arkivlokal

Ombyggnation av förråd i Citadellet till arkivlokal pågår. Arkivlokalen kommer att vara klar i slutet av februari varefter Regionarkivet bokas in för att göra en inspektion. Om inspektionen går bra kan vi beställa kompakthyllor och vartefter arkivet ordnas och förtecknas flytta in handlingar.

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING
ETT BOLAG I GÖTEBORGS STAD

Arkivlokalen beräknas vara godkänd under Q2 2016.

Uppföljning: Arkivlokalen är försenad. Inspektion har gjorts, ytterligare några små justeringar är inplanerade under mitten av september innan lokalen är klar för inspektion av Regionarkivet.

welcom

Medieanalys
Älvstranden Utveckling

Maj 2016

Teman

- Podsnack
- Peab bygger Nya Majorna
- Jubileumsparken
- Studentbostäder på Lindholmspiren
- Masthuggskajen
- Damen
- Övrigt

Podsnack

I början av maj medverkade Lena Andersson i Svensk Byggtjänsts podcast "Snåret". Avsnittet handlade om hyresrättens utveckling. Övriga medverkande var Kerstin Annadotter, KTH och Stefan Ränk, vd Einar Mattsson. Programledare för podden är Emma Jonsteg, vd för Utopia Arkitekter.

En sammanfattning av poddens innehåll publicerades på Svensk Byggtjänsts MyNewsDesk. Emma Jonsteg skrev också en krönika med det som sades i podden som underlag, kryddad med hennes egna tankar. Krönikan publicerades på byggindustrin.se.

I sin text menar Jonsteg att det finns en "beröringsskräck för begreppet social housing" men att att projektet med subventionerade hyror i Frihamnen inte kan kallas för något annat. Hon säger också att hon tycker att tanken är god men frågar sig ifall det är en *"uthållig lösning att låta individuella aktörer balansera ut den över hela sin affär"*.

Byggindustrin

Nyheter Debatt & Opinion Karriär Blogg Lediga jobb Dina Leverantörer Fördjupning & porträtt

KRÖNIKA
Emma Jonsteg

"Idén om hyresrätten har inte riktigt hängt med"

KRÖNIKA / 11 MAJ / Av: EMMA JONSTEG

Det är lätt att få intrycket av att lösningen på den svenska bostadsbristen bara handlar om att skapa ett större utbud av nyproducerade bostäder. Det är så klart en viktig del av lösningen. Men en minskande efterfrågan är ett minst lika stort problem. Antalet människor i Sverige som saknar ekonomiska förutsättningar att klara kostnaderna för ett nyproducerat eget boende blir allt större.

I senaste avsnittet av Svensk Byggtjänst podcast Snåret diskuterar vi hyresrätten med en panel bestående av Lena Andersson, vd för Älvstranden Utveckling i Göteborg, Kerstin Annadotter, universitetsadjunkt vid bygg- och fastighetsekonomi på KTH och Stefan Ränk, vd på Einar Mattsson.

Lena Andersson, vd för Älvstranden Utveckling i Göteborg, Kerstin Annadotter, universitetsadjunkt vid bygg- och fastighetsekonomi på KTH och Stefan Ränk, vd på Einar Mattsson. Programledare Emma Jonsteg.
Foto: Susanne Kronholm

Vår diskussion visade att bilden av hyresrättens förträfflighet inte sällan handlar om en ideologiskt principiell syn på de olika upplåtelseformerna som inte riktigt har hängt med i utvecklingen. I takt med att statligt subventionerade lån försvunnit och allmännyttan underkastats samma konkurrensvillkor som kommersiella aktörer är

Peab bygger nya Majorna

Den 11 maj publicerade branschmedierna Fastighetssverige, Fastighet & Bostadsrätt samt Byggkontakt, Peabs pressmeddelande om det planerade Brf Qvillestaden. I presstexten lyfter Peab fram Brämaregården som en slumrande pärla och arbetarstadsdel med potential att få samma ”kultstatus” som Majorna och Haga. Ett citat som självklart gillas av fackpressen som alla tre använt uttalande när de satt rubrik till texten.

Kommentar: Liknelsen om Majorna och Haga är egentligen ganska sliten, och numera inte helt korrekt. På bloggen Hisingenftw som drivs av Welcom poängterade vi också detta, eftersom det ju faktiskt är på Hisingen som det händer och att synen på Hisingen förändrats. Däremot fungerar fortfarande greppet gentemot media.

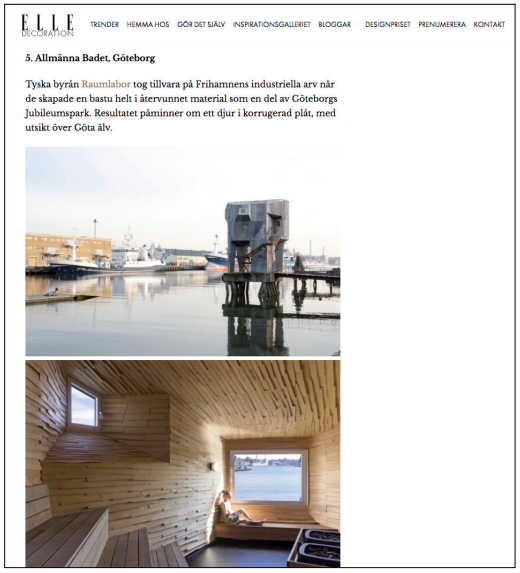

Jubileumsparken

Skribenten Mats Bax, har ”skrivit” den klickvänliga artikeln ”7 arkitektritade bastur att drömma om i sommar”och inleder med att lära oss att bastu heter bastur i plural. Sedan listar han sju olika fräcka bastur från hela världen, och självklart finns Svettekörka med på listan. Dock med titeln ”Allmänna badet”. Både Residence och Elle Decoration har publicerat artikeln på sina respektive webbplatser.

Jubileumsparken nämns också när SVT Nyheter Väst skriver om innehållet i den rödgrönrosa budgeten. Det är Ulf Kamne som berättar att lika mycket pengar, eller mer än vad som satsas på skolan kommer de närmsta åren att satsas på stadsutveckling:

– Vi behöver inte bara någonstans att bo och arbeta utan även någonstans att vara på fritiden med luft, ljus och grönska omkring oss. Här är satsningen på Jubileumsparken en viktig del, säger kommunalrådet Ulf Kamne (MP).

ELLE DECORATION TRENDER HEMMA HOS GÖR DET SJÄLV INSPIRATIONSGALLERIET BLOGGAR DESIGNPRISET PRENUMERERA KONTAKT

5. Allmänna Badet, Göteborg

Tyska byrån Raumlabor tog tillvara på Frihamnens industriella arv när de skapade en bastu helt i återvunnet material som en del av Göteborgs Jubileumspark. Resultatet påminner om ett djur i korrugerad plåt, med utsikt över Göta älv.

RESIDENCE HEMMA HOS INREDNING BLOGGAR MY RESIDENCE STORA FORMPRISET

7 arkitektritade bastur att drömma om i sommar

Bastur gör inte bara gott för välbefinnandet. De kan också vara en fröjd för ögat.

AV: MATS BAX

16 MAJ 2016 15.32

Studentbostäder på Lindholmspiren

Den 17 maj publicerades pressmeddelandet med rubriken "Nu byggs 156 innovativa studentlägenheter vid Lindholmspiren" via Mynewsdesk. Releasen togs upp av de flesta branschmedierna (Fastighet & Bostadsrätt, Fastighetsnytt, Byggnyheter, fastighetssverige m.fl). Fastighetsnytt sätter rubriken "temporära studentbostäder i Göteborg" medan övriga tidningar skriver, "innovativa" eller kort och gott "Studentlägenheter vid Lindholmspiren".

Texterna är som vanligt i dessa branschmediesammanhang "copy-pastade" mer eller mindre ur releasetexten och hälften innehåller Ulrika Palmblad Grööns citat:

– Projektet Urban Cribs, med mobila lägenheter, är ett bra exempel på hur Älvstaden kan fungera som testarena, samtidigt som vi minskar bostadsbristen, säger Ulrika Palmblad Gröön, chef för Fastighetsutveckling på Älvstranden Utveckling. Dessutom bidrar vi till en mer levande stadsdel genom att nyttja mark som delvis inte används idag.

Men det är inte bara studentlägenhetsprojektet som uppmärksammas i området. Peabs release två dagar senare om Brf Lindholmskajen omskrivs på Buildning Supply.

welcom
Östra Hamngatan 35 SE-411 10 Göteborg Tel +46 31-10 85 70 Org.nr. 556615-4406 www.welcom.se

Masthuggskajen

Nyheten om de tysta rummen vid Masthuggskajen fick under slutet av månaden god publicitet. GP gjorde ett längre reportage om rummen och problematiken med buller i staden, i texten framgår det tydligt att det är Älvstranden Utveckling som står bakom projektet:

”Älvstranden Utveckling AB har beställt och möjliggjort testområdet på Masthuggskajen. Tanken är att hitta bullerdämpande teknik som kan byggas in i stadsplaneringen.

När testerna är klara ska projektet utvärderas. Blir resultaten positiva kan Älvstranden Utveckling komma att använda tekniken i större skala, både på Masthuggskajen och i Älvstaden. Och mer är på gång.

– Tillsammans med Älvstranden Utveckling och fastighetsägare för vi en dialog om Första Långgatan som potentiell testarena. Vi har samtidigt en pågående EU-ansökan där vi för en dialog med Lund, Växjö, Köpenhamn och Glasgow, berättar Amanda von Matern som just nu befinner sig i Indien, där Tysta Offentliga Rum presenteras vid en stor internationell konferens om smarta städer.”

Även P4 Göteborg publicerar en kortare artikel på ämnet.

De stora byggnations- och stadsutvecklingsplanerna för Masthuggskajen presenteras också i ett mycket fint uppslag i GP den 23 maj. SBK:s Per Osvald är artikelns ciceron och berättar om allt som finns i pipen, även om inte detaljplanen är godkänd av kommunfullmäktige. Spännande är att det i artikeln öppnas upp för en ny bro över älven mellan Stigbergstorget och Lindholmen.

Damen

Så var det till slut dags för damen att segla iväg. Händelsen bevakades hårt av både GP och SVT som båda direktsände, den tämligen lugna avfärden. Göteborgarna verkade också ta det hela med ro, kanske tyckte de rent av att det var skönt att slippa plåtlådan. Inga hamnromantiker verkar i alla fall försökt skapa gehör för att få flytten stoppad. En som verkligen tyckte det var skönt att se Damen försvinna var Jan Jörnmark. I sin, som vanligt bitska krönika i GT går han hårt åt Göteborgs Stad, i Jörnmarks tycke, misslyckande nu blottas när damen försvunnit. Även Älvstranden Utvecklings arbete får sig en känga:

”Eriksberg och Lindholmen som ligger längst från stan är nu de överlägset mest utvecklade stadsområdena. De följs av en söndertrasad stadsbild som börjar med det tömda Götaverken, som följs upp av Frihamnsödemarken. Tvärs över älven speglas tomheten i Skeppsbrokaoset, för att fortsätta bort i de avställda Masthuggs- och fiskhamnskajerna. Resultatet av två decenniers Älvstrandsvisioner, arkitekttävlingar och sopplunchar är inte uppmuntrande.”

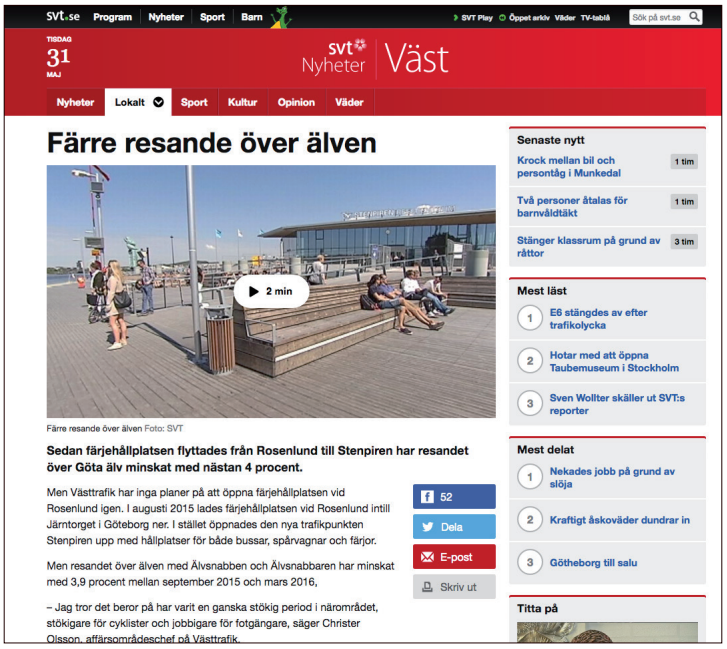

Övrigt

SVT Nyheter Väst uppmärksammar att resandet minskat sedan färjetrafiken dirigerats om till Stenpiren och det är Västtrafik som får stå till svars. De får också svara på frågan om varför de inte uppfyllt sitt löfte att trafikera sträckan Stenpiren – Lundbystrand.

Vägvalets Theo Papaioannou och Håkan Andersson kallar på GP:s debattsida de röd-gröna Ulf Kamne, Johannes Hulter och Johan Zandin för bilfientliga och använder sig av ett exempel från detaljplanen för Frihamnen i sin argumentation.

”I bostadsområdet som ska byggas i Frihamnen kommer det bara att finnas p-plats till var sextonde lägenhet! Så hur ska man kunna bosätta sig där och äga en elbil?”

Länklista

4/5 MyNewsDesk
http://www.mynewsdesk.com/se/johannebergsciencepark/pressreleases/svenska-innovationer-presenteras-i-indien-1391510

BIM forum
http://www.netcommunity.se/201605049687/BIM/Press/Svenska-innovationer-presenteras-i-Indien-9687/menu-id-858

6/5 GP Debatt (stoppa Västlänken)
http://www.gp.se/nyheter/debatt/skr%C3%A4mselskott-fr%C3%A5n-nyhus-1.487946

10/5 SVT Nyheter Väst
http://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/farre-resande-over-alven

11/5
http://www.mynewsdesk.com/se/svensk_byggtjanst/pressreleases/stefan-raenk-i-svensk-byggtjaensts-podcast-snaaret-hyresraetten-boer-vara-en-kortsiktig-boendeform-1400945

11/5
http://byggindustrin.se/artikel/kronika/iden-om-hyresratten-har-inte-riktigt-hangt-med-23279

11/5
http://byggtjanst.se/aktuellt/nyhetsrum/2016/maj/stefan-rank-i-svensk-byggtjansts-podcast-snaret-hyresratten-bor-vara-en-kortsiktig-boendeform/

11/5
http://www.fastighetssverige.se/artikel/peab-utvecklar-goteborgs-nya-majorna-20897

11/5
http://www.fastighetochbostadsratt.com/Bygg-%26-Fastighet/58952-Bramaregarden-far-ytterligare-ett-lyft-med-Brf-Qvillestaden.html

12/5
http://www.byggkontakt.nu/artikel/en-stadsdel-med-potential-att-bli-det-nya-majorna/

15/5
http://www.gp.se/livsstil/h%C3%A4r-finns-g%C3%B6teborgs-tysta-rum-1.879334

16/5
http://www.expressen.se/gt/kultur/nu-kan-goteborg-bli-en-hel-stad-till-slut/

16/5
http://www.residencemagazine.se/7-arkitektritade-bastur-att-dromma-om-i-sommar/

17/5
http://www.mynewsdesk.com/se/aelvstranden-utveckling-ab/pressreleases/nu-byggs-156-innovativa-studentlaegenheter-vid-lindholmspiren-1406152

17/5
http://www.fastighetochbostadsratt.com/Bygg-%26-Fastighet/59022-Nu-byggs-156-innovativa-studentlagenheter-vid-Lindholmspiren.html

17/5
http://fastighetsnytt.se/2016/05/temporara-studentbostader-i-goteborg/

17/5
http://www.byggnyheter.se/2016/05/studentl-genheter-vid-lindholmspiren

17/5
http://www.byggnyheter.se/2016/05/studentl-genheter-vid-lindholmspiren

17/5
http://www.elledecoration.se/7-arkitektritade-bastur-att-dromma-om-i-sommar/

17/5
http://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/mangmiljonsatsning-pa-skolan-i-rodgronrosa-budget

18/5
http://fastighetstidningen.se/grannar-ska-inte-bekosta-andras-hyressubventioner/

18/5
http://www.fastighetssverige.se/artikel/studentbostader-byggs-vid-lindholmspiren-20963

18/5
http://fastighetsforvaltaren.se/2016/05/18/studentbostader-byggs-vid-lindholmspiren/

19/5
http://www.byggkontakt.nu/nyhet/nu-byggs-156-innovativa-studentlagenheter-vid-lindholmspiren/

19/5
http://www.building-supply.se/article/view/252727/forsta_bostaderna_pa_lindholmskajen_snart_i_hamn#.V0wFfZOLSEI

20/5
http://www.mynewsdesk.com/se/aelvstranden-utveckling-ab/pressreleases/nu-inviger-vi-ett-vaeder-och-bullerskyddat-stadsrum-paa-masthuggskajen-1407367

20/5
http://fastighetsnytt.se/2016/05/bygger-bostader-pa-lindholmen/

20/5
http://www.mynewsdesk.com/se/aelvstaden/videos/film-om-jubileumsparken-23682

20/5
http://www.mynewsdesk.com/se/aelvstaden/pressreleases/nu-oeppnar-vi-foer-sommar-i-jubileumsparken-1412055

26/5
http://www.businessregion.se/sv/invigning-upplev-storsta-mojliga-tystnad-mitt-i-goteborgs-stadsliv

26/5
http://www.gp.se/nyheter/debatt/bilfientlig-passande-epitet-p%C3%A5-de-r%C3%B6dgr%C3%B6nas-politik-1.1875821

27/5
http://www.mynewsdesk.com/se/aelvstranden-utveckling-ab/pressreleases/en-vaerldsunik-oas-paa-masthuggskajen-aer-nu-invigd-1415215

27/5
http://www.tidningenutemiljo.se/redaktion/en-vader-och-bullerskyddad-oas-mitt-i-stan/

27/5
http://www.vartgoteborg.se/prod/sk/vargotnu.nsf/1/miljo_o_kretslopp,15_tysta_hexagoner_ska_skydda_mot_buller_och_regn

27/5
http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=104&artikel=6441911

30/5
http://www.gp.se/nyheter/ny-halv%C3%B6-blir-guldl%C3%A4ge-mitt-i-stan-1.1475051

welcom

Medieanalys
Älvstranden Utveckling

Juni 2016

Teman

- Frihamnen
- Rekryteringskampanj
- Elbuss
- Skeppsbron
- Stadsplaneringskritik

Frihamnen

Juni har överlag varit en spretig månad – men vi ser att Frihamnen nämns allt mer frekvent. Det är dels Jubileumsparken, men klart är att modellen med de subventionerade hyresrätterna sakta uppmärksammas och refereras till på fler håll i landet.

Denna månad är det SVT Nyheter i Umeå som nämner Göteborg och Frihamnen i sin artikel om hur Umeå skruvar upp takten i bostadsbyggandet. Hittills har Umeå förlitat sig på att marknaden bygger bostäder som passar stadens behov, och Göteborg används då som ett exempel på ett annat förhållningssätt:

"Kommuner kan ställa krav

I andra städer har krav ställts på de entreprenörer som får mark anvisad. I Frihamnen i Göteborg där total cirka 10 000 bostäder ska byggas krävde kommunen att en del av beståndet ska bli billiga hyresrätter. Tanken är att det ska ökad integration i staden.

I Umeå hoppas politikerna på att ett kommande statligt investeringsstöd ska bidra till lägre hyror.

– Där har man satt en hyresnivå som man måste förbinda sig till för att få bidraget, säger Mikael Berglund."

Fastighetsnytt intervjuar Bostadsbolagets VD Kicki Björklund som berättar om bolagets bidrag på 250 lägenheter med hyror "lägre än normalt" till Frihamnen. Fastighetsnytt poängterar att projektet fått kritik, men Björklund svarar med att hon ser liknheter mellan bostadsrätt och hyresrätt:

– Riksbyggens hus i Frihamnen har samma kvalitet rakt igenom, men en lägenhet längst ner kostar ungefär 50 000 kronor per kvadratmeter. Högst upp i huset kostar det 85 000 kronor per kvadratmeter. Med andra ord går det att bygga nytt till olika prisnivåer, och att "subventionera" vissa bostäder. Går det i en bostadsrätt går det i en hyresrätt

Och debatten fortsätter även på GP:s debattsida (http://www.gp.se/nyheter/debatt/styrda-hyror-ska-minska-klyftorna-i-g%C3%B6teborg-1.2437182) där fastighetsnämndens Bobbo Malmström (V), Jahja Zeqiraj (S) och Anna Ericson (MP) talar om hur styrda och lägre hyror ska minska klyftorna i Göteborg. De berättar om hur planerna ser ut för bostäderna i Frihamnen och att de dessutom vill sprida modellen i hela staden.

Hampus Magnusson (M), Charlotte Darvik (L) och Hampus Hagman (KD) håller inte med de rödgröna och svarar i en replik den 15 juni att de rödgröna billiga bostäderna inte fungerar – de väljer också att konsekvent använda sig av begreppet "social housing-bebyggelse" – ett ord som de rödgröna uttalat att de inte vill använda.

Ulf Nilsson, medlem i Kommunistiska partiet, ges också en chans (http://www.gp.se/nyheter/debatt/dags-att-slopa-vinstkraven-1.3095820att replikera de rödgröna politikerna). Ulf tycker inte heller att modellerna med de subventionerade hyresrätterna är ett bra grepp. Han tycker att modellen väcker fler frågor och riskerar att skapa nya problem. Ulf vill istället se ett kommunalt byggbolag och att vinstkraven ska slopas.

Frihamnen nämns på några andra håll också. Tidningen Dagen rapporterar att Smyrna kyrkan beslutat att flytta sin verksamhet till Frihamnen när de nya husen står klara.

Och Expressen och Nöjesguiden tipsar om Frihamnen och Jubileumsparken så här i semestertider. Nöjesguiden går så långt att de utnämner den lilla Ceviche-Foodtruckens servering till en av Göteborgs bästa uteserveringar. Expressen har istället en lista på 61 stycken utflyktsmål, ungefär två – tre tips i varje landskap och när de kommer till Göteborg är det Liseberg och bastun som lyfts fram.

Jubileumsparken är också förebild när Tullkammarkajen i Halmstad ska stadsutvecklas. Om detta skriver Hallandsposten den 23/6.

"Om man river något så kan man i väntan på att det börjar byggas till exempel ha en tillfällig park på den platsen. Så har man arbetat när man omvandlat området Carlsberg i Köpenhamn och Frihamnen i Göteborg."

SVT Nyheter Västerbotten

Umeå ska bota bostadsbristen

Umeå skruvar upp takten i bostadsbyggandet. Sikte är nu inställt på 2000 bostäder per år. Om tre till fyra år tror kommunledningen att bostadsbristen ska vara betydligt mindre.

PLUMS. Jubileumsparken är en av Göteborgs Stads satsningar på 400-års- firandet 2021.

FOTO: MARKUS ANDERSSON

Åter fritt fram för bad i Pöl Harbour

Ni har väl inte missat att Jubileumsparken slog upp sina portar tidigare i veckan? Förutom utomhusbad mitt i stan innebär det bland annat gratis tillgång till bastun Svettkörka, seglarskola och en liten sandstrand.

Nytt för i år är att 33 ungdomar fått sommarjobb i parken, exempelvis som badvärdar. Sommarjobbarna har utbildats i saker som hjärt- lungräddning, segling, lägerverksamhet och ledarskap.

– Intresset för sommarjobben var jättestort, vi fick in över 300 ansökningar, säger Jessica Segerlund, processledare Älvstranden Utveckling.

VISSTE DU ATT... vi gissar fel på frågan om vem som oftast drunknar? Enligt Trygg-Hansa tror de flesta att nyanlända och/eller barn toppar listan, men det genomsnittliga drunkningsoffret i Sverige är en 49-årig man.

Rekryteringskampanj

”Sveriges hållbaraste rekryteringskampanj” fick uppmärksamhet i branschmedierna Fastighetssverige och Fastighetsförvaltaren. Båda artiklarna är skrivna/kopierade av pressreleasen.

Elbuss

Volvo gick i mitten av månaden ut med en pressrelease med anledning av de eldrivna elbussarnas ett-årsdag i trafiken. I releasen omnämns Älvstranden Utveckling samarbetspartner till ElectriCity. Pressreleasen har publicerats rakt på Industritorget.se, Bussmagasinet och Infrasverige.

Skeppsbron

Den 9/6 gick pressreleasen om Parkeringsbolagets styrelses beslut att investera 628 miljoner kronor i en ny parkeringsanläggning på Skeppsbron ut. Nyheten fick god publicitet båda av branschpress som av de lokala medierna GT och SVT Nyheter. I fokus för både GT och SVT ligger kostnaden för parkeringsplatserna, som båda medier poängterar landar på 1 miljon kronor per parkeringsplats.

Men det framgår också att parkeringsanläggningen kommer vara grundläggning för parken och den nya bebyggelsen som sedermera skall uppföras.

Men den artikel som har vassast vinkel är Direktpress Göteborg. Erik Andersson som skrivit texten fokuserar inte främst på de dyra parkeringsplatserna – utan att det kommer ta tio år innan planerna för den nya stadsdelen blir verklighet. Och att kostnaden kommer landa på en miljard. Rune Arnesen, projektchef på Älvstranden Utveckling intervjuas och han bekräftar indirekt att, anledningar som bland annat politisk oenighet spätt på den försenade tidsplanen.

" – Att få de gamla planerna att gå ihop med nya visionen om Älvstaden och att få alla parter att arbeta med samma målbild, har tagit ungefär ett år", säger Rune Arnesen.

Vi noterar försiktigt att Direktpress Göteborg den senaste tiden antagit en lite mer kritisk hållning, med fokus på att granska och ifrågasätta. Vi påminner oss om artikeln som vi lyfte i förra analysen där Tidningen Hisingen ringde upp Peabs PR-byrå och ställde en rad frågor, i en nästan lite ironisk ton. Men vi väntar en stund till innan vi vågar konstatera ett mönster.

Stadsplaneringskritik

Ytterligare ett debattinlägg med kritisk hållning, hittar vi på GP:s ledarsida. Det är återigen den stadsplaneringsinsatta- och intresserade skribenten Adam Cwejman som den 21 juni skriver att "Göteborg förtjänar bättre stadsplanering" och "det är brister i planprocessen som gör att vi alltid får samma monotona arkitektur och stadsplanering".

Cwejman skriver sedan att Kvillebäcken som skulle bli en blandstad och där misstagen från Norra Älvstranden inte skulle upprepas. Cwejman säger sedan att Kvillebäcken är ett litet steg framåt – men allt annat än en blandstad. Han för sedan fram den så kallade "Vallastadsmodellen" som lösning på problemet. Modellen använder man just nu i Linköping och är en motsats till den konsortiemodell som allt som oftast används i Göteborg.

Söndagen den 3 juli levererar även arkitekturskribenten Mark Isitt ganska många pikar, i ett uppslag i GP:s del 3, mot Göteborgs jubileumssatsning, som han kallar för en "ganska avslagen fest". Isitt skriver lätt ironiskt om Göteborg & co som jobbat med jubileet i åtta år och att satsningen hittills kostat närmare 33 miljoner. Han tror också att idéerna som ska förverkligas till 2021 snarare kommer från kommunstyrelsen än från Göteborgarna själva. Det är lätt att dras med i Isitts text som på ett ganska roande vis räknar upp alla de "paket" som vi Göteborgare ska få på födelsedagen – paket som ändå hade behövs – oavsett jubileum eller ej.

De enda punkterna På 2021-satsningens pluskonto ligger enligt Isitt Jubileumsparken och Karlatornet. Men det är inte tillräckligt. Nej, Isitt vill att vi ska bjudas på något riktigt roligt och landar ner i slutsatsen att staden bör återställa de överasfalterade kanalerna inom Vallgraven och på så vis skapa ett "Nyhavn" fast bättre. Parkeringsplatserna runt Vallgraven ska sedan bort och Saluhallens ursprungliga basarlänga bör återställas i modern stil. Det sista om parkeringsplatser och upprustning av Kungstorget är två av Isitts klassiska käpphästar. Som också avslutar en aningen förvirrad, kritisk, med också underhållande text.

44 SÖNDAG 3 JULI 2016

KULTUR

Sommar i P1: Ingvar Carlsson

Vår tidigare statsminister **Ingvar Carlsson** (S) ägnade 38 år av sitt liv åt vad han kallar "världens politiskt arbetet" innan han gick en annan väg. Egentligen hade han tänkt sig det långt tidigare. Att han fick klivas in och axla rollen som statsminister efter mordet på **Olof Palme** 1986 var ingenting han hade i åtanke under de år han jobbade i statsrådsberedningen. Hans plan var att klivа tillbaka när Palme också gjorde det. Resten är som bekant historia och just kring omkullkastande omständigheter och slumpartade tillfälligheter uppehåller sig Ingvar Carlsson i sitt sommarprogram. Han berättar om hur han träffade sin hustru **Anne** på en krothörna i Borås 1954, kvällen innan hon skulle flytta till Lund och om hur han med blotta förvånkelsen undkom ett mässmord på en restaurang i Berlin där han skulle ha befunnit sig tillsammans med kambodjas demokratiska partiet. I stället hade han satt sig på ett plan till Sverige.

/ hemkallad av **Carl Bildt** för förhandlingar om den ekonomiska svenska ekonomin.

Ingvar Carlsson är personlig och bjuder på sig själv och sina funderingar utan att snuvda vid det privata.

HANNA JEDVIK

Dagens sommarpratare: **Tom Malmquist**

När hattmodet var ett hot

Sedan några år hackar **Ägetthäger** i Sverige, på Gotland, och den observeras regelbundet i övriga landskap. Att den tidigare rara trakten gör sig hemmastadd här beror på klimatförändringarna, men också lingen är ändå överraskande. Ägetthägern var så god väg att försvinna för att drygt sexti sedan. Det var när mockatorna, hattmakarna, började designa att mer exklusiva och extravaganta kreationer som deras behov av fjädrar växte, särskilt eftertraktade var ägetthägerns plymer vilka för övrigt kallades för ägretter.

Eftersom ägretterna är fåniga just nu, under häckningen, resulterade 1800-talets dambattmodes i katastrof för miljontals hägrar. Sedan de vuxna skydds lämnades ungarna att dö i bo. Fjäderindustrins framfart tala grunden för naturskyddsföreningen, inte minst i USA där den unga ornitologen **Florence Merriam** (1863–1948) var en lika högljudd som framgångsrik aktivist. Projektorna ledde småningom till jaktförbud. Varje gång en ägetthäger flyger förbi tänker jag därför på **Florence Merriam**. Med tacksamhet.

TOBIAS NORÉN

BILD: TOMORROW/BERGDAHL

REKORDBYGGE. Kvartstornet på Lindholmen blir Nordens högsta hus.

KANALEN FÖRSVANN. 1910 fanns Östra Hamnkanalen kvar, och så förblev det ytterligare cirka 25 år. I dag går Östra Hamngatan

BILD: PETER CLAESSON

på samma plats. Bilder ur boken Perspektiv på Göteborg av Kristian Wedel och Peter Claesson (Bokförlaget Max Ström).

BILD: JONAS LINDSTEDT

FRI ATT NYRA. Bastun i Frihamnen är en del av Jubileumsparken.

Fira Göteborg genom att öppna kanalerna

Den 4 juni 2021 firar Göteborg 400 år. Kommunen förbereder sig för fest. En ganska avslagen fest, konstaterar Mark Isitt efter att ha tittat närmare på kommunen jubileumssatsningar. Han kommer i stället med ett antal egna förslag som att återställa de överasfalterade kanalerna och skapa ett Nyhavn fast bättre.

Sedan början av 2000-talet har det varit ett ständigt pågående projekt att förbereda Göteborg inför 400-årsjubileet. Det har pågått i det tysta, men också med ett visst mått av stolthet. Det är ju inte varje stad som får fira sin 400-årsdag. Och det är ju inte varje stad som har en kommun som har en jubileumsbudget på 1,5 miljarder kronor.

Men ju närmare vi kommer det stora firandet, desto mer har det börjat kännas som att det är något som händer någon annanstans. Som att det är någon annan som ska ta hand om det. Som att det är någon annan som ska ha roligt.

Det är ju inte så att det inte finns några planer. Det finns det. Det finns till och med en hemsida, goteborg400.se, där det står att det ska bli ”ett fantastiskt firande för alla”. Det ska bli ”en fest för hela världen”. Det ska bli ”en fest som ingen vill missa”.

Men det är ju inte så att det har märkts särskilt mycket av det. Det är ju inte så att det har varit någon större diskussion om det. Det är ju inte så att det har varit någon större debatt om det. Det är ju inte så att det har varit någon större entusiasm för det.

När man var liten och fick mjuka födelsedagspaket, underkläder och strumpor, tänkte man, Ska jag verkligen behöva fylla år för att få det här? Så är det också med jubileumssatsningen.

SÅLEDES FÖRBEREDER SIG kommunen nu för fest. Och det här med fest är allvarliga grejer i Göteborg. Här talar vi om evenemangsstaden framför andra, staden som mer än gärna förvandlar sina nonkhalesiska torg till backanaliska oktoberfester.

Därför har Göteborg & co redan jobbat med jubileet i åtta år. Varje vandag samlas sex personer på kontoret nere vid Korsvägen. Deras uppdrag är att ta fram tagik hjälp. Och av expertgruppen med nämnare av rådgivare i varje. Dels av göteborgarna själva, redogör tusen förslag har samlats in.

Hittills har satsningen kostat närmare 33 miljoner kronor.

Fram till 2021 kommer det att kosta 20 miljoner till.

Från denna idéhavk har tre teman utkristalliserats: Nära vatten, Roliga broar och Öppna rum.

HUR HÄNGA AV idéerna som stammar från göteborgarna är svårt att säga. De mest romantiserade tycks snarare komma direkt från kommunstyrelsen.

Eller vad sägs om Nya Älvstaden.

Älvstaden som omfattar Gullbergsås, Skeppsholmen, Masthuggskajen, Ringön, Frihamnen och Lindholmen, ett yta av Hallstensån storlek, brukar det heta. Detta nästa stadsbyggnadsprojekt cyker upp i kaggerat ett, bland förslag till fyrtande somer och regnvattenbottenlöst.

I torna två, som handlar om att stå fysiska och mentala broar, prepareras det för nya Hisingsbroar och en högmodern evenemangsarena.

Och i torna tre, som vill lyfta betydelsen av platser att mötas, framhålla vikten av Campus Näckrosen, universitetsområdet bakom Götaplatsen, samt nya innovationsfabriken där akademi, näringsliv och organisationer kan samlas.

Enligt Henrik Hinarsson, chef på stadsbyggnadsförvaltningen på kontoret Älvstaden, ska det ge ett tvåsiffrigt antal nya arbetstillfällen och ett tusental nya bostäder.

Eller arenan – behöver vi verkligen en till?

Till det finns det knappt några pekar kvar att öppna.

Wieselgrensplatsen på tolv minuter. En charmig tät, dessutom känd från Jubileumsutställningen 1923 (två år förresnad), men en stråkig som är alltför vänlig för att tvivelsmål. Den borde vara en självklar del av det kortvecentionella kollektivtrafiknätet, och kringliggande fastighetsägare är det också man har all anledning att vara.

I stället är det Jubileumsparken i Frihamnen och Karlatornet på Lindholmen som utmärker sig.

Det första tack vare sin unika vattenkontakt och sina tio hektar. Det andra tack vare dess tydlighet.

Det andra tack vare den tydlighet. Med sina 268 meter hör Karlatornet Nordens högsta skrapa (tvåan Turning Torso är bara 190,4) och med sin strategiska placering relaterar den inte enbart till Göteborg i allmänhet utan till stora talstaden i synnerhet – ternet syftar mitt på Stora Hamnkanalens långa axel. Vissa, designen är generisk, skrapan skulle kunna stå var som helst i världen, men de serpentinliknande hörnen signalerar snedvägen fem och de svällande balkongerna glittrar som ett pep-

I stället är det Jubileumsparken i Frihamnen och Karlatornet på Lindholmen som utmärker sig. Det första tack vare sin unika vattenkontakt och sina tio hektar. Det andra tack vare dess tydlighet.

sadenförlende och arkitekturen är minst lika tidstypisk som den på Götaplatsen. En fyr för stadens femsatta expansion.

I övrigt – mycket lite.

En gamska avslagen fest.

DEN 4 JUNI 2021 är det på dagen 400 år sedan Göteborg fick sina privilegier. Det ger fem viktiga år att se över stadens festplanen.

Här förslagen hamnar den återstående jubileumsbudgeten? Finns det anledning att strypa vissa projekt innan de förs för långt?

Att tiden är knapp begränsar naturligtvis möjligheterna. Landskapen är det slag jag efterfrågar blir svårt att hinna med. Kulturhus, restauranger för glassjoel, mulitmedialhus för bostäder och bellmuhedsbyggnader, evigtgrön, Göteborgs Konsthall och Universitet – allt kommer att tillkännamas – något av eller två kommer att kunna realiseras i tid.

Men restaureringar går snabbare. I stället för att djurskallgt blicka framåt skulle Göteborg kunna blicka bakåt. Hur har staden utvecklats sedan förra hundraårsdagen? Hur väl har man hanterat upov-talets vildiga tekniksvisioner? Då, typ, fanns knappt några bilar alls. Göteborgarna åkte spårvagn, cyklade eller promenerade. Men i dag är både Götaplatsen och Kungstorget reducerade till parkeringsplatser. Vallgravsstråket likaså. Östra och Västra hamngatorna kanaler är överasfalterade. Och besarna mot älven är inte längre öppningsbara, vattenvägarna ligger döe. Vill vi ha det så?

Inte enligt Göteborgs översiktsplan. Där föreslås bättre möjligheter till kollektivtrafikförsörjning och gång- och cykelstråk.

Och knappast heller enligt göteborgarna själva. Hade de här platserna varit enkhändersgata skulle de sannolikt vara de popularaste i staden. Som Nyhavn, fast bättre.

Kunde inte Jubileumsårsarna gå till en sådan satsning?

LYFT BORT KANALERNAS asfaltslock. Ditt under är de gamla vattenvägarna finnas kvar, enkla stockar eller stenar mellan granitkanterna – och som man sedan kan välja att ligga på eller inte. Det är ju det som Leif Lokstadtraktaten en annan väg, eller placera vagnar och bussar där bilarna kör i dag, iställ trottoar och lisad.

Ta bort parkeringsplatserna längs Vallgatorna. Gör om gatorna till gångfartsgator, låt biltrafik anpassa sig efter fotgängarna. Och öppna stråket med flytande scener, bryggor, båtplatser, restaurangare, kaféer, parisiska boksstånd, solstolar i massor. Och passa på att återställa Saluhallens vilvela husarlinga, den som riksade sig mot både Kungstorget och hajen. Bygg den i modern stil, i en arkitektur lika banbrytande som Saluhallens var vid invigningen 1889.

Se där, ett härligt hårt paket.

Mark Isitt

ARKITEKTURKRITIKER

Cwejman: Göteborg förtjänar bättre stadsplanering

LEDARKRÖNIKA Ledare: Det är inte bristen på goda avsikter som är problemet i Göteborg, i stället är det brister i planprocessen som gör att vi alltid får samma monotona arkitektur och stadsplanering.

welcom
Östra Hamngatan 35 SE-411 10 Göteborg Tel +46 31-10 85 70 Org.nr. 556615-4406 www.welcom.se

Länklista

27/5
http://fastighetsnytt.se/2016/05/bostadsbolaget-till-for-hela-goteborg/

1/6
http://www.skolnytt.se/goteborg/angeredswebben/se-goteborg-fran-ovan-med-linbana-over-alven

5/6
http://www.dagen.se/smyrnakyrkan-beslutade-om-flytt-1.735082

7/6
http://www.building-supply.se/article/view/271873/af_utvecklar_ungdomsbostader_i_goteborg#.V2e9eZOLSEI

9/6
http://www.msn.com/sv-se/sport/fotboll/f%C3%B6lj-sveriges-matcher-p%C3%A5-storbildssk%C3%A4rm/ar-AAgRmOE

13/6
http://www.vartgoteborg.se/prod/sk/vargotnu.nsf/1/tema_stadsutveckling,stadsvandring_i_ofardiga_frihamnen

14/6
http://www.fastighetssverige.se/artikel/ysveriges-hallbaraste-rekryteringskampanjy-21243

14/6
http://fastighetsforvaltaren.se/2016/06/14/sveriges-hallbaraste-rekryteringskampanj/

14/6
http://www.mynewsdesk.com/se/aelvstranden-utveckling-ab/pressreleases/aelvstranden-utveckling-goer-sveriges-haallbaraste-rekrytering-1439558

15/6
http://news.cision.com/se/volvo-buses/r/framgangsrikt-ar-for-goteborgs-elbusslinje,c2027768

15/6
http://www.industritorget.se/default.asp?visa_sida=press_releases_display.asp?Id=12153

15/6
http://www.bussmagasinet.se/2016/06/ettarsjubileum-for-elbussar-i-goteborg/

15/6
http://www.infrasverige.se/framgangsrikt-ar-for-goteborgs-elbusslinje

15/6
http://www.vartgoteborg.se/prod/sk/vargotnu.nsf/1/kultur_o_fritid,33_unga_goteborgare_fick_dromjobb_i_jubileumsparken

15/6 Färre kryssningsfartyg
http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=104&artikel=6454334

15/6 frihamnen,jubileumsparken
http://ng.se/artiklar/goteborgs-basta-uteserveringar-2016

15/6
http://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/nu-b%C3%B6rjar-beslut-om-linbanan-att-br%C3%A5dska-1.2762929

10/6 GP debatt
http://www.gp.se/nyheter/debatt/styrda-hyror-ska-minska-klyftorna-i-g%C3%B6teborg-1.2437182

16/6 GP debatt replik
http://www.gp.se/nyheter/debatt/r%C3%B6dgr%C3%B6na-billiga-bost%C3%A4der-funkar-inte-1.2762191

16/6
http://rt-forum.se/nyheter/framgang-for-elbussprojekt/
https://www.arkitekt.se/alvstaden-soker-hallbarhetschef/

16/6
https://www.kathing.com/umea-ska-bota-bostadsbristen/

16/6
http://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasterbotten/umea-ska-bota-bostadsbristen

21/6
http://www.gp.se/ledare/cwejman-g%C3%B6teborg-f%C3%B6rtj%C3%A4nar-b%C3%A4ttre-stadsplanering-1.3078106

21/6
http://www.gp.se/nyheter/debatt/v%C3%A5ga-experimentera-f%C3%B6r-allas-r%C3%A4tt-till-en-bostad-1.3077075

21/6
http://www.expressen.se/allt-om-resor/svenska-utflykter-2016--har-ar-de-61-basta/

23/6
http://www.hallandsposten.se/nyheter/halmstad/s%C3%A5-tar-den-nya-stadsdelen-vid-nissan-form-1.3185471

27/6
http://www.fastighetssverige.se/artikel/gigantiska-alvstaden-utvecklingen-en-lagesrapport-21366

27/6
http://fastighetsforvaltaren.se/2016/06/27/gigantiska-alvstaden-utvecklingen-en-lagesrapport/

27/6
http://www.goteborgdirekt.se/nyheter/skeppsbron-klar-om-en-miljard/BbbpfulzFN6nTHJEA2RLFNkuQbFBQ/

Skeppsbron

9/6
http://www.mynewsdesk.com/se/goeteborgs-stads-parkerings-ab/pressreleases/groent-ljus-foer-parkeringsanlaeggning-paa-skeppsbron-1434674

9/6
http://www.fastighetochbostadsratt.com/Bygg-%26-Fastighet/59283-Gront-ljus-for-parkeringsanlaggning-pa-Skeppsbron.html

9/6
http://www.infrasverige.se/gront-ljus-for-parkeringsanlaggning-pa-skeppsbron

9/6
http://www.infrastrukturnyheter.se/2016/06/parkeringsanl-ggning-p-skeppsbron

9/6
http://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/underjordisk-parkering-pa-skeppsbron

10/6
http://www.vartgoteborg.se/prod/sk/vargotnu.nsf/1/trafik,skeppsbron_far_underjordiskt_parkeringsgarage

10/6
http://www.branschaktuellt.se/infrastruktur/kollektivtrafik/4613-satsar-628-miljoner-pa-parkeringsanlaeggning

12/6
http://www.expressen.se/gt/bygger-nya-p-platser--for-en-miljon-styck/

Övrigt
18/6 intervju Camilla Nyman GP
http://www.gp.se/nyheter/ekonomi/g%C3%B6teborg-ska-f%C3%A5-h%C3%B6gs%C3%A4song-%C3%A5ret-om-1.2677342

3/7
https://www.gp.se/n%C3%B6je/kultur/fira-g%C3%B6teborg-genom-att-%C3%B6ppna-kanalerna-1.3452718

welcom

Medieanalys
Älvstranden Utveckling

Juli 2016

Tema – Frihamnen

I juli månad är det Frihamnen som är den röda tråden bland de artiklar och texter som ryms inom ramarna för denna medieanalys.

Månaden inleds med att NCC:s vd Peter Wågström och affärsområdeschef Carola Lavén den 8 juli publicerar en debattartikel i Dagens Samhälle på temat segregation. Rubriken lyder "Sveriges städer glider isär". I texten lyfter författarna fram Frihamnen som ett gott exempel på hur man kan motverka segregation och att samarbetet mellan NCC, kommun och andra aktörer bidrar till en positiv utveckling av området.

Samma dag intervjuas Göteborgs Stads tf fastighetsdirektör Martin Öbo i GP. Artikeln handlar om att det är bråttom att få fram temporära boenden åt nyanlända. Älvstranden Utveckling omnämns som ett av bolagen som sökt tillfälligt bygglov för 900 bostäder i Frihamnen, varav 300 är avsedda för nyanlända, men att inget ännu har beviljats.

Det står vidare att läsa att Göteborgs Stad förra hösten räknade med att bostäderna i Frihamnen skulle stå klara denna sommar, men att beräknad inflyttning i bästa fall kan ske under första halvåret av 2017.

Samma datum skriver GP om hur de flytande bostäderna avsedda för Frihamnen och Röda Sten kan se ut. De olika förslagen/lösningarna (containrar, pråm, bostadsplattform) visas på bild.

Svenska Dagbladet skriver också den 8 juli om de flytande bostäderna åt flyktingar och studenter i Frihamnen. I ingressen skriver reportern att:

"Flytande lägenheter ska råda bot på bostadskrisen. Återigen är det Göteborg som går i bräschen."

Lena Andersson citeras och upplägget beskrivs som "parkliknade". Reportern skriver vidare att ÄU vill göra området attraktivt även för turister och andra göteborgare.

Den 9 juli gör GP:s Maja Larsson en lång intervju med Botryggs VD Joachim Arcari. Intervjun kretsar kring Frihamnen, då Botrygg fått markanvisning för 1 000 nya lägenheter, varav en tredjedel ska byggas i Frihamnen. Arcari berättar om hyresmodellen för Frihamnen där de billigaste lägenheterna kommer att ligga 50 procent under marknadshyran. Arcari försvarar modellen, som beskrivs som mycket kritiserad – bland annat av Fastighetsägarna. Arcari avslutar intervjun med att säga att han gått ur Fastighetsägarna eftersom som de riktat för mycket orättvis kritik mot Frihamnen.

Fastighetsnytt skriver den 12 juli om Platzer Fastigheter. Bolaget uppger att de vill växa. VD P-G Persson nämner Gamlestaden och Frihamnen som två områden där Plazter vill eller kommer vara med i utvecklingen.

– Vi tror väldigt mycket på att vi ska växa där Göteborg växer, i centrala lägen och knutpunkterna. Det är där vi vill vara med och ta del i den framtida utvecklingen.

Även bolaget Fastpartner vill investera mer i Göteborg. I ett telegram publicerat på DI.se citeras Fastpartners VD Sven-Olof Johansson, som säger att det sker en *"fantastisk utveckling av Älvstranden-området"*, men utvecklingen har enligt texten överraskat bolaget.

Den 15 juli intervjuas Jessica Segerlund och konstnären Thérese Kristiansson av GP:s nöjesreporter Hanna Rasmusson. Bakgrunden till intervjun är att Älvstranden tillsammans med Statens Konstråd arrangerat ett samtal om "konstnärer i stadsbyggnadsprocesser", under den då pågående Almedalsveckan. I texten beskrivs vad som kommer att hända i Frihamnen, samt att Frihamnen ingår i Vision Älvstaden och vad den visionen innebär. I en faktaruta beskrivs också arbetet med Playan.

Frågeställningarna som Segerlund och Kristiansson får är formulerade utifrån ett tämligen kritiskt perspektiv.

"Det finns de som menar att man utnyttjar kultur och konst för att göra områden mer ekonomiskt attraktiva, vad tänker du om det?"

"Händer det att konsten krockar med stadsbyggnadsprocessen?"

Både Jessica Segerlund och Thérese Kristiansson svarar bra. De medger att de förstår problematiken och debatten kring ämnet men ingen av dem känner sig utnyttjad – eller att de själva utnyttjat konstnärer i processen.

Bråttom få fram boenden

GÖTEBORG Överklaganden och protester gör att byggandet av tillfälliga bostäder drar ut på tiden. Nu måste kommunen ta fram enkla alternativ för att ge nyanlända tak över huvudet. Så länge.

ANNONS

Att börja dricka i tidig ålder ökar risken för alkohol-problem.

MORE THAN 1000 YEARS IN YOUR GLASS

Text: Evalis Björk

Cirka 200 boendeplatser i villavagnar, eller campingstugor, planeras på Lilleby camping och eventuellt runt 70 platser i en befintlig byggnad på Säve flygplats. Martin Öbo, t f fastighetsdirektör i Göteborg kommun, säger att det handlar om förhandlingar, inga avtal har ännu slutits.

– Det ska inte vara regelrätta bostäder, utan korttidsboende för att nyanlända ska kunna få tak över huvudet, i avvaktan på att vi får fram mer långsiktiga bostäder. Primärt handlar det om boende för 2016 och in i 2017.

Tar längre tid än väntat

ANNONS

LORENZO VIOTTI, AYLA KABAÇA & MIRIAM BRYANT

VI SES PÅ KULTURKALASET! 19-20 AUG

I augusti förra året togs beslutet om att 1 000 temporära bostäder för nyanlända skulle uppföras. Ambitionen var att flera projekt vid det här laget skulle ha kommit igång, men ännu har inget hänt på någon av de sex platser som valts ut för temporära bostäder.

Överklaganden av bygglov och protester mot planerna har gjort att det dragit ut på tiden. Dessutom har en dom från mark- och miljööverdomstolen slagit fast att tillfälliga modulhus på Herkulesgatan inte får bygglov. Domen gör läget osäkert för de tillfälliga bostäder som planerats för nyanlända.

Så för att säkerställa att de nyanlända som ska bo i Göteborg får tak över huvudet måste kommunen nu snabbt ta fram så kallade så kallade mellanboenden – tillfälliga boenden. GP har tidigare berättat om planerna på 100 till 200 boendeplatser på en pråm eller liknande vid kajen i Röda Sten.

Flera olika spår

Joachim Arcari: Vi har en social aspekt i vår hyressättning

EKONOMI Botrygg förvaltar och hyr ut 300 lägenheter i Göteborg. Kommande år har bolaget fått markanvisning för ytterligare 1 000. En tredjedel ska byggas i Frihamnen.

ANNONS

Maja Larsson

06:00 - 9 jul, 2016
Göteborg

Berätta om hyresmodellen.

– Av de 300 lägenheterna blir 200 hyresrätter och 100 bostadsrätter. Av hyresrätterna kommer en fjärdedel kosta 1 000 kronor per kvadrat, en fjärdedel 1 400, en fjärdedel 1 850 och en fjärdedel 2 150. Det kommer finnas inkomsttak som avgör hur mycket man får tjäna för att vara berättigad de olika lägenheterna. För en

Kulturchef: Ingrid Norrman 031-62 44 13
Biträdande redaktör: Fanny Wijk 031-62 44 14 • E-post: nojet@gp.se

Slätstrukna politiker – en tuff utmaning

STAND-UP

Göteborgsaktuella Anna Blomberg har gjort succé med sina imitationer av svenska politiker. Men partiernas mediestrålning kan sätta stopp för det.

Mona Sahlin har sin skäpplighet, Annie Lööf sina Smålänskisar **"r"** och Maud Olofsson sin energi och beshållna villa – det är egenskaper som Anna Blomberg kan plocka fram och överdriva i sketcher och på scen. Men att imitera politiker blöjjar bli svårare.

– Jag har försökt göra Anna Kinberg-Batra till exempel, men det finns inte så mycket att ta på. Förutom att hon är lång, säger Anna Blomberg. Hon stickert inte ut så mycket med rösten till exempel.

En annan relativt ny maskhavare är Ebba Busch Thor.

– Men hon var ju jättetidigt från första stund.

ATT PARTIERNA i allt högre grad medierättsar sina representanter gör Anna Blombergs jobb svårare. Är finns gott om udda egenskaper bland sveriges politiker, men kriven blir händelser. Den senaste tiden har det inte dykt upp så många nya ansikten att parodiera.

– Snarare är väl folk på väg ut, säger Anna Blomberg. Det är trist tycker jag. Ta någon som Åsa Romson, hon sa några klumpiga saker och var inte så medietränig, då blev hon utbytt rätt snabbt.

I USA och Storbritannien går utvecklingen i stället åt andra hållet.

– Med personer som Donald Trump och Boris Johnson är det svårt att skruva till framträdanden mer än den man imiterar. Ungefär som när jag började imitera Hollywoodfruarna, Anna Anka och Maria Montazzanti. Det var nästan bara att hämta rakt av.

I kväll ansluter Anna Blomberg till turnén Värdshusaffärerna, när den når Villa Belparc i Göteborg. Förrilla har de andra komikerna, Mikael Torrvinig, Jan Ryland, Tobias Persson och Al Fischer besökt Hamburgsund och Fallenberg.

Förra året var Blomberg med på en liknande turné, Rodjärlar. Även då var hon ensam kvinna, något hon inte var särskilt nöjd med.

– Men till den här föreställningen ver jag att de försökte få med fler kvinnor, som syrån inte kunde, säger Anna Blomberg. Dessutom är vi färre komiker på den här turnén, så fördelningen blir inte lika skev.

ÄVEN OM KOMIKERSCENEN fortfarande är nästan helt tycker hon att kvinnliga komiker syns mer nu. Mycket beror på att de själva lyfter ut strymme, tror Anna Blomberg.

– Det finns också en jättebra Facebookgrupp som heter Roliga tjejer, som komikern Sara Young har startat. Men vi skulle nog kunna göra ännu mer för att stärka nätverken för kvinnliga komiker.

Ibvåll kommer hon i alla fall plocka fram några av sina favoritkvinnor på scen.

– Lill-Babs kommer absolut att dyka upp. Det blir mycket improvisetat, och allsång.

CAROLINE WIDENHEIM
031-62 43 30 caroline.widenheim@gp.se

Fakta: Anna Blomberg

- **Född:** Göteborg 1972
- **Bor:** I Stockholm
- **Bakgrund:** Stog igenom i Kvartetet Skratan med rollfiguren som Kåta Gun och Carita med hawaigrass. Hon har bland annat varit med i julkalendern Superbjällepul och har medverkat i tv-serierna **Stariss man** och **Hjälpt**. Medl är hon känd för sina imitationer, som synts i talkshowen **Robins** och den egna **Anna Blomberg show**. Har det senaste året turnérat med föreställningen **Anna Blombergs värld**, som fick 4 fynar av GPs recensent i våras.
- **Aktuellt:** Uppträder på **Villa Belparc** tivalil tillsammans med **Mikael Torrvinig**, **Al Fischer**, **Tobias Persson** och husbrödraduetten **Henrik Dixon**.

BILD: CARL-JOHAN SÖDERSTRÖM

SVÅRHÄRMAT. Medieträndade politiker gör det allt svårare för komikern Anna Blomberg som gjort karriär på att imitera kända personer.

KONST LEDER VÄGEN. Jessica Segerlund är processledare på Älvstranden utveckling och var på plats i Almedalen för att prata om konsts roll i stadsbyggnadsprocesser – en fråga det råder delade meningar om.

BILD: STEFAN BERG

KONSTEN VILL HA MER PLATS

KROCKAR: KONSTNÄRER UTMANAR STADSPLANERARE

2017 ska den första detaljplanen för Frihamnen vara klar. I arbetet med att utveckla platsen har man tagit hjälp av konstnärer – som bidrar genom att bråka.

Konstnärer i stadsbyggnadsprocesser var en fråga på agendan hos Stutens konstråd i Almedalen under torsdagen. Tillsammans med Älvstranden utveckling, som leder arbetet med nya Frihamnen, arrangerades en samtal kring fördelar och nackdelar med att förena konst och stadsutveckling. På scen fanns bland annat Jessica Segerlund, en av processledarna bakom utvecklingen av Frihamnen och Jubileumsparken.

– Det är tre pilrer som ska utvecklas och gå från industrimark till att bli bostäder, parker, mötesplatser och allt vad en ny stadsdel innefattar. Vi har arbetat både med konstnärliga processer och konstnärer. Ibland har vi bjudit in konstnärer, arkitekter och formgivare och ibland har vi arbetat mer tvärvetenskapligt, säger Jessica Segerlund efter seminariet.

Frihamnen ingår i Vision Älvstaden, som Klubbades igenom i kommunalfullmäktige 2012, och ligger till grund för utvecklingen av hela Älvstaden. I planen står bland annat att konst och kultur kan bli en verkningsfull kraft i processen att planera staden.

DET HAR VARIT ett projekt där det kommunala bolaget, i samverkan med stadsbyggnadskonsterer, har testat sig fram. Jessica Segerlund menar att just det är något som konstnärer och arkitekter överlag är mycket bättre på. Samtidigt finns det svårigheter i enhet mellan konsten och stadsbyggnadsprocessen.

– Det är svåra saker man har att göra med när man jobbar med stadsplanering. Det är mycket som ska klicka – tillståndsprocesser, ekonomi, politik och många viljor. Jag tror att det blir mindre bra om man plockar in människor under en kort tid och sen inte hittar ett sätt att komma tillbaka till dem på i processen.

Det finns de som menar att man utnyttjar kultur och konst för att göra områden mer ekonomiskt attraktiva, vad tänker du om det?

– Det är beklagansvärt om det används på det sättet, oavsett vem som måna klivs in och vara ett alibi för genntrifiering. Själv upplever jag inte att jag har behövt delta i processer där folk har känt sig utnyttjade. Men jag vet att det pågår en diskussion. Jag tror dock verkligen på det vi gör.

Ett exempel på när konstnärer har deltagit i utveckling av Frihamnen är Playan. Under 2014 arbetade konstnärs- och forskargruppen Mycket med att undersöka badmiljöhetet i hamnområden. Thérèse Kristiansson är arkitekt och konstnär och ingår i gruppen Mycket som bland annat jobbar med rättvise- och hbtq-frågor.

– Ingången var att undersöka en intersektionell och queerfeministiske perspektiv tänta på hur grupper som annars inte tillfrågas eller tar plats i stadsbyggnadsprocesser förhåller sig till badande. Det var både viktigt kul och väldigt utmanande, som det är att jobba med stadsbyggnadsprojekt där så många människor, makt och pengar är inblandade.

THERÉSE KRISTIANSSON SÄGER att det är klassiskt att konstnärer blir alibin i olika situationer, men att problemen inte ligger i konsten eller i projekten i sig utan i de statliga och kommunala styrdokument som inte ger social rättvisa eller miljömässiga tillräckligt utar betydelse. Prägor som konstnärer ofta vill lyfta.

– Det förekommer ibland en korrekthighet där den konstnärliga delen ges en väldigt liten del av byggnadsbudgeten, i relation till vilken betydelse man utåt sett ger den. Jag tycker inte att alternativen är att inte använda konst i de här processerna alls, utan snarare att ge konsten större plats och mer inflytande. Parallellt behöver vi diskutera vilka grupper i samhället vi bygger för och vilka vi struntar i, eller inte när trots goda intentioner när de som bygger saknar kunskap om olika behov, som boendepolitik och medborgerliga rättigheter.

Händer det att konsten krockar med stadsbyggnadsprocessen?

– Är det inte bra att krocka? Det ligger ju i konstnärens roll att vara kritisk. Det är konstens kollektiva som gör att bara vissa tar plats, en vi kreckar och bråkar kommer fler röster fram.

HANNA RASMUSSON
031-62 44 05 hanna.rasmusson@gp.se

BILD: DANIELA VESCO

Starka reaktioner efter dödsskjutningar

POLITIK. Två dagar och två rapporterade polisskjutningar i USA har fått många att reagera med tårar och protester. 32-årige **Philando Castile** och 37-årige **Alton Sterling**, båda människor, har skjutits till döds av poliser som nu har tagits ur tjänst. "Det här är systematiskt, vi måste göra något", skriver artisten **Justin Timberlake** på Twitter. "Amerikanska mörkhyade barn har inte lyxen att kunna veta att deras föräldrar kommer säkra hem", skriver **Lena Dunham** på Instagram. Via sin hemsida uppmärksammar **Beyoncé** det inträffade med ett öppet brev:

"Det är upp till oss att ta ställning och kräva att de slutar döda oss. Vi behöver inte sympatier, vi behöver att alla respekterar våra liv. Det här är en mänsklig kamp. Vad du än har för ursprung, kön eller sexuell läggning. Den här kampen är för alla som känner sig marginaliserade, som kämpar för frihet och mänskliga rättigheter", skriver hon och uppmanar folk att konsakta politiker och lagstiftare.

MÅNS HIRSCHFELDT:

Det är lite som att vara i en grav, faktiskt, där föremålen dött monterdöden.

Kulturnyttts kritiker, kommentarer Rönnsson fasta samling av konst- och designhistoria som han passerar på sin väg till ställningen om **Joe Hedlunds** hem.

Sven-Bertil Taube fortsätter turnera

BERÄTAT. Visvirtuosen **Sven-Bertil Taube** har hunkat Sverige runt under våren och har inga planer på att trappa ner. I höst fortsätter turnéliver, skriver Kulturbolaget i ett pressmeddelande. Under höstturnén, som beskrivs som "intim och avskalad", får Taube sällskap av **Peter Nordahl** vid flygorn. Han medverkade på Taubes album Hommage vol 2 från 2015. Den 30 oktober återvänder Sven-Bertil till Göteborg och den 5 november besöker han Nordo.

I DAG: Några minuter med Olivia Bergdahl

BILD: JESSICA BENTSEN

Vad: **Tankar för dagen, P1 kl 06.03 och 21.45**

Det må vara från Poetry slam-scenen, som kritiker, romanförfattare, eller i podden Nimos kompis Olivia – Olivia Bergdahl är en angelägen röst i brunet. I dag finns två chanser att lyssna.

HANNA TORNEBRANT

Karl Ove Knausgård skriver ny roman

LITTERATUR. Inte sedan **Karl Ove Knausgårds** En till för allt från 2004 har norrmannen skrivit böcker som inte är baserat på hans eget liv. Men nu ska han ge sig i kast med fiktionen igen, skriver Dagens Nyheter.

– Det ska bli väldigt skönt att få gå in i den fiktiva romanens värld igen, säger Knausgård i en intervju med DN som publiceras i sin helhet i lördagens tidning.

Romanen, som ännu inte påbörjats, kommer att utspela sig i Bergen under 90-talet med sex fiktiva personer i centrum. Knausgård har under året som gått gett ut fyra böcker knutna till årstiderna, med grund i hans egna dagboksanteckningar.

Den avslutande delen Om sommaren blir enligt författaren hans sista självbiografiska verk.

welcom
Östra Hamngatan 35 SE-411 10 Göteborg Tel +46 31-10 85 70 Org.nr. 556615-4406 www.welcom.se

Hem Annonsera Kontakt Om oss + Prenumeration Kundservice Skapa konto Logga in

DAGENS Samhälle DEBATT ALL DEBATT JOBB & LÖN PLAY TIDNINGEN

Skola Sjukvård Omsorg Infrastruktur Upphandling Arbete Miljö Ekonomi Demokrati Krönikor Perspektiv Debattsvepet Poll of polls

49 LEDIGA JOBB: Stabschef för de tekniska förvaltningarna

Vill du debattera energipolitik?

I höginkomstområden känner sig hälften trygga ute på kvällar och nätter. I låginkomstområden gör bara en tredjedel det, visar NCC:s och United Minds undersökning.

Sveriges städer glider isär!

Segregation. Segregationen har ökat de senaste decennierna, rika områden blir rikare och fattiga blir fattigare. I redan invandrartäta stadsdelar ökar andelen invånare med utländsk bakgrund. Inte minst märks utvecklingen i Stockholm, skriver NCC:s Peter Wågström och Carola Lavén.

Peter Wågström & Carola Lavén, NCC
Fler debattartiklar av författaren
Publicerad: 7 juli 2016 kl 05:45

Är det verkligen så det ser ut? Vi vill veta mer och gjorde därför en omfattande undersökning bland stockholmarna tillsammans med analysföretaget United Minds. Svaren som vi fått är nedslående. På punkt efter punkt framträder bilden av två Sverige, två Stockholm, med drastiskt olika livsvillkor.

Några exempel:

I höginkomstområden känner sig hälften trygga ute på kvällar och nätter. I låginkomstområden gör bara en tredjedel det.

Dela artikeln
Kommentera (1)
Tipsa
Skriv ut
Dela 150
Tweeta
Share 138

Relaterade artiklar
15 augusti
Bränderna i Malmö kräver nationella åtgärder
Torsten Elofsson & Ardavan Khoshnood
13 augusti
Vilken skattgömma ska plundras härnäst?
6 juli
Godner: Vi har gråtande familjer i kommunhuset varje

ANNONS
Kontanter i ny form
Kom förbi på Kommek 17–18 augusti!
Läs mer om ICA Kontantlyft >
ICA Banken

ANNONS
Annons
Digital teknik hjälper äldrevården att klara framtiden
Presenteras av Tona

PETER SANTESSON
Halvsanningar förenar Trump och tandtråden

Se alla våra krönikörer

Senast publicerat
Debattsvepet: Sverige behöver integrationsmål
Idag 06:47
Famna: Iver att reglera vinster mycket oroande
Ulrika Stuart Hamilton, Idag 05:45
Ökad brist på skolledare nytt hot mot skolan
Ann-Charlotte Gavelin Rydman, Idag 05:45
Vinstrekord för kommunerna
Idag 00:15
"Regeringen gör jobbflytten lönsam"
Helena Lindahl, Igår 16:11
Visa alla

Dagens Samhälle Poll of polls
38,2% Rödgrona
40,3% Alliansen
Opinionsläget i Sverige

Mest läst Mest delat Heta debatter

SvD NÄRINGSLIV +0,66% 09.43, OMX-S, i år –0,67% +0,12% 22.36, DOW, i år +6,59% 9,48 EUR –3 öre 8,38 USD –5 öre

Start › Näringsliv Börs Börsplus Motor Näringsliv Debatt Sök företag Kultur Ledare ≡ Meny

Annons
JÄMFÖR INTE RESULTATET. JÄMFÖR UTRUSTNINGEN!
Fotbollsskor 23% Skillnad
Prisjakt Jämför rätt saker

oup: 0,22 –1,33 % EnQuest PLC: 3,37 +2,94 % Telia Company: 38,68 +1,26 % Sandvik: 94,95 +1,61 % Sensys Gatso Group: 1,84 –2,65 % Ericsson B: 60,85 –0,57 % Stockwik Förvaltning: 0,06 +1

Näringsliv

Flytande bostäder åt flyktingar och studenter

Nu ska flytande lägenheter råda bot på bostadskrisen. Återigen är det Göteborg som går i bräschen. Man vill ankra upp bostäder vid kajerna längs Göta älv.

Av Johan Hellekant
8 jul, 2016
Spara artikel
51 delningar

Flyktingarna och bostadsbristen
Snabbt om
Allt om

Prova gratis i sommar
Gratis i två månader!
Få full tillgång till SvD digital.
Prova nu

Längs Göta älvs hamnstråk kan flytande modulkvarter bli verklighet nästa år. Bilden visar planen för Frihamnen. Mer pråmliknande projekt handlas upp för Röda sten på Södra älvstranden. Foto: Udvikling Danmark A/S

Det ska bli flytande bostäder både på södra och norra sidan av Göta älv. Åtminstone går det nu fortare framåt med flytande modulbostäder än med andra projekt med flyktingbostäder som bromsas av överklaganden och hård debatt.

– Vi har redan lämnat in ansökan om bygglov och räknar med att dra igång arbeten för sådant som el och avlopp samt anslutande markytor efter sommaren, säger Lena Andersson, vd för kommunala Älvstranden Utveckling AB.

Upplägget är att det kommunala bolaget ställer i ordning ett område kring Frihamnen på nordsidan av Göta älv. Man kallar det "parkliknande" och vill göra det attraktivt även för turister och andra göteborgare. Det ska alltså finnas utbud, som caféer, som lockar fler än dem som kommer att bo i Frihamnen.

Annons
NYA ROT och RUT-tjänster med servicefinder.se
1. Flytthjälp NY RUT RUT-priser fr. 149 kr/h
2. Målning ROT ROT-priser fr. 221 kr/h
3. Snickare ROT ROT-priser fr. 219 kr/h
4. Trädfällare NY RUT RUT-priser fr. 193 kr/h
SERVICEFINDER.se Sveriges största tjänsteförmedlare

Länklista

27/5
http://fastighetsnytt.se/2016/05/bostadsbolaget-till-for-hela-goteborg/

3/7
http://www.gp.se/n%C3%B6je/kultur/fira-g%C3%B6teborg-genom-att-%C3%B6ppna-kana-lerna-1.3452718

8/7
http://www.dagenssamhalle.se/debatt/sveriges-staeder-glider-isaer-26365

8/7
http://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/br%C3%A5ttom-f%C3%A5-fram-boen-den-1.3463599

8/7
http://alvstaden.goteborg.se/nyheter-fran-alvstaden/forsta-ideskisserna-inlamnade-for-ge-staltning-av-process-och-rum-for-jubileumsparken-i-frihamnen/

8/7
http://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/s%C3%A5-ser-de-flytande-bost%C3%A4derna-ut-1.3463543

8/7
http://www.svd.se/flytande-bostader-at-flyktingar-och-studenter/i/senaste

9/7
http://www.gp.se/nyheter/ekonomi/joachim-arcari-vi-har-en-social-aspekt-i-v%C3%A5r-hyress%C3%A4ttning-1.3078162

10/7
http://www.elle.se/7-arkitektritade-bastur-att-dromma-om-i-sommar/

12/7
http://fastighetsnytt.se/2016/07/vill-vara-med-dar-goteborg-vaxer/

13/7
http://www.di.se/finansiell-information/telegram/?NewsId=b6efce45-dbdd-43c2-9114-c378573b9852

13/7
http://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/sofia-hittade-strypt-katt-i-%C3%A4lven-1.3478657

15/7
http://www.gp.se/n%C3%B6je/konst-vill-ha-mer-plats-1.3483482

welcom

Medieanalys
Älvstranden Utveckling

Augusti 2016

Teman

- Vision Älvstaden
- Stadsutveckling
- Flytande bostäder
- Övrigt

Vision Älvstaden

Den 12 augusti intervjuas Västsvenska handelskammarens VD Johan Trouvé i nättidningen "Framtidens Sverige". Rubriken lyder "Vision Älvstaden är Göteborgs nya jättesatsning". Resten av texten handlar uteslutande om hur fantastiskt Göteborg kommer att bli. Fler invånare, fler företag, fler jobb, fler hotellnätter. Att Johan Trouvé verkligen gillar Vision Älvstaden råder det inga tvivel om.

Älvstaden nämns också i en uppmärksammad text på DN:s kulturdebattsida. Under rubriken "Snart får vi se bilismen i backspegeln" skriver skribenten Alexander Ståhle att bilens hegemoni inom stads- och trafikplanering är på väg att brytas. I sitt resonemang ger han flera exempel på borgmästare i amerikanska och europeiska städer som nu lyfter fram fotgängarna, cyklisterna och kollektivresenärerna som minst lika viktiga som bilisterna för stadens utveckling. Älvstaden nämns som ett svenskt exempel:

"Den gåvänliga staden ("The walkable city") har blivit förebild för stora stadsplaner internationellt och i Sverige för Älvstaden i Göteborg och Nya Kiruna."

Och nu tycks även Håkan Hellström fått upp ögonen för Visionen, eller snarare dess historiska bakgrund. Även om många nog inte förstår detta. Håkan Hellström har på sin senaste skiva ett spår som heter "Hoppas det går bra för de yngre". Hela "låten" är instrumental och istället för sång så hörs samplade röster från gamla hamnarbetare. Rösterna är hämtade ur dokumentären "Den inre hamnen" från 1988 som handlar om varvsnedläggningen (finns att se på Youtube). I låten hörs också en annan röst som talar om att "här ska vi bygga den goda staden" och "runt Eriksbergskranen ska det finnas restauranger, bostäder och ytor för event." Denna röst tillhör den tidigare stadsarkitekten Gunnar Jansson, som också syns i filmen. Ser man klippet med Gunnar Jansson som Håkan Hellström klippt ner så hör vi Gunnar berätta om planerna för Frihamnen och Norra Älvstranden – det som vi idag alltså kallar för Vision Älvstaden.

Om Håkan vill säga något med denna låt är kanske lite mer oklart, men originalfilmen har fått ett rejält uppsving på nätet.

JOHAN TROUVÉ

12.08.2016

Vision Älvstaden är Göteborgs nya jättesatsning

> *"Det här är ett enormt stadsutvecklingsprojekt och etableringen av både nya och gamla företag blir en följd av detta."*

Stadsutvecklingsprojektet Vision Älvstaden innebär bland annat att den centrala stadskärnan i Göteborg förtätas. Allt från kommersiella ytor, kontor och bostäder samt en ny infrastruktur håller på att byggas. Det blir en stor mötesplats för de som bor i staden, men också de som kommer till Göteborg. Målet är att det mesta ska vara färdigt 2035.

– Det händer redan väldigt mycket. Både i Göteborg, i närområdet och utanför. Utvecklingen ska

Stadsutveckling

Intresset för Göteborgs stadsutveckling tycks aldrig sina – snarade intensifieras bevakningen och tyckandet. I GP har det förts en debatt mellan arkitekturprofessor Ola Nylander och arkitekten Leif Bernholdsson. Ola Nylander har den senaste tiden haft en artikelserie där han redogjort för Göteborgs stadsutveckling och arkitektur under de senaste seklerna – med fokus på 1900-talet.

Texten har rubriken "Så bygger man bostäder smart och snabbt i Göteborg". Nylander lyfter tre nutida exempel på lyckade bostadsprojekt. De som nämns är Riksbyggens Positive Footprint House, Nya Hovås och de kommande bostäderna i Frihamnen med dess olika hyresnivåer, där Älvstranden Utveckling ges beröm. I artikelns historiska tillbakablick nämns också Norra Älvstranden och områdena Lindholmen, Eriksberg och Sannegården. De inte är exempel på en blandstad menar Nylander. Områdena är byggda efter en "förlegad planeringsidé". Detta påstående upprörde Leif Bernholdsson som var ansvarig för arbetet med Norra Älvstrandens översiktsplan fram till 2002.

Bernholdsson svarar i en egen debattartikel och menar att målet visst var och är att bygga blandstad på Norra Älvstaden. Ola Nylander får svara Bernholdsson direkt och det blir väldigt tydligt att Bernholdsson och Nylander har två ganska olika syn på hur en blandstad i praktiken ser ut, där Bernholdsson framstår som traditionell i sin övertygelse. Möjligen även daterad i mångas ögon.

Kvillebäcken hamnar ånyo i centrum när GP:s helgbilaga Två Dagar (28/8) dyker ner i stadsdelen. Reportaget med rubriken "Stad i förvandling" har vinkeln att centrala Göteborg under de närmsta 30 åren ska växa med dubbel storlek och att många stadsdelar står inför samma resa som Kvillebäcken nyss gjort. Frågan som journalisten Karin Fingal ställer sig är vad som händer när det gamla ger plats åt det nya.

Frågan som vi ställer oss är ifall reportaget har legat och guppat på redaktionsledningens bord en tid eftersom det känns tämligen inaktuellt. Fingal intervjuar Katarina Despotovic som återigen får berätta historien om alla verksamheter som fick lämna. Marina Lundin på arbetarfiket Rosa mi tycker att inget blivit varken bättre eller sämre, mer än att det är "mindre bös" som besöker caféet. Björn Siesjö medger att Kvillebäcken inte nått hela vägen fram och ger därmed belackarna rätt i många av deras synpunkter. Två boende berättar att de trivs och att de tror att Kvillebäcken gynnat staden och närområdet. Allt detta är välbalanserat skrivet, där alla får komma till tals, och sammantaget ger det ett ganska tandlöst reportage. Men det blir intressant när Robin Olsson, som driver cykelcafét Llama Lloyd en stenkast från Kvilletorget, resonerar om sitt eget bidrag till gentrifieringen av området:

"Man är en del av gentrifieringen när man har en kreativ verksamhet, man hjälper till att göra området kul och kreativt. I sådana områden vill folk bo och då kan fastighetsägarna ta ut högre hyror".

Björn Siesjö berättar att det är en problematik som staden försöker komma åt och arbetar aktivt med, i och med riktlinjerna för Ringön.

Men när journalister och arkitekturskribenter älskar att hata Kvillebäcken så älskar de att älska Nya Hovås. Så är det i alla fall för Mark Isitt som sjunger den nya stadelens lov i ett långt reportage i GP den 20 augusti. Isitt skriver att Nya Hovås har potential att bli den blandstad som alla andra försöker bygga. Artikeln är väldigt okritisk i sin hållning och skulle av elaka och vassa tungor till och med kunna avfärdas som "köpt".

8 REPORTAGE LÖRDAG 27 AUGUSTI 2016 | TVÅ DAGAR

Göteborg har växtvärk. Under de närmsta 30 åren ska centrala stan växa till dubbel storlek. Många områden står inför samma resa som Kvillebäcken nyligen gjort. Två Dagar har besökt stadsdelen för att ta reda på vad som händer när det gamla ger plats åt det nya.

TEXT KARIN FINGAL FOTO ERIK ABEL

STAD I FÖRVAND

Det är märkligt hur fort man glömmer. Hur såg det ut i Kvillebäcken, området strax bakom Backaplan, innan grävskoporna kom? Innan höghusen med sina slita fasader plötsligt bara stod där. Med stålbalkenger, nyasfalterade gator och flera tusen nya invånare. Det är nästan svårt att minnas de låga husen som låg lite hipp som happ. Innanför deras väggar fanns moskéer, föreningslokaler, godisbutiker och små verksamheter. Ju närmare byggstarten och upprustandet kom, desto fler tomter blev till ödsliga mackadamytor.

I DAG ÄR ALLT det borta. Vid Vägmästareplatsen blandas ljudet av gasande bilar vid stoppljuset, med det raspande krossljudet från grus som möter en grävskopa. Armeringsjärn sticker upp ur marken, det smattrar i byggplasten. Ytterligare några hundra lägenheter, samt parker och gator, återstår att bygga innan Kvillebäcken står helt klart 2019.

I ett av de nya höghusen bor Henrik Thomsson och Urban Rickardsson. De bjuder på te som de själva blandat: grönt darjeeling-te med morlade kardemummaskaplar. Henrik, som vuxit upp i Bergsjön och mest förknippat Hisingen med shopping på Backaplan, tycker att bilden har ändrats mycket.

– Förut var Hisingen lika med längt bort. Känslan av att det är centralt nu, trots jag ökar med att fler bor här och att fler vill bo här.

ATT DE VALDE att flytta till Kville berodde mycket på det centrala läget. När vi tar en kort promenad utanför huset visar de olika tecken på att Kville blivit attraktivt och trendigt bland unga. Urban pekar mot ett skyltfönster i ett av de nya husen, det är den närmsta mataffären – en ekobutik. Vi passerar kaffebaren, juicebaren, öppen och den nya streetfoodrestaurangen med inriktning mot ekologiska naturvinner. Henrik och Urban skrattar åt att de själva passar in i mallen för unga hippa storstadsbor. Till exempel har de två odlingslådor i Frihamnen.

– Kvillebäcken börjar bli trendigt. De som flyttar hit har en del pengar och är rätt så medvetna. Många är i vår ålder, runt 30, säger Urban.

De gillar att stadsdelen lever och att det finns en blandning av det gamla och det nya.

– Det ruffiga är bra, för det bryter av. Om allt är välpolerat och perfekt blir det platt och odynamiskt, som i Eriksberg, säger Henrik.

I DAG HÖR MAN ihåland att Kvillebäckens nya bostadshus ligger på mark som förut var outnyttjad. Att här mest låg slitna hus som ingen använde. Men så var det inte. Katarina Despotović är fotograf med studio i Kvillestaden, området med äldre hus som ligger kring Kvilletorget. År 2009 anställdes hon i ett forskningsprojekt som bedrevs på Institutionen för kulturstudier på Göteborgs universitet, och som leddes av sociologen Catharina Thörn. Tillsammans med ytterligare en sociolog dokumenterade de Kvillebäckens omvandling under flera år. Uppdraget var att se vad som hände på marknivå när Göteborgs centrum byggdes ut över båda sidor om älven.

– Det var en historia som var mycket värre än vad jag kunnat föreställa mig. Vi upphörde aldrig att förvånas över processen. Det var oerhört sorgligt att följa de människor som drabbades, säger hon.

"DET RUFFIGA ÄR BRA, FÖR DET BRYTER AV. OM ALLT ÄR VÄLPOLERAT OCH PERFEKT BLIR DET PLATT OCH ODYNAMISKT, SOM I ERIKSBERG."
HENRIK THOMSSON

FÖRE OMVANDLINGEN var området Kvillebäcken ett gammalt småskaligt industriområde med låga hus. Byggnaderna rymde butiker, möteslokaler och små verksamheter. Det centrala läget, låga hyror och mixen av människor och olika verksamheter gjorde området attraktivt. Men eftersom de gamla slitna industribyggnaderna saknade skyltfönster och breda trottoarer var det lätt att bara gå förbi och tro att det inte fanns något där, berättar Katarina Despotović.

– På 100-150 meter fanns fem moskéer, det skulle jag säga är unikt. Det fanns många exempel på människor som hyrde en lokal och öppnade en verksamhet som inte hade gått att öppna någon annanstans. Kvillebäcken var en plats där man kunde nära sina drömmar.

Det var också precis det Göteborgs stad kom fram till när området utreddes i slutet av 1990-talet. Kvillebäcken skulle bevaras eftersom det fyllde en viktig social roll i samhället. Barn några år senare, i början på 2000-talet, blev situationen en helt annan. Någon ny utredning gjordes aldrig, men

NYINFLYTTADE. Henrik Thomsson och Urban Rickardsson är nya Kvillebor. De uppskattar att området numera känns som en del av centrala Göteborg, och att det fortfarande finns opolerade element kvar, mitt i allt det nya.

staden beströmde sig ändå för att det som finns på platsen skulle rivas. Det var för många polisuryckningar till området och det såg för slitet ut. Nya bostäder skulle byggas.

EFTERSOM ALLA i Kvillebäcken hade tillfälliga bygglov, som visserligen löpt på under lång tid, var det enkelt. Alla sades upp och undan för undan revs vartenda hus. I takt med rivningarna förföll området och för allmänheten blev det ännu mer uppenbart att området var outnyttjat och borde användas till något bättre. Katarina Despotović som följde processen under fem år är fortfarande upprörd över hur hänsynslöst staden och byggföretagen behandlade de människor som fanns i Kvillebäcken.

– Det är en oerhörd tragedi som utspelats. Plötsligt blev marken jätteintressant och då tvingade man människor att flytta på sig. Det är en förfärligt cynisk och farlig utveckling för en stad.

Hon tycker inte att det finns något positivt med Kvilles upprustning.

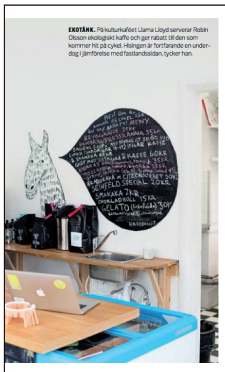
– Det finns inga spår av den dynamiken som fanns här förut. Jag tycker inte Kville har blivit hippare, jag tycker det har blivit mer tråkigt och likriktat.

PÅ FRÅGAN OM det ändå inte är bra att rusta upp ett område säger hon att problemen med kriminalitet bara flyttas kring ett par svartklubbar, varav en låg utanför det område som revs. Hon tycker inte att en enda svartklubb kan motivera rivningen av en hel stadsdel. Att bygga bostäder tycker hon är viktigt, men man måste samtidigt fundera över varför man ska bygga så dyra bostäder.

– När man bygger nu känns det inte som man bygger för de som bor i staden, man bygger för turiststaden och vill sätta Göteborg på kartan. Man riktar sig någon helt annanstans, stadsutveckling har blivit en pr-fråga.

"PLÖTSLIGT BLEV MARKEN JÄTTEINTRESSANT OCH DÅ TVINGADE MAN MÄNNISKOR ATT FLYTTA PÅ SIG. DET ÄR EN FÖRFÄRLIGT CYNISK OCH FARLIG UTVECKLING FÖR EN STAD."
KATARINA DESPOTOVIĆ, MEDFÖRFATTARE TILL BOKEN "DEN URBANA FRONTEN"

DET ÄR INTE BARA Kville som är i förändring. Hela Göteborgs centrum och områdena kring älven står inför en total förvandling. Planen heter "Vision Älvstaden" och beskrivs i en

EKOTÅRK. På kulturkaféet Llama Lloyd serverar Robin Olsson ekologiskt kaffe och ger rabatt till den som kommer hit på cykel. Hisingen är förtfarande en underdog. Jämförelse med fastlandssidan, tycker han.

KRITISK. Katarina Despotović har följt utvecklingen av Kville, och sett hur förändringen drabbat många människor. "Det var en historia som var mycket värre än vad jag kunnat föreställa mig", säger hon.

fyra minuter lång film på det kommunala bolaget Älvstranden Utveckling AB:s hemsida. Centrala Göteborg ska växa till dubbel storlek. På Backaplan, Södra älvstranden, Centralområdet, Lindholmen, Frihamnen, Gullbergsvass och Ringön ska det byggas tiotusentals nya lägenheter och arbetsplatser. Allt för att möta en växande skara göteborgare och en rådande bostadsbrist.

NÅGRA HUNDRA METER från de nya husen i Kvillebäcken ligger arbetarkaféet Rosa Mi. Egentligen öppnar det klockan fem på morgonen. Men kaféinnehavaren Marita Lundin berättar att när personalen börjar klockan fyra ställer de alltid upp dörren.

– Det kommer alltid någon. Det är de som gått av eller ska gå på sitt skift. Hit kommer många målare och snickare, arbetarkillar och arbetarjejer helt enkelt.

Ovanför bänken med ketchup och senap hänger en tavla föreställande ett fartyg i storm och vid väggen står en moraklocka. Takfläktarna står stilla och vid ett bord sitter en man i blåställ och läser tidningen. Ovanför disken sitter en skylt: "Köttbullar 15 kr styck".

– Du har aldrig åtit sån köttbullar? Det är dem vi är kända för, säger Marita Lundin.

Hon försvinner snabbt in bakom disken för att hämta en köttbulle, stor som en pannbiff. Marita Lundin har jobbat

"JAG TYCKER DET ÄR POSITIVT MED DE NYA HUSEN, DET ÄR BARA SYND ATT LÄGENHETERNA DÄR ÄR SÅ DYRA."
MARITA LUNDIN

på Rosa Mi från och till sedan 1997. Upprustningen av Kvillebäcken har hon märkt av på kaféet.

– Det är mindre bös nu. Förut var det en svartklubb i området, det hände att folk därifrån kom hit på morgonen. Men det var aldrig några problem.

Sedan de nya husen kom har kaféet fått fler gäster.

– Jag tycker det är positivt med de nya husen, det är bara synd att lägenheterna där är så dyra.

DET ÄR INTE bara de nya husen som är dyra. Tack vare, eller på grund av, de nya husen höjs värdet på alla fastigheter i området. I Kvillestan, området kring Kvilletorget, ligger gamla landshövdingehus. På en av gatorna driver Robin Olsson ett kafé sedan ett år tillbaka. Ekologiska råvaror, specialkaffe, rabatt för den som kommer på cykel och vernissage varannan helg – kaféet följer Kvilles utveckling mot en yngre och mer trendkänslig stadsdel.

– Jag gillar hela underdog-grejen med Hisingen. Man har länge sett ner på Hisingen från fastlandssidan, det är kul att spela på det. Folk tror att det är en massa alkisar och kriminalitet. Jag försöker lyfta fram hur bra det är här.

I HUSET MITT EMOT flagnar färgen på fasaden. Just nu renoveras det och många av lägenheterna står tomma. De som

welcom
Östra Hamngatan 35 SE-411 10 Göteborg Tel +46 31-10 85 70 Org.nr. 556615-4406 www.welcom.se

KVILLEVETERAN. Marina Lundin har jobbat på arbetarkvartetten Rosa Mi från och till sedan 1997. Hon har sett hur klientelet förändrats i takt med att nya hus står färdiga. Det är fler gäster, och mindre stök.

bor kvar kommer få 30 procent högre hyra, berättar Robin Olsson, och de som kommer in som helt nya hyresgäster kommer få 60 procent högre hyra. Robin funderar på hur det kommer gå med området. Han tycker att det känns dubbelt. Hans egen lägenhet i Långängen nära Kville Salubalt tror han inom några år kommer behandlas på samma sätt och bli dyrare. För honom är det dilligt. Samtidigt tänker han att han själv är med och driver på gentrifieringen.

– Man är en del av gentrifieringen när man har en kreativ verksamhet, man hjälper till att göra området kul och kreativt. I sådana områden vill folk bo och då kan fastighetsägarna ta ut högre hyror.

NÄR VISIONEN och planen för Kvillebäcken lades hade Göteborgs stad ingen stadsarkitekt. I dag har Björn Siesjö den titeln. Han säger att visionen för Kvillebäcken var bra. Man ville bygga en blandad stadsdel med olika innehåll. I Kvillebäcken skulle bottenvåningarna fyllas med verksamheter och utåt den stora Gustaf Dahlénsgatan skulle husen ha bunprik. Men det blev inte av, för byggbolagen tyckte att det var för krångligt och för dyrt att bygga så.

– Mycket blev bra, men man nådde inte hela vägen fram. Jag tror att det vi kan lära oss är att ställa tuffa krav och följa upp dem hela vägen. I längden vinner ingen på att vi är mjuka i ryggen gentemot entreprenörerna och byggherrarna.

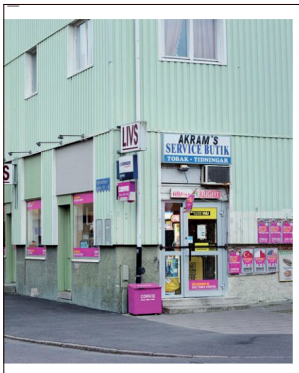
DEN HÅRDFÖRA behandlingen av de som hyrde lokaler i Kvillebäcken tycker Björn Siesjö var dålig. Han säger att staden i dag tänker om. Ringön ska till exempel få utvecklas lite som den vill, med låga hyror som ger utrymme för en kreativ mix av kulturutövare och nyföretagande. En stadsmiljö han inte tror att det går att bygga sig till.

– Nej det kan man inte göra. Det är därför vi inte ska riva det gamla, för bygger vi nytt kommer hyrorna att dubbleras. Det handlar om stadens utveckling, om vi trycker ut allt som inte är välpolerat och kapitalstarkt så har vi problem i staden. Det är det vi gjort för mycket, säger Björn Siesjö.

FRÅN BALKONGEN i Urban och Henriks lägenhet ser man ut över den nya lekplatsen vid Kvillebäcken, därefter Backaplan och staden på andra sidan älven. Det var den utsikten de fått för när de tittade på lägenheten sommaren 2015. Då var det bara att flytta in. Nu står folk i kö.

De tror att många tjänat på att de nya husen byggts. Som verksamheterna runtom som fått fler kunder, eller de barnfamiljer från andra bostadsområden som de ofta ser på den nya lekplatsen. Att det finns byggnader och människor på platsen innan de nya husen byggdes är de medvetna om. Urban Rickardsson tror ändå att omvandlingen av Kvillebäcken har gynnat Göteborg som helhet.

– Jag tror att fler får något bättre ur av det här, och att det är bättre att använda marken på det här viset.

BLANDSTAD. Nytt möter gammalt i Kvillebäcken. Resultatet av den nya byggnationen blev som staden hade tänkt sig. Bunprik och fler lokaler för verksamheter blev aldrig av.

"OM VI TRYCKER UT ALLT SOM INTE ÄR VÄLPOLERAT OCH KAPITALSTARKT SÅ HAR VI PROBLEM I STADEN. DET ÄR DET VI GJORT FÖR MYCKET."

BJÖRN SIESJÖ, GÖTEBORGS STADSARKITEKT

Göteborgs centrum står inför en stor omvandling. Enligt "Vision Älvstaden" ska centrum växa till dubbelt storlek och flera områden vid älven bebyggas. Totalt räknar man med fördubblade nya bostäder och arbetsplatser de kommande 25–30 åren.

› BACKAPLAN
Ska få ytterligare cirka 3 000 bostäder, utöver Kvillebäckens drygt 2 000. Köpcentrumbyggnader ska bort och ersättas av många fler butiker av kreativ/kulturell prägel. Arbetet pågår de kommande 20 åren.

› CENTRALSTATIONSOMRÅDET
Ska till en del av det centrala området som skapas över älven till Bua kajen och Wieselgrenplatsen. Ungefär 3 000 bostäder och 15 000 arbetsplatser ska skapas inom de kommande 20 åren.

› FRIHAMNEN
Till 400-årsjubileet år 2021 ska en jubileumspark samt 1 000 bostäder och 1 000 arbetsplatser stå klara. I takt därefter planeras 15 000 bostäder och 15 000 arbetsplatser.

› GULLBERGSVASS
Står fortfarande inför olika idéer om hur området ska utvecklas. En tanke är att koppla ihop Kvillebäcken med Backaplan och Frihamnen. Ett annat förslag är att bygga ett nytt bostadsområde med 3 000 bostäder och 3 000 arbetsplatser.

› HAMNBANEGÅRDEN
Ska bli ett nytt resecentrum med fler spår och plattformar. Ett nytt stationshus ska byggas och Drottningtorget ska bli en stor, trafikfri plats. Ett 30-tal nya bostäder ska byggas.

› HISINGEN
Ska bli ett nytt stadsområde med 10 000 bostäder och 10 000 arbetsplatser. Ett nytt resecentrum ska byggas vid Marieholmstunneln och Hisingsbron ska byggas om för att bli mer stadsmässig.

› LINDHOLMEN
Kan länkas samman med Järntorget med en bro som ska stå klar till jubileet år 2021. Här ska det byggas 1 000 bostäder och 10 000 arbetsplatser. Kommer framöver få fler bostäder.

› NORDÅN
Är på idé- och utvecklingsstadiet. Ska utvecklas till ett område med mix och mångfald av verksamheter, service och bostäder.

› SÖDRA ÄLVSTRANDEN
Skeppsbron ska få 450 bostäder och 1 200 arbetsplatser. Från Järntorget till Amerikahuset ska därefter cirka 7 000 arbetsplatser och 2 500 bostäder byggas. Park och ny tunnelbana för skärgårdstrafiken planeras. Hela området ska vara färdigbyggt år 2025.

Kärlek kan förflytta berg.
Men inte ett samboavtal.

Kärleken är fantastisk, men ibland tar den slut och då är det lätt att det blir bråk om bostad, ägodelar och pengar. **Välkommen att boka tid för rådgivning kring samboavtal och äktenskapsförord.**

Gillis EDMAN
Familjejuridik

Engelbrektsgatan 62 | 031-355 40 00 | www.gillisedman.se/juridik

Blandstaden målet på Norra älvstranden!

"Visst är målet att bygga blandstad på Norra älvstranden", skriver arkitekt Leif Bernholdsson i en kommentar till Ola Nylanders artikel om Göteborgs stadsbyggnad på 2000-talet.

Göteborg står inför avgörande beslut om inriktningen av stadsbyggandet. Arenafrågan, höghusbyggen och val av infrastruktur är några. Detta kommenterar Ola Nylander i sin artikel "Det går att bygga bostäder smart och snabbt i Göteborg".

DEBATT

Tvärt emot vad som nämns i hans artikel har Norra älvstranden från början inriktats mot att satsa på blandstad. Stadsutvecklingen i området är fortfarande under utveckling och blandstad är ett övergripande mål.

I ARTIKELN NÄMNS att Hammarby Sjöstad har lyckats medan Göteborg har misslyckats att skapa blandstad. Man kan lika väl hävda motsatsen. Göteborg har länge haft ambitionen att integrera universitet och högskola i centrala lägen och det drivs som en viktig kvalitet också i utvecklingen av Norra Älvstranden. Stockholm har däremot tidigt valt att satsa på en isolerad enhet i Frescati. Göteborg ligger därmed betydligt längre fram med integrationen av universitet och högskola i centrala stadsdelar, inte minst på Norra älvstranden.

Göteborg håller på att bygga upp en struktur för science centers som också kommer att förstärka näringslivets närvaro i centrala stadsdelar, inte minst på Norra älvstranden. Lindholmen science center och Volvo campus kommer att betyda mycket för blandstadens kvalitéer.

Infrastrukturen får visst utrymme i artikeln. Jag håller med om att det är ett misstag att föra in genomfartstrafik på Södra älvstranden. Det steget togs genom att bygga Götatunneln som öppnar för biltrafiken genom city. Götatunneln borde istället koppla ihop älvstränderna genom att ansluta till Lindholmsmotet.

NORRA ÄLVSTRANDSPLANEN utgick från att biltrafiken skulle ledas förbi centrala områden via Södra centrumleden. Delar av den förbindelsen diskuteras nu i samband med etableringen av science centers på båda sidor om älven. Teknikutvecklingen öppna för nya lösningar.

Vår närmaste storstad är Oslo! Min förhoppning är att nya vägar skall öppnas för utveckling av det samarbete som påbörjats i pilotprojektet "E 18 million city"

LEIF BERNHOLDSSON

Fotnot: Skribenten är arkitekt och var ansvarig för arbetet med Norra Älvstrandens översiktsplan fram till 2002.

Det går att bygga bostäder smart och snabbt i Göteborg

GP 14 AUGUSTI 2016

SVAR DIREKT

BILD: ANNA VON BRÖMSSEN

SANNEGÅRDEN. Ingen blandstad utan nästan uteslutande bostäder enligt GP:s arkitekturskribent.

Resultatet ett annat

Leif Bernholdsson har rätt när han hävdar att man från början hade ambitionen att bygga en blandstad på Norra älvstranden. Resultatet av planeringen blev något helt annat – en funktionsseparerad stad med bostäder för sig, kontor och verksamheter för sig.

Särskilt vid Lindholmshamnen är det synd att det inte byggdes bostäder vid kajerna. Där i bästa utsiktsläge finns arkitekt- och konsultkontor, Ericson, Chalmers och Lindholmen Science park. Kvällstid, efter arbetstid, är det tomt och tyst. Vid Sannegårdshamnen och vid Eriksbergsdockan är det tvärtom, nästan uteslutande bostäder. Och längs huvudgatan Eriksbergsgatan finns slutna bottenvåningar med förråd och tvättstugor.

OLA NYLANDER

welcom
Östra Hamngatan 35 SE-411 10 Göteborg Tel +46 31-10 85 70 Org.nr. 556615-4406 www.welcom.se

Flytande bostäder

De flytande bostäderna uppmärksammas även denna månad. Den 13/8 skriver SVT Nyheter Väst om projektet och Ulrika Palmblad Gröön intervjuas. Artikeln avslutas med att lägenheterna skall fördelas mellan studenter, nyalnlända och företagsbostäder.

GT:s politiska krönikör och debattredaktör Csaba Perlenberg skriver samma dag att "Vattenbostäder hyllar Göteborgs kulturarv". Han skriver om hu Göteborg hör till havet och älven och att det är obegripligt att bostäder inte placerats på älven tidigare. Han hyllar också bostädernas syfte:

"Att fler människor, enligt uppgifter en tredjedel studenter, en tredjedel företagsboende och en tredjedel nyanlända, får en möjlighet att komma närmare vattnet är en välgärning."

Perlenberg ger också en gliring till Park- och Natur (som vi skriver om nedan under övrigt) när han säger att politikerna borde åka till Amsterdam och inspireras ännu mer av flytande bostäder istället för att kolla på parker i London.

GT
Torsdag 1 september 2016 VÄSTSVERIGES KVÄLLSTIDNING

GT: START SPORT NÖJE GT-TV KRÖNIKÖRER KULTUR LEDARE DEBATT

CSABA PERLENBERG

Vattenbostäder hyllar Göteborgs kulturarv

Publicerad 15 aug 2016 kl 07.31

Rekommendera Tweeta Dela Mejla

Göteborgs experiment med en flytande stadsdel kan få nationell betydelse. Framtida höjda vattennivåer kräver nya lösningar.

ANNONS:

Har du turen med dig?
Kom igång enkelt
Klicka här
Senaste jackpotvinnare
Simon andy
€ 58508

Göteborg är en havets stad. Att varvsstaden är ett minne blott betyder inte att saltet, det kluckande ljudet från vågornas rörelser och längtan efter det djupa blå inte är en del av göteborgarnas grundläggande identitet.

I Göteborg är blåblodighet inte en politisk beteckning, utan en själslig komponent. Är man inflyttad och inte infödd är det ändå omöjligt att inte drabbas av havets lockelser förr eller senare. Det är till havet man kommer ifrån, det är dit man ständigt längtar. Det är frihet, det är livskvalitet.

Men det är också, ironiskt nog, vattnet som delar rikets andra största stad och hindrar den från att bli hel. Älven, den som så länge varit dess huvudpulsåder, är i dag Göteborgs sociala sår. Så har man byggt staden. Glest, delat, med vilje.

Därför är det nu bra att staden i och med utvecklingen av Älvstrandens Frihamnen-projekt inte bara vänder sig mot älven, utan även planerar att

Csaba Perlenberg

Övrigt

GT skriver den 3/8 om politikernas London-resa, som kostat en kvarts miljon kronor. Journalisten ställer sig frågande varför 23 personer behöver bo på lyxhotell och äta på fina restauranger för skattemedel. Svaret från Park- och Natur är att det är viktigt att förvaltningen ser på parker, särskilt som de ska bygga jubileumsparken i Frihamnen på liknande sätt som parkerna i London.

Skanska har satt igång marknadsföringen av sina blivande bostäder i Lindholmshamnen. På YouTube ligger en film med bilder på unga människor som dricker vin och morgonjoggar i motljus.

Martin Blixt har bytt jobb. Om det skriver branschtidingen Framtiden den 26/8.

Den 30/8 rapporterar SVT Nyheter Väst om turerna kring Götaverkens hyresavtal och att "Göteborg kan gå miste om 17 miljoner". Lena Andersson intervjuas och artikeln kan inte sägas vara vinklad åt något håll utan speglande och neutralt skriven.

Linbanor är på modet och DN publicerar den 28/8 ett långt reportage om linbanorna i Colombias näst största stad Medellin. Fokus är enbart Colombia och Medellin och ingenstans nämns att Göteborg ligger långt fram i planeringen för egen linbana

Länklista

3/8 GT
http://www.expressen.se/gt/politikernas-london--resa--for-kvarts-miljon/

11/8 mynewsdesk
http://www.mynewsdesk.com/se/gbgco/pressreleases/upplev-hur-ideer-blir-verklighet-i-paviljongen-foer-goeteborgs-400-aarsjubileum-1516491

12/8
http://framtidenssverige.com/article/vision-alvstaden-ar-goteborgs-nya-jattesatsning.html

13/8 GP
http://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/s%C3%A5-h%C3%A4r-kommer-g%C3%B6teborgs-flytande-stadsdel-se-ut-1.3693981

13/8 SVT Väst
http://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/goteborg-far-flytande-stadsdel

15/8
http://www.expressen.se/gt/ledare/csaba-perlenberg/vattenbostader-hyllar-goteborgs-kulturarv/

16/8 Vårt Göteborg
http://www.vartgoteborg.se/prod/sk/vargotnu.nsf/1/kultur_o_fritid,skeppsbron_har_fatt_till-fallig_strand

17/8
http://www.dn.se/kultur-noje/kulturdebatt/snart-far-vi-se-bilismen-i-backspegeln/

19/8
http://fastighetsaktien.com.cp-18.webhostbox.net/index.php?option=com_k2&view=item&id=14587

23/8
http://www.gp.se/n%C3%B6je/s%C3%A5-bygger-man-bost%C3%A4der-smart-och-snabbt-i-g%C3%B6teborg-1.3722290

24/8
https://www.youtube.com/watch?v=IsNqE-Cc9NQ&feature=youtube_gdata

24/8 Göteborgs-Posten
http://www.gp.se/n%C3%B6je/kultur/blandstaden-%C3%A4r-m%C3%A5let-1.3723781v

plus ”svar direkt” av Ola Nylander

25/8
http://www.goteborgdirekt.se/nyheter/bajs-batar-och-bottenbrote-stoppar-bad-i-alven/repphy!0KclcBT3HvAkqxafZcEvcw/

26/8
http://www.fria.nu/artikel/124259

26/8
http://framtiden.se/martin-blixt-utsedd-till-vd-for-framtidens-byggverksamhet/

Håkan Hellströms platta

26/8
http://www.gp.se/nyheter/nytt-avtal-om-flyktingbost%C3%A4der-1.3730519

28/8 Två Dagar

29/8 DN

30/8
http://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/goteborgs-kan-ga-miste-om-17-miljoner